

SHEVCHENKO SCIENTIFIC SOCIETY

ANATOLE WOWK

ENGLISH-UKRAINIAN DICTIONARY
OF
COLOR NAMES AND COLOR SCIENCE

ANATOLE WOWK

**ENGLISH-UKRAINIAN DICTIONARY
OF
COLOR NAMES AND COLOR SCIENCE**

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ІМ. ШЕВЧЕНКА

Бібліотека Українознавства

том 55

АНАТОЛЬ ВОВК

**АНГЛІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКИЙ СЛОВНИК
НАЗВ КОЛЬОРІВ І КОЛЬОРОЗНАВСТВА**

За редакцією
Богдана Струмінського

НЬЮ-ЙОРК — ПАРИЖ — СИДНЕЙ — ТОРОНТО
1986

SHEVCHENKO SCIENTIFIC SOCIETY
SOCIÉTÉ SCIENTIFIQUE ŠEVČENKO
SCHEWTSCHENKO GESELLSCHAFT DER WISSENSCHAFTEN

Ukrainian Studies

Vol. 55

ANATOLE WOWK

**ENGLISH-UKRAINIAN DICTIONARY
OF
COLOR NAMES AND COLOR SCIENCE**

Bohdan Struminsky, *Editor*

NEW YORK — PARIS — SYDNEY — TORONTO
1986

Термінологічна Комісія НТШ

Василь Лев — голова

Михайло Пежанський — секретар

**Copyright © 1985 by Shevchenko Scientific Society
Library of Congress Catalog Card Number: 86-60135
I S B N: 0-88054-116-4**

**Printed in USA, by UKRAPRINT, INC.
10902 Summit Ave.
Woodstock, Md. 21163**

PREFACE

The lexicography of color is considerably burdened by a lack of consensus on the meaning of many color names. Even the most popular hues and shades often have different definitions in standard dictionaries, sometimes even in two editions of the same dictionary. Furthermore, American and British usage is not uniform. A similar absence of uniformity in description of colors is also evident in Ukrainian sources.

In recent years American dictionary makers have improved this situation by using in their color descriptions the system known as the Universal Color Language (UCL).¹ This system, developed by the National Bureau of Standards in cooperation with the Inter-Society Color Council, represents a simple and practical way of describing 267 main or "centroid" colors. A Ukrainian language adaptation of this system, developed by the author of this dictionary, is used here in the descriptive, systematic translation of English color names. The UCL system and its Ukrainian adaptation are described and discussed in Appendix I of this dictionary.

Although the *Color Names Dictionary* (published in 1955 and reprinted in 1976 under a new title¹), the basic source in this field, was much used in our work, only a narrow selection was made from its 7500 descriptions of colors. The bulk of the entries in the present work are color names found in representative modern dictionaries, three American and one British, listed in the Bibliography section.

In addition to names of colors, the Dictionary includes names used for descriptions of multicolored and particolored objects, such as colorations of animal coats.

An effort was made to make Ukrainian translations as complete as possible, granting the existing limited access to literature published in the USSR. In these translations synonyms, morphological word variants, and accent marks were supplied where deemed necessary.

Appendix II contains lists of Ukrainian color names grouped by the main color name or the category of colored objects. Each Ukrainian entry is followed by its closest English equivalents.

In a separate section of this Appendix the specifications for the colors of the Ukrainian flag are discussed.

Because the present work is primarily intended for users who are proficient in Ukrainian, the front matter and discussions in the two appendices are in Ukrainian only.

¹ K. L. Kelly and D. B. Judd, *Color: Universal Language and Dictionary of Names*. Washington: National Bureau of Standards, 1976.

CONTENTS

	Page:
Introduction and Guide to the Dictionary	9
Abbreviations, Symbols and Notes	14
ENGLISH-UKRAINIAN DICTIONARY	17
Appendix I	
The Universal Color Language System (UCL) and its Adaptation to Ukrainian	61
Appendix II	
UKRAINIAN-ENGLISH INDEX OF COLOR NAMES	71
Discussion of Ukrainian National Colors	87
Bibliography	90

ЗМІСТ

	Стор.:
Вступ	9
Зміст словника і побудова перекладів	10
Вибір гасел до реєстру словника	11
Проблеми українського перекладу	12
Подяка	13
Скорочення, домовленості, коди джерел	14
АНГЛІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКИЙ СЛОВНИК	17
Додаток I	
Система Universal Color Language та її приспосовування до української мови (УНК)	61
Українські назви головних кольорів	62
Визначування ступенів ясноти і насиченості в УНК	65
Правопис складених назв кольорів	65
Терміни UCL-УНК	67
Діаграма I. Брила кольорів (схематично)	69
Діаграма II. Взаємовідношення відтінків в системі УНК	70
Додаток II	
ПОКАЗНИК УКРАЇНСЬКИХ НАЗВ КОЛЬОРІВ ТА ЇХНІХ АНГЛІЙСЬКИХ ВІДПОВІДНИКІВ:	71
Червоні, рожеві та споріднені кольори	73
Оранжеві та споріднені кольори	74
Жовті та споріднені кольори	75
Зелені, оливкові та споріднені кольори	76
Блакитні, сині та споріднені кольори	77
Фіялкові, червонофіялкові та споріднені кольори	78

Брунатні та споріднені кольори	79
Білі, сірі та чорні (ахроматичні) кольори	80
Назви кольорів волосся, тіла та очей	81
Масті (кольори) та забарвлення тварин	83
Назви дво- та більшеколірних забарвлень	85
Українські національні кольори	87
Джерела і література до теми	90

ВСТУП

Чому саме словник назв кольорів? На перший погляд ці назви — мала лише ділянка загального лексичного фонду — не заслуговують на окремий словник. Уважне, одначе, обслі́дження словників англійської мови великого та навіть середнього обсягу показує, що лексика кольору не така то вже мала. Там знаходимо сотки назв кольорів і їхніх відтінків, а також слів, уживаних для опису властивостей кольорів. Наприклад спеціальний словник назв кольорів, уживаних у побуті, промисловості, торгівлі та природничих науках англословних країн містить сім з половиною тисяч таких назв (у виданні з 1976 р.).

Наука кольорознавства в ЗСА та в країнах Західної Європи високо розвинена і її широко застосовують у промисловості. Зате в ССРСР кольорознавство, як виглядає, розвинене мало, а в українській мові зовсім не існує.¹

Характерною ознакою побутових і промислових назв кольорів, а зокрема їхніх відтінків, є неусталеність і розпливчастість. В описах відтінків знаходимо поважні розбіжності не тільки між, наприклад, американськими і британськими джерелами, але також між поодинокими американськими словниками, а часом між двома виданнями одного словника. Така розмаїтість пояснень назв кольорів створює непереборні труднощі як для перекладачів, так і для укладачів двомовних словників.

Українські назви кольорів знаходимо (хоч не всі) у *Словнику української мови* (Київ, 1970-1980 рр.), в словниках чужомовних слів (де вони визначені описом або синонімами) і в двомовних перекладних словниках, з яких важливим є словник української мови за ред. Б. Грінченка. Деякі назви кольорів були розглянені в мовознавчих статтях в УСССР, головню в 1960-их роках. Звичайно, у всіх тих джерелах також наявні розходження в описах поодиноких кольорів.

Цікава група назв кольорів — назви мастей і забарвлень тварин — хоч і добре розвинута у давнішому побуті, зникає із словників

¹Кольорознавство — вчення про кольори, ґрунтується на сукупності даних фізики, фізіології та психології. Воно включає теорію кольору й кольорового зору, класифікацію та вимірювання. (УРЕС, Київ 1967). Коротенька статейка про кольорознавство в *Українській радянській енциклопедії* (Київ, 1962) цитує лише одну російську працю і одну статтю з цієї ділянки. Показово, що *Словник української мови* на прибл. 140 тисяч реєстрових слів не реєструє навіть слова «кольорознавство».

та йде в забуття. Значення деяких назв цієї групи сьогодні навіть непевне чи невідоме.

Ця неусталеність значення назв кольорів і їхніх відтінків як в англійській, так і українській мовах — з одного боку, а відсутність в українській мові *систематичної номенклатури кольору* (так дуже потрібної, напр. у мистецтві) і будь-якої *системи називання кольорів* — з другого боку, спонукали нас опрацювати оцей словник.

Маємо надію, що він буде оригінальним причинком до української лексикографії (і не тільки української, бо не відомі нам такі спеціалізовані двомовні словники і в інших мовах), а також матиме практичне значення для кожного, хто має до діла з кольорами як у мистецтві, так і в щоденному житті. Наголоси, подані в українському тексті на словах, в яких вони непевні, дозволяють уживачеві словника підвищити своє знання літературної вимови. В українській частині відзначено зайві росіянізми, введені в українську мову в УССР за останніх сорок кілька років з метою наблизити українську мову до російської.

Зміст словника і побудова перекладів

Англійський реєстр словника охоплює такі групи слів:

а) Назви суцільних кольорів і їхніх відтінків (в іменниковій та прикметниковій формі).

б) Назви забарвлень об'єктів, що поєднують два або більше кольорів у різних комбінаціях і взорах. (У цій групі важливі є назви забарвлень тварин).

в) Прикметники, що їх уживають для опису властивостей кольорів, тобто їх ясноти (бліді до темних), інтенсивності (тьмяні до яскравих) та інших ще ознак, зокрема тих, що вживані в мистецтві.

г) Головні терміни науково-технічного та практичного кольорознавства. Зокрема приділено увагу системі «Універсального назовництва кольорів» (Universal Color Language), яку вжито в цьому словнику для описів кольорів. Ця система ширше обговорена, пояснена та проілюстрована в ДОДАТКУ I цього словника.

Переклади і пояснення англійських гасел (які часто поєднують близькозначні синоніми) подані в такому порядку: 1) дослівний переклад назви (досі вживаний або невживаний); 2) пояснення походження англійської назви (у дужках); 3) описи кольору за англійськими джерелами; 4) описи кольору за українськими джерелами. Очевидно, не при всіх гаслах можливо було подати всі

наведені частини перекладу і пояснення. Дослівні переклади подані в лапках, якщо їх, за нашими джерелами, досі не вживано в українській мові як назв кольорів. Описи кольорів впроваджені окремим знаком — о: Такі описи дуже часто довгі і суперечливі, що відбиває неусталеність як англійського, так і українського розуміння кольорів. Усі описи мають позначки джерел, тому уживачеві словника легко відрізнити американський мововжиток (джерела 1 і 2) від британського (джерело 3). (Американське джерело 4 використовує частково також британські довідники. Його широкі описи ґрунтуються на 14 різних атласах та колекціях зразків кольорів).

Різні значення англійських слів відокремлені римськими цифрами.

Вибір гасел до реєстру словника

Є декілька способів ідентифікації поодиноких кольорів. У науково-технічному вжитку можливо визначити точно кожний з приблизно десяти мільйонів відтінків, які може розрізнити вправне людське око. Але науково-технічні способи означування кольорів сперті виключно на числа (напр., метода трьох збудників, *tristimulus values*) або комбінації чисел і літер (напр. система Манселла) і через те вони не годяться до повсякденного вжитку.

Для практичного вжитку вже більше надаються «скалі» або «атласи» кольорів, що їх уживають у торгівлі, промисловості та природознавстві. Це збірки зразків кольорів і їхніх відтінків, у яких кожний зразок має назву, одно- або двослівну. У 1955 р. таких названих кольорів було коло семи з половиною тисяч. Сьогодні назв кольорів, ужитих у всяких каталогах, багато більше. Далеко не всі такі назви кольорів досить важливі, щоб їх перекладати. Велика їх більшість — це лише ефемериди, що в даний час появляються для називання, наприклад, барв текстильних матеріалів, косметиків, декоративних та захисних фарб тощо. Згодом такі назви виходять з моди, бо їх заміняють інші, нові. (Насправді постійною проблемою рекламістів усяких виробів є підшукування «нових назв для старих кольорів»). Тим то тільки розмірно невелике число назв кольорів попало із згаданих атласів у загальні словники англійської мови, навіть і в найбільші.

У виборі англійських гасел до словника укладач кермувався принципом поширености назв кольорів у загальному мововжитку. У реєстрі вміщено: а) назви кольорів і терміни кольорознавства, подані в авторитетних словниках англійської мови, б) додаткові

назви кольорів, засвідчені в декількох важливіших колекціях зразків кольорів, в) новіші назви кольорів, поширені в американському побуті нашого часу.

У списку українських назв кольорів (ДОДАТОК II) укладач старався помістити всі назви, які тільки міг знайти в доступних йому джерелах. Невелика об'ємом українська література назовництва кольорів подана в розділі «Джерела і література до теми».

Проблеми українського перекладу

Описові переклади назв кольорів у словнику ґрунтуються на американській системі Universal Color Language (Універсальне назовництво кольорів). Ця десятиліттями удосконалювана система має певну усталену термінологію для окреслення трьох основних властивостей, прикмет, чи ознак кольорів, які в англійській мові мають назви *hue*, *lightness*, *saturation*, а теж має усталені терміни для градацій цих ознак.

Вибір задовільних українських відповідників для цих термінів був трудний через наявність в українській мові багатьох синонімів і паралельних морфологічних форм. Список остаточно вибраних стандартних описових термінів, а теж уґрунтування їхнього вибору подані в ДОДАТКУ I. Очевидно, було б дуже корисно ілюструвати обговорювану систему назовництва кольорів відповідними зразками кольорів і відтінків. Дуже висока ціна виготовлення таких зразків робить це для видавництва неможливим. Зацікавлених уживачів словника відсилаємо до збірки зразків кольорів, що ілюструють систему Universal Color Language. Таку збірку, під назвою Centroid Color Charts, можна замовити в Національному Бюрі Стандартів ЗСА (див. В8 у розділі «Джерела і література до теми»).

У підготові українських перекладів виринули деякі семантичні проблеми (напр., різниця між назвами *блакитний* і *ясносиній*), а теж проблеми правопису складених назв кольорів. У «Правописному словнику» Г. Голоскевича, як виразникові «Харківського» правопису вживаного в цьому словнику, не завжди можна було знайти потрібні приклади, у підсоветському ж орфографічному словнику правопис розділових знаків зовсім явно підігнано під російський правопис. Тому в словнику ми прийняли певну арбітральну систему писання складених назв кольорів, яку описано в ДОДАТКУ I.

Деякі проблеми виринули при укладанні **Показника українських назв кольорів (ДОДАТОК II)**. Тому, що немає джерел, які б уточнювали, скажімо, різницю між назвами: червоний, кармази-

новий, малиновий, багрянний, багровий і пурпуровий, а описи цих назв у «Словнику української мови» широкі та частково збігаються, важко визначити їх відповідність близько півтузенту аналогічних англійських назв. Щоб якось розв'язати цю проблему, українські назви кольорів у показнику зібрано в одинадцять груп, таких як: жовті кольори, червоні кольори, назви кольорів волосся, назви мастей тварин тощо.

При кожній українській назві подано її визначення у «Словнику української мови» (якщо вона там вміщена) та один або більше англійських її відповідників.

У ДОДАТОК II включено також, як окремий розділ, короткий розгляд проблеми назв кольорів українського національного прапора.

Подяка

Від початкового задуму «Словника кольорів» до його появи друком минуло п'ятнадцять років. У ході своєї праці укладач діставав цінні мовні поради й консультації від покійного вже ред. Вячеслава Давиденка, як і від проф. Василя Чапленка. Деякі зауваги дістав він також від проф. Сергія Крашеніннікова та пок. д-ра Михайла Данилюка. Усім їм укладач щиро вдячний. Особлива подяка належить інж. Михайлові Пежанському за допомогу в технічній підготові словника до друку (включаючи фінансову).

Вдячність висловлює укладач також проф. Богданові Струмінському за зредагування цього словника, а проф. Василеві Леву за заходи, щоб цей словник вийшов виданням Наукового Товариства ім. Шевченка.

Цей словник появляється як результат тісної співпраці Термінологічної Комісії НТШ (очолюваної проф. Левом) та Українського Термінологічного Центру в Америці (УТЦА), якого головою був ред. Давиденко (в 1965-1978 рр.). Инж. Пежанський та автор цього словника є членами управи Комісії і Центру. Бібліотека Центру, зокрема її рідкісні термінологічні словники київської Української Академії Наук з 1920-их і 1930-их років, були дуже помічні авторів в цього праці.

Врешті дякуємо дійсним членам НТШ професорам Олексі Біланюкові та Марії Овчаренко за перегляд манускрипту словника та рекомендації Видавничій Комісії НТШ його видати.

СКОРОЧЕННЯ І ДОМОВЛЕНОСТІ

А. Скорочення

Англійські

a. — adjective
attr. — attributive
Brit. — British usage
c. — color
Cf. — compare
c-s — colors
fem. — feminine gender
n. — noun

n. a. — noun and adjective
pl. — plural
q. v. — see this (quod vide)
UCL — Universal Color Language
U.S. — American usage
v. — verb
v. i. — verb, intransitive
v. t. — verb, transitive

Українські

a. — або
амер. — американське
відт. — відтінок
в сер. — в середньому
двозн. — двозначне
див. — дивись у, дивись під
з анг. — з англійської мови
зах. — західноукраїнське
звич. — звичайно
з нім. — з німецької мови
зокр. — зокрема
з поль. — з польської мови
з рос. — з російської мови
з фран. — з французької мови
к. — колір
к-и, к-ри — кольори
к-ів — кольорів

к-у — кольору
мн. — множина
н. — назва
найч. — найчастіше
о: — далі йде опис кольору
півд. — південний
півн. — північний
помилк. — помилковий,
помилково
приб. — приблизно
проп. — пропонуванний переклад
р. — ботанічна назва роду
рослини
род. — родовий відмінок
УНК — Українське назовництво
кольорів (укр. відповідник
для UCL)

Б. Домовленості

Повторювані слова подані подекуди скорочено як: перша літера слова — остання літера слова.

« » — слова в таких лапках є дослівним перекладом англійської назви, невживаним, одначе, у мововжитку.

„ ” — слова в таких лапках є зайві запозичення з рос. мови, тим то вони не рекомендовані до вжитку.

- 1) Терміни **колір** і **барва** вважаємо однозначними, а тим самим взаємозамінними (звичайно, з граматичним узгідненням прикметника).
- 2) Щодо слів типу **жовтавий, зеленавий та червонавий**, то їх паралельні форми типу **жовтявий, зеленявий та червонявий** є також літературні.
- 3) У словнику вжито американських правописних форм у словах **color, graу**, які в британському варіанті мають правопис **colour, greу**.
- 4) У словнику відрізняємо термін **яносиній**, що відповідає англ. **light blue** в системі UCL, від терміна **блакитний**, що відповідає в цій же системі кольорові **greenish blue**.
- 5) Наголоси в українських словах подано лише там, де може бути сумнів, або де західноукраїнська вимова звичайно різниться від літературної.
- 6) У словах з двома **однаковими** знаками наголосу один і другий наголос засвідчені у літературі. У словах з двома **різними** знаками наголосу, наголос (´) є головний, а наголос (˘) є допоміжний.
- 7) Нормалізуємо правопис назв кольорів на **-евий / -овий** за засадою: **-евий** тільки з наголосом на **-ев-** (від функціонально м'яких основ, напр. **рожевий, але оранжовий**). (Пропозиція редактора).
- 8) В англійському реєстрі, для заощадження місця, пропускаємо з'єднувальну риску (дефіс) у прикметниковій формі двослівних гасел, які є одночасно іменниками і прикметниками. Для прикладу, гасло **bottle green n. a.** треба розуміти як **bottle green n., bottle-green a.**
- 9) В українській мові є чотири способи визначання кольору (як загального поняття і як атрибуту), напр., **бурштин, бурштиновий, кольору бурштину і бурштинового кольору**. Щоб не переважувати українських перекладів, подаємо в них тільки перші два типи визначення, із зрозумінням, що в кожному випадку від них можна творити далші дві форми в родовім відмінку. (У випадку складених назв кольорів родовий відмінок зберігаємо у всіх складниках назви, напр., **кольору старого золота, а не: кольору старе золото**).

В. Значення кодів джерел у реєстрі словника

Повний бібліографічний опис нижченаведених джерел подано в розділі «Джерела і література до теми», у підрозділах А-Г.

Код: Джерело:

- [1] Merriam-Webster Collegiate Dictionary (Підрозділ В. ч. 17)
- [2] American Heritage Dictionary (Підрозділ В. ч. 1)
- [3] Oxford Illustrated Dictionary (Підрозділ В. ч. 13)
- [4] Dictionary of Color Names (Підрозділ В. ч. 10)
- [5] Загальні словники англійської мови, інші як (1) до (3)
- [АК] Андрусин і Крет, **Українсько-англійський словник** (Підрозділ А. ч. 1)
- [Б] Бойків та ін., **Словник чужомовних слів** (Підрозділ А. ч. 7)
- [Г] Грінченко, **Словарь української мови** (Підрозділ А. ч. 14)
- [ЗД] Термінологічні словники «Золотої доби» української термінології, 1923-1932 рр. (Підрозділ А. чч. 9, 26, 29, 30)
- [М] Мельничук, **Словник іншомовних слів** (Підрозділ А. ч. 20)
- [Мю] **Англо-русский словарь** (Підрозділ Г. ч. 3)
- [О] Орел, **Словник чужомовних слів** (Підрозділ А. ч. 22)
- [П] Подвезько і Балла, **Англо-український словник**, (Підрозділ А. ч. 25)
- [ПУ] Гумецька, **Польсько-український словник** (Підрозділ А. ч. 15)
- [С] **Словник української мови**, 11 томів (Підрозділ А. ч. 5)
- [У] **Українська радянська енциклопедія** (Підрозділ Б. ч. 11)

**English-Ukrainian Dictionary
of Color Names and Color Science**

* * *

**Англійсько-український словник
назв кольорів і кольорознавства**

A

- absorbance, absorptancy** n. (in c. measurement the negative common logarithm of transmittance) абсорбантність (проп.), поглинальна здатність [B-9]. Cf. **reflectance, transmittance**.
- absorption spectrum** n. спектр поглинання.
- achromatic** a. ахроматичний о: I. білий а. сірий а. чорний; II. безбарвний, небарвістий, безколірний, безкольоровий.
- achromaticity, achromatism** n. ахроматичність, ахроматизм.
- achromatous** a. I. **achromatic**; II. недостатньо кольоровий.
- adjacent colors** n. pl. (in a spectrum) суміжні к-и, сусідні к-и.
- African brown** n., а. «африканський» брунатний к. о: темний сірявобрунатний а. брунатнуватосірий [4].
- agouti** a. к. «агу́ті» (назва масти тварин, від назви амер. гризуна) о: вигляд хутра, у волосках якого чергуються ясні й темні кільця.
- alabaster** n., а. алябастр(овий) (к.) (к. мінералу) о: блідий жовтаворожевий а. жовтавосірий а. синявобілий [4].
- albescent** a. білючий, блідніючий; білястий, білуватий.
- albino** n. альбінос (людина а. тварина з ненормально білим волоссям і шкірою).
- almond** n., а. «мигдалевий» к. (к. мигдалевих горіхів) о: блідий жовтобрунатний [2], жовтавобрунатний (ясний а. ясносірявий) а. брунатний (ясний а. ясносірявий) [4].
- almond green** n., а. «мигдалевозелений» к. (к. листя мигдалевого дерева) о: (в сер.) помірний жовтозелений [2, 4], сірявозелений а. темний жовтозелений [4].
- amaranth** n., **amaranthine** a. амарант, амарантовий к. [AK] (к. суцвіття щириці, амаранту) о: темний червоновофіялковий [1], густий червоновофіялковий, а. синявочервоний (темний а. сірявий) [2, 4], червонофіялковий [3].
- amber** n., а. бурштін(овий), янтар(ний), янтаревий (к.), (к. викопної смоли) о: напівпрозорий жовтавий а. брунатнуватий [1]; (в сер.) темний оранжовожовтий [1], оранжовожовтий (помірний; темний; глибокий) [2, 4]; прозорий жовтий [3, C].

- amberlite** п. ясний жовтавобрунатний [4].
- American Beauty** п. к. троянди «Американська красуня» о: синяво-червоний (помірний а. темний) [2, 4], червоний (помірний а. ярий) [4].
- amethyst** п., **amethystine** а. аметистовий (к. різновидів кварцу а. корунду) о: червонофіялковий (ясний до темного; ярий; сірявий) [1-4], сірявий червонофіялковий [2, 4], фіялковий [3, Б, О, М], блакитнуватофіолетовий [С].
- antelope** п. «антилоповий» к. (к. шкури антилопи) о: ясний оливковобрунатний [4].
- antique gold** п. к. «античне золото», старе золото о: жовтий (помірний; густий; темний) а. темний зеленавожовтий а. темний оранжовожовтий а. сильний жовтавобрунатний [4]. Cf. **old gold**.
- antique white** к. «антична біль» о: жовтавобілий а. бруднобілий [4].
- apple green** п., а. «яблучнозелений» к. (к. зеленого яблука) о: жовтозелений (помірний; сильний; ярий) а: жовтавозелений (ясний; помірний; сильний) [2, 4].
- apple red** п., а. «яблучночервоний» к. о: ярочервоний [4].
- apricot** п., «морельовий» (к. плоду) о: (в сер.) помірний оранжовий [1], оранжовий (ясний; помірний, сильний) а. сильний оранжовожовтий [2, 4].
- aqua** п., а. «водяний» к. (к. води) о: ясний блакитнуватозелений а. блакитний [2, 4].
- aquamarine** п. (к.) аквамарин, аквамаріновий (к.) аквамарінний (к.) (к. самоцвіту берилу) о: синій а. зелений [1], синьозелений [1, 2], блідосиній а. ясноблакитний [2, 4], (прозорий) синявозелений [3, Б], блакитнуватозелений [С], зеленуватоблакитний [П], синюватозелений а. блакитний [М].
- arbutus pink** п., а. «арбутусоворожевий» к. (к. квітів півн. амер. рослини *trailing arbutus* [*Epigaea repens*]) о: помірно рожевий [4].
- artificial light** п., штучне світло.
- ashen** а. I. попелястий, попеластий, попельнастий. II. мертвотно блідий, мертвно блідий [П], мертвецьки блідий. Cf. **cadaverous**.
- ash rose, ashes of rose(s)** п. к. «спопеліла троянда», бруднорожевий, тьмянорожевий, о: сіряві відтінки синявочервоного а. червоного а. темнорожевий [4].
- attractive** а. привабливий, привабний, принадний, принадливий, милий.
- auburn** п., а. (звич. про волосся) (золотисто)каштановий (к.) [П]. о: червонавобрунатний а. брунатний [1, 2], золотистобрунатний [3].

aureate а. золотистий [1, 2, П].

austere а. суворий; простий.

autumn brown п., а. «осіннобрунатний» к. о: брунатний (помірний а. сірявий) а. жовтобрунатний (темний а. сильний) а. помірний олівковобрунатний [4].

avocado п. «авокадолозелений» к. (к. плоду авокадо) о: темнозелений [5], сіряво-, а. бруднозелений.

azure, azure blue п., а. лазур, блакить (к. чистого неба), лазурівий, лазурний, небесний; о: ясний рожевуватосіній [2, 4], небесносіній [3], (зокр. в геральдиці) синій [3, О], блакитний, голубий [С, П], яскравосіній [С]. Cf. **sky blue**.

В

baby blue п., а. «блакитний (синій) для немовлят», ніжно- а. тендітноблакитний (синій) (к.), о: блакитний а. синій (дуже ясні а. бліді) [2, 4].

baby pink п., а. «рожевий для немовлят», ніжно- а. тендітнорожевий (к.) о: рожевий а. жовтаврожевий а. синяврожевий (блідий до помірнього) [2, 4].

bald а. (as in «bald eagle») білоголовий (напр. білоголовий орел).

bamboo п. «бамбуковий» к. о: жовтий (блідий до помірнього) а. брудножовтий а. жовтавобрунатний (ясний до помірнього) [4].

banana п. «банановий» к. о: ясножовтий а. сірявожовтий [4].

band see **spectral band**.

barred а. (регулярно) смугастий, смужкуватий (особл. з поперечними смугами).

bay п., а. гнідий (к.) (масть коней) [П] о: червоनावобрунатний [1-4]; (С, гнідий =) темнобрунатний.

beam п. (of light) I. промінь (світла); II. світловий жмут, світловий „пучок”.

beaver п. «бобровий» к. о: бруднобрунатний а. жовтавобрунатний (ясний до темного) [2, 4].

Beer's law (in с. measurement) закон Біра (про вбирання світла кольоровим розчином).

beetroot purple п., а. буря(ч)ковий (к.) о: густий синявочервоний [4]; темночервоний з синявим відтінком [С].

beige п., а. беж, бежовий (к.) о: брудно- а. жовтавобрунатний, брудно- а. сірожовтий (бліді а. ясні відтінки) [1-4]; „світлокоричневий”, з кремовим відтінком [С].

beryl blue п., а. «берилова синь», «беріловосіній» о: ясний а. дуже ясний блакитний [2].

beryl green n., а. «берілова зелень», «беріловозелений», смарагд(овий) о: блакитнуватозелений (ясний до яскравого) [2]; (С, смарагдовий =) яскравозелений. Cf. **emerald**.

bice blue; bice n. [П] «смальтова синь», «смальтовий синій» (к. пігменту із смальти [3]; к. пігменту азури́ту [2] о: (помірний) синій [2, 4], блідосиній [Мю]; блідосірий [П, помилк.].

bice green n., а. «малахітова зелень»; «малахітовозелений» (к. мінералу малахіту [2]; к. суміші смальти з аврипігментом [3]; о: (помірний) жовтозелений [2, 4]. Cf. **malachite green**.

bicolor, bicolored а. двобарвний, двобарвий, двоколірний, двокольоровий.

biscay green n. а. «біскайський» зелений (к.) о: жовтозелений [2, 4].

biscuit n. «бісквітовий, бісквітний» к. (к. пєчива) о: блідо- а. ясно-брунатний [2, 4]; бруднобрунатний а. ясний брудний жовтаво-брунатний [1].

bishop's purple n., а. «єпископський пурпур», (багрянець) о: помірний червоновофіялковий [2]. Cf. **purple**.

bishop's violet n., а. «єпископський фіолет», о: червоновофіялковий (помірний до ярого) [2].

bisque n. к. «біск» (к. невипаленої кераміки) о: блідий оранжовожовтий до жовтавосірого а. к. від жовтаворожевого до брудножовтого [2].

bister n., **bistre** n., а. к. бістр о: I. (пігмент) жовтавобрунатний до темнобрунатного [1]; II. (заг.) брудно- а. жовтавобрунатний [1, 2]; брунатний [3], темнобрунатний [М].

bittersweet n., а. (к. плодів півн.-амер. рослини *Celastrus scandens*) о: темний а. густий червоновооранжовий [2, 4], темнооранжовий [4].

bizarre а. дивовижний, химерний, екстравагантний (к.).

black n. а. чорний.

black-and-blue а. (про к. тіла) в синцях, в синяках, посинячений.

black-a-vised, black-a-vised а. смуглий, смуглий, смагливий.

blacken v.i. (по)чорніти, (з)чорніти.

blacken v.t. also **black** v.t. (по)чорніти, начорніти.

blackish а. чорнуватий, дуже темний.

blackness n. чорнота, чорність, чорнява, чернь.

blanch v., i. (з)бліднути, (по)бліднути, (с)попеліти.

blanch v.t. знебарвлювати, знебарвити; вибілювати, вибілити.

blazing а. палаючий; буйний, яскравий, пишний.

bleach v.t. знебарвлювати, знебарвити; вибілювати, вибілити.

blond n. а. I. (заг.) ясний жовтавобрунатний до темного брудножовтого [1, 2]. II. (про особу), also **blonde** n. (fem.), бльондін,

блондинка, білявець, білявка. III. (про волосся) рúсий, русявий; білявий; солóм'яного к-у. IV. (про колір обличчя і шкіри) білий, ясний. V. (про дерево, меблі) я́сний, світлий, яснобарвний.

blood red а. кривавий, кривавочервóний, багровий, багряний о: червоний (помірний до яскравого).

blotched а., **blotchy** а., **splotched** а., **splotchy** а., плямистий, заплямлений.

blue п. синь, синій; блакить, блакитний, а. голубінь, голубій (неточно, бо «блакитний» це к. суміжний із синім у соняшному спектрі, тобто зеленавосиній).

bluebird п. «пташиносиній» к. о: (к. оперення півн.-амер. пташки [g. Siala]) о: помірносиній.

blu(e)ish а. синявий, синюватий; блакитнуватий, голубуватий.

blueness п. синява, синь. синизна́, синьота́.

bluishness п. синявість, синюва́тість; блакитнуватість, голубува́тість; (в медицині) синю́шність, синюха, ціяноза.

blush п. (почервоніння обличчя) краска, рум'янець, спаленіння, зашаріння.

blush, flush v.i. (по)червоніти, (за)шарітися, (с)паленіти, (по)рум'яніти (від сорому тощо), красіти (зах.).

blushed а. (обличчя) зашарілий, зашарений, укритий рум'янцем.

bois de rose к. «палісандрове дерево» (з франц.) о: брудночервоний [2]. Cf. **rosewood**.

bold а. сміливий, відважний; чіткий (к.).

bone п. а. «кістя́на біль», «кістянобілий» о: блідобежевий [5].

bordeaux п.а. бордо́, бордо́вий о: синявочервóний (брудний до темного) а. червоний [4], темночервоний [С, Б], вишневочервóний [О]. Cf. **claret**.

bottle green п. а. пляшко́вий к. [П] о: темнозелений [3, 4, П] та відтінки (жовтавий, синявий, сірявий) [4]

brick red п. цеглястий, цеглистий, цегляний к. о: червонявобруна́тний [1, 2, 4], темно- а. брудночервоний [3, 4].

bright а. я́сний, світлий, яскравий, чистий.

brighten v. i. (про)ясніти, прояснятися, прояснитися, прояснюватися.

brighten v. t. прояснювати, проясняти, проясніти.

brightness п. I. ясність, яснота́, яскравість, блискучість, чистота́. II. = **lightness**. III. **dyer's brightness** (у фарбарстві) чистота к-у (відсутність сірости).

brilliance н., **brilliancy** п. (extreme brightness) блискучість, яскравість.

brilliant а. I. блискучий, виблискуючий, яскравий. II. (a descriptive term in the UCL system) яскравий (див. Додаток I).

brindle(d) а. (of an animal) рябий, перістий; муру́гий, смугастий;

- цяткований, плямистий о: брунатнуватий а. сіривий з темнішими смужками а. цятками [1, 2, 3].
- brittany blue** «британська синь», «британська блакить» о: помірний блакитний [2].
- bronze** п. а. бронза; брónзовий о: I. металічний к. бронзи. II. (помірний) жовтавобрунатний а. олівковобрунатний [4]; „золотистокоричневий” [С].
- brown** п. а. брунатний, бурий, „коричневий” (з рос.) брónзовий (неточно; з поль.).
- brownish** а. брунатнуватий, буруватий, „коричнюватий” (з рос.), „бронзовавий” (неточно, з поль.).
- brownstone** п. а. к-у «бурого каменю» (к. роду будівельного каменю) о: сірјавобрунатний [2, 4].
- buckskin** п. а. (с. of horses, U. S.) жовтосірий з темною гривною і хвостом (масть коня) [1, 2].
- buff** п. а. к. «рѐменю» (к. обробленої шкури з вола, буйвола тощо) о: жовтий (ясний до помірнього) а. ора́нжовожовтий [1], жовтаворожевий до рожевого (блідий до помірнього) а. (помірний) ора́нжовожовтий до ясно́го жовтявобрунатного [2], тьяножовтий [3].
- burgundy** п. «бургундський» к. (к. вина) о: темний брудний а. чорнуватий червонофіялковий до темного сінявочервоного а. червонобрунатний [2, 4].
- burnished straw** к. «полірованої соломи» о: яснобрунатний [4].
- burnt orange** п. а. «палений ора́нжовий» о: черво́навоора́нжовий (помірний до сильного чи густого) а. си́льноора́нжовий а. брунатнува́тоора́нжовий [4].
- burnt sienna** п. а. к. «палена сієна», I. к. черво́навобрунатнува́того пігменту [2]. II. темний черво́навоора́нжовий [2]. Cf. **raw sienna**.
- buttercup** п. **buttercup yellow** п. а. к. «жовтець», «жовтецевий» (к.) (к. квітки) о: яро́жовтий [4].
- butternut** п. к. «батернат» (к. тканин, фарбованих екстрактом з кори амер. горіха butternut, *Juglans cinerea*) о: брунатнуватий [2], олівковобрунатний [4].

С

- cadaverous** а. мертвецький, тру́пчий, мертво́тно блідий, мертво́тно блідий [П], мертвецьки блідий. Cf. **ashen**.
- cafe au lait** к. «кава з молоком» (франц.) (к. кави пів-на-пів з молоком) о: яснобрунатний а. брудний ясний жовтобрунатний.

calico а. U. S. рябий, перістий, строкатий, смугастий а. плямистий (зокр. про тварин).

camel п. а. «верблюжий» к. о: в сер. ясний жовтавобрунатний [1].

cameo rose п. «камейнорожевий» к. (один з к-ів візерунка камеї) о: блідий оранжовожовтий а. ясний синяворожевий [4].

camouflage colors маскувальні кольори. Cf. **protective colors**.

canary п., **canary yellow** п. а. «канарковий» (к.) о: ярозовтий (ясний а. помірний) [1,2].

candy stripe п. двобарвносмугастий (звич. в білий і червоний к-ри).

cardinal, cardinal red п. а. «кардинальська червіль», «кардинальський червоний» о: червоний, (темний, густий а. ярий) [3, 4].

carmine п. а. кармін, карміновий, кармінний [С], о: червоний (ярий а. сильний) [1, 2], ярий синявочервоний [2]; яскравочервоний [С].

carnation п. а. I. (also **pink** or **red carnation** [4]) (к. квітів гвоздики), «гвоздиковорожевий» (к.), «гвоздиковочервоний» (к.) о: помірний червоний [1, 4], = **rose pink** q.v. [3], яскравий синяворожевий [4], ясночервоний [П]. II. (also n. pl.) (відтінки к-у людського тіла, зокр. в малярстві) тілесний (к.) о: жовтий (блідий а. сіривий) [2, 4].

carrot а. «морквяний» (к. кореня моркви); рудоволосий, о: звич. оранжовий [1], жовтооранжовий [2], оранжовочервоний [3], червонуватий [П].

cast п. (of a color) легкий відтінок (одного кольору в другому, основному).

castor п. «бобровий» к. о: брунатнуватосірий [4]. Cf. **beaver**.

catawba п. к. «катоба» (к. плодів сорту америк. винограду) о: червоний (дуже темний а. чорнуватий) а. темний синявочервоний [4].

cedar п. «кедровий» (к. деревини кедр) о: сіривочервоний а. червоनावбрунатний (помірний а. сіривий) [4], (в сер.) сіривочервоний [B-18].

celadon п. селадін(овий) (к.) (зах) о: I. also **celadon green** блідий бруднозелений [3], «вербовозелений» [3]. II. also **celadon blue** блідий а. дуже блідий синій [2].

celery п. а. «селеровозелений» к. о: брудний ясний жовтозелений.

centroid color (in the UCL system) осередковий к. (проп.).

cerise п. а. вишневий (к.) (прибл.) о: помірний червоний [1]; синявочервоний (густий до ярого) [2]; прозорий ясночервоний [3]; темночервоний [С].

cerulean, cerulean blue п. а. небесна синь, небесна блакить, небесно-

- сінній, небесноблакитний о: синій а. блакитний (ясний до ярого) [2]; густий синій [3].
- chalky** а. матовий білий, матовобілий (як крейда).
- chamois** п. «зámшевий» к., к. «замша» о: помірний жовтий а. брудножовтий [2].
- champagne** п. а. «шампанський» к. (як шампанське вино) о: блідий оранжовожовтий (і сіряві відтінки) [1, 2] блідополовий а. зеленавожовтий [5].
- charcoal** п. «деревновугляний» к., вугляний к. о: темний сіряво-брунатний до чорного а. темного фіялкуватосірого [2].
- charcoal gray** п. а. вугляносірий (к.) о: темносірий а. чорний [4].
- chartreuse** п. а. к. «шартрєз» (к. зеленої різновидности лікеру) о: група к-рів, найч. яскравий жовтозелений [1]; зеленавожовтий (яскравий до помірного) а. жовтозелений (помірний а. сильний) [2]; блідий яблучнозелений [3].
- chatoyant** а. (з)мінливий (щодо кольору або полиску).
- checkered, chequered** а. I. клітчастий; (про тканини) картатий. II. вкритий ясними й темними плямами [2]. III. **variegated** [1, 3].
- cheerful, cheery** а. бадьорий, життєрадісний.
- cherry, cherry red** п. а. вишневий, черешневий (к.) о: група к-ів, найч. (помірний) червоний [1]; червоний а. синявочервоний (помірний до сильного) [2].
- chestnut, chestnut brown** п. а. каштановий, гнідйй (масть коня) о: (помірний) червонявобрунатний а. сірявобрунатний [1, 2]; густий червонявобрунатний [3]; брунатний [С, для каштановий]; „темно-коричневий” [С, для гнідйй].
- Chinese red** see **vermillion**.
- chocolate** п. а. шоколядовий, чоколядовий, шоколядний, чоколядний о: в сер. брунатнуватосірий [1]; густий червонявобрунатний а. брунатний (теж сіряві відтінки) [2], темнобрунатний [3].
- chocolate brown** п., а. шоколяднобрунатний, чоколяднобрунатний, шоколядовобрунатний, чоколядовобрунатний (к.) о: брунатний (темний; сірявий; темносірявий) а. темний червонявобрунатний а. жовтавобрунатний (темний а. темносірявий) [4].
- chroma** п. I. насиченість, інтенсивність к-у (в системі Манселла). Cf. **saturation**. II. **chromaticity** q. v.
- chromatic** а. I. (інтенсивно) забарвлений, (густо)кольоровий. II. хроматичний (що стосується к-ів, напр. хроматична аберация).
- chromatic** а. (as in: **monochromatic, polychromatic, etc.**) -барвний, -кольоровий, -колірний (напр. однобарвний).
- chromatic colors** п. pl. хроматичні кольори (інші як чорно-білі).

chromaticity n. хроматичність (властивість к-у, що поєднує його «насиченість» і «різновидність», див. Діаграма I, стор. 69).

chromaticity diagram n. (in the CIE colorimetry) діаграма хроматичності (в системі к-ів МКО).

chromatics n. pl. (a branch of colorimetry) хроматика.

chromatography n. (a method of separation of often colored substances) хроматографія.

chrome green n., a. «хрòмова зелень», «хрòмовозелєний» к. о: дуже темний жовтавозелєний до помірнього а. сільного зеленого [2].

CIE system (c. description system of Commission Internationale de l'Éclairage) система CIE, система МКО (Міжнародної Комісії Освітлення).

cinereous a. попелястий, попелистий о: сірий, підбарвлений чорним [1, 2], ясносірий а. сінявосірий [4].

cinnabar see **vermillion**.

cinnamon n., a. цинамоновий (к.) „корічневий” (з рос.) о: ясний жовтавобрунатний [1, 2], „яснокоричневий” [П].

citrine n., a. «цитроновий» к. (к. плоду цитрона) о: I. блідожовтий (к. самоцвіту) II. оливковий (ясний до помірнього) [1, 2].

claret n. бордо́, бордовий (прибл.) о: сінявочервоний (темний а. сіривий) [1, 4] а. темний сіняворожевий [2, 4].

clarity, clearness n. прозорість; чистота; чіткість, ясність [1, П].

cobalt blue n., a. «ко́бальтова синь», «ко́бальтовий синій» (к. пігменту) о: синій (густий до ярого) а. сільний блакитний [2].

cochineal n., a. кармін, карміновий, кармінний (к.) о: ярочервоний [2], яскравочервоний [С].

cocoa n., a. «кака́овий» к. о: черона́вобрунатний (помірний а. сіривий) а. брунатний (помірний а. ясний) [2, 4].

coffee n., a. ка́вовий (к.) о: жовтавобрунатний (помірний, темні та сіряві відтінки) [2, 4], темний оливковобрунатний [4].

cold a. (of a c.) холодний к. (напр. синій, зелений).

color, colour (Brit.) n. I. (a sensation produced by light) колір (род. ко́льору, мн. ко́льори),* барва; „краска” (зах.; інше знач.). Cf. **blush, flush**. II. (of animal color) масть. III. (a material) see **colorant**. IV. (complexion, skin tone) а. забарвлення шкіри або обличчя; б. рум'янець, почервоніння обличчя. V. (in painting, writing) кольорит. VI. (atomic physics) (property of quarks) «колір» субато-

* Хоч у *Правописному словнику* Г. Голоскевича наголос множини є — ко́льори, у *словнику Українська літературна вимова і наголос* (Київ, 1973) є : ко́льори, але «два ко́льори».

мових частинок — кварків (властивість, що не має ніякого зв'язку із значенням I).

color attr. кольоровий, барвний; колірний (що стосується к-у).

color v. i. I. забарвлюватися, забарвитися. II. **blush** v. i., q. v.

color v. t. забарвлювати, (за)барвити, (за)кольорувати, (за)кольорувати, красити; фарбувати.

colorable a. I. здатний забарвлюватися, барвосприйнятливий. II. справжній на вигляд, позірно правдивий. III. обманливий.

color absorption n. поглинання к-у, абсорбція к-у.

colorant, coloring matter n. (a dye, stain or pigment) барвник (проп. вживати тільки для **dye** та **stain**); пігмент; кольорант (барвник a. пігмент), барвильна речовина (проп.)

coloration n. забарвлення; (у тварин) масть.

color blending, color mixing змішування кольорів, або барв.

color-blind a. «сліпий на кольори», барвосліпий (проп.); (частково барвосліпий) далтонік.

color blindness n. колірна сліпотá, барвосліпотá (проп.). Cf. **daltonism**.

color card, color chart n. карта (зразків) к-ів, атлас (зразків) к-ів.

colorcast n. кольорова передача, кольорова трансляція.

colorcast v. t. передавати в кольорах, транслювати в кольорах.

color chip n. зразок a. еталон кольору a. кольоранта (звич. у формі щитика або жетона).

color circle see **hue circle**.

color-coded a. барвокодований (проп.).

color comparator n. (a type of colorimeter) кольорокомпаратор.

color differentiation n. розрізнювання кольорів, розрізнення кольорів.

colored a. I. забарвлений, зафарбований. II. небілий.

colored person n. кольорова людина, небіла людина (людина небілої раси).

colorfast a. (of textiles) тривкобар(в)ний (проп.), тривко фарбований (про текстильні вироби).

colorful a. барвистий, кольористий, різнобарвний.

colorific a. що дає кольори; що стосується кольорів.

colorimeter n. кольориметр.

colorimetry n. I. (the characterization of c.) кольориметрія. II. (a method of chemical analysis) кольорометрична аналіза.

coloring n. I. (дія) фарбування, забарвлювання, барвлення. II. (наслідок дії) забарвлення, пофарбування.

coloring matter see **colorant**

colorist n. I. (of textiles, fibres) фарбар, фарбарка, фарбувальник, фарбувальниця. II. (of any substrate) кольорувальник, кольорувальниця (проп.). III. (an artist) кольорист.

coloristic a. кольористичний.

colorless a. безбарвний, безколірний.

colorless dye, optical bleach n. «безбарвна фарба», оптичний вибілювач (проп.).

color match n. I. еквівалентність (прирівнюваних) кольорів. II. гармонія кольорів.

color matching n. I. (for c. equivalency) прирівнювання кольорів (для відтворення даного к-у сумішшю інших к-ів). II. (for c. harmony or suitable c. combination) гармонізація кольорів, взаємоприсотування кольорів.

color-matching accuracy n. точність відтворення (якогось к-у сумішшю інших).

color measurement n. вимірювання кольору, вимірення к-у.

color mixture curves n. pl. (in the CIE system) криві змішування к-ів.

color order system n. система визначування к-ів, скаля к-ів.

color perception n. колірне сприймання, сприймання кольорів.

color primaries see **primary color**.

color rosette see **hue circle**.

color scheme n. колірна схема, гармонійна комбінація кольорів.

color science n. кольорознавство.

color selection n. підбір кольорів, вибір к-ів.

color sensation n. колірне відчуття.

color separation negative n. (in photography) кольороподілений негатив, роздільнобарвний негатив (проп.).

color solid, color tree (Brit.) n. брила кольорів, барвовідмітна брила (проп.).

color space n. колірний простір (тривимірне розташування к-ів системи).

color vision n. колірний зір, кольоровий зір.

color wheel see **hue circle**.

complementary color, color complement n. взаємодоповняльний колір, комплементарний колір.

cone n. (in the retina of an eye) колбочка (в сітківці ока).

cone vision n. бачення колбочками (але не — паличками).

continuous spectrum n. безперервний спектр.

conventional a. (of c.) звичайний, узвичаєний, традиційний (к.).

copen, copenhagen (blue) n. a. «копенгагенська синь» o: (в сер.) помірносіній [1]; сірјавосіній до червоноавосінього [2, 4].

copper, coppertone n. мідяний, мідяністий к. o: червоноавооранжо-

вий (помірний а. сірявий) а. брунатнува̀тооранжовий а. оранжовий [4], металічний черво̀навобрунатний [5], черво̀ножовтий [С].

coral п., а., **coralline** а. «кораль», коральовий, коралевий (к.) о: група к-ів, найч. густорожевий [1], рожевий (густий а. сильний) а. черво̀навооранжовий а. помірночервоний; яскра̀вочервоний [С].

coral pink п. а. «коральоворожевий» (к.) о: жовта̀ворожевий (помірний; густий; сильний) [1, 2].

cordovan п. «кордо́вський» (від назви сорту шкіри) о: темнобрунатний (сіряві відтінки) а. темночервоний [4].

cork, cork tan п. «ко́рковий» к. (к. корка) о: яснобрунатний [4].

corn п. кукурудзяний к. (к. стиглого плоду кукурудзи) о: помірний жовтий, [4]; золотістожовтий [С]. Cf. **maize**.

cornflower blue п. волошкóвосиній к. (в сер.) помірний черво̀наво-синій [1]; [С, волошкóвий =] синій.

crab apple п. «ра́йськоїяблучний» к. (к. райських яблук) о: черво̀нооранжовий (сильний а. помірний) [4], жовточервоний [С].

cranberry п. «журавлі́нний» к. (к. плодів журавлини [g. Oxycoccus]) о: глибоко- а. помірночервоний [4].

cream п. а. кре́мовий (к.) о: білодожовтий а. жовта̀вобілий [1, 2, 3, С], жовта́стий [Б].

crimson п., а. о: густий сінявочервоний [1, 3]; сінявочервоний (густий до ярого) а. ярочервоний [2], темночервоний а. малиновий [П].

crocus п. I. шафра́новий (к.) (к. цвіту шафра́ну) о: оранжовий а. оранжовожовтий [4]. II. черво̀навофія́лковий (блідий, ясний а. сірявий) (к. спорошкованого оксиду заліза — «крокусу»).

custom color п. фарба (виготовлювана) на замовлення.

cyan п. (a substantive primary c.) «ціян», блакитний, голубій к. (субтрактивний первинний к.) о: зелено̀восиній [1, 2].

cyanic а. синій а. сінявий [1, 2, 3].

cyanotic а. синю́шний (див. Додаток II, Назви к-ів тіла).

D

daffodil п. «нарці́зовий» к. (к. жовтого нарциза) о: яскравий а. ярий жовтий [2]; теж: оранжовожовтий до жовтого (помірний а. сильний) [4]; білодожовтий [3, П].

daltonism, Daltonism (Brit) п. далтоні́зм (частко́ва ко́лірна сліпотá, звич. нерозрі́знювання зеленого і червоного ко́льорів).

damson п. «терно́сливовий» (к. плоду терно́сливи) о: фія́лковий (помірний а. темний) [4].

dandelion п. а. «кульбабовий» к. (к. цвіту кульбаби) о: яскравий а. ярий жовтий [2, 4].

dapple(d) а. (вкритий плямами іншого від фону к-у) (звич. про тварин) рябій, перісний (про коня — теж) таркатий, в яблука(х), яблукатий. Cf. **mottle(d)**, **freckled**.

dapple-gray а. (масть коня) сіроплямистий, сірояблукатий, сірий у темносірих яблуках а. цятках [2, 4, 5].

dark а. темний, (про особу) чорнявий. Cf. **dusky**, **swarthy**.

darken v. і. темніти, темнішати.

darken v. т. притемняти, притемнювати, притемнити; затемнювати, затемнити.

darkish а. темнуватий, темнистий.

darkness п. I. темнота́, те́мрява. II. (one of 3 color variables in some color systems, equivalent to **lightness** (q.v.) and **value** (q.v.) in others) темнота.

dawn pink п. а. «світлорозовий» к. о: сіннорозовий (ясний а. сірявий) [4].

daylight п. денне світло.

day vision п. денний зір.

decolorize v. знебарвлювати(ся), відбарвлювати(ся).

deep а. (of a color) (темний і сильний) густий (термін у системі УНК), глибокий.

delft blue п. а. «дельфтський синій» (від н. міста) о: синій (помірний, темний а. сірявий) а. червоносіній (блідий а. сірявий) [4].

delicate а. ніжний, делікатний.

depth п. густота́ (забарвлення).

desert sand «пустельнопісковий», «пустиннопісковий» к. о: сірявий, яснобрунатний [4].

diffraction gratings дифракційні ґратки.

dimensions of color, parameters of color виміри к-ів, (визначальні) властивості к-ів.

DIN Color Chart карта кольорів ДІН, скаля кольорів ДІН (німецький промисловий стандарт, по-нім. Deutsche Industrie Normen Farbenkarte).

dingy а. тьмяний (від диму й бруду), брудний, почорнілий, закоптілий.

dirty а. брудний, сіруватомутний [С].

discolor v. I. змінюватися в кольорі. II. змінювати к., змінити к., псувати к. (чогось).

discordant а. негармонійний, дисгармонійний, неспівзвучний.

diversity of colors різноманітність к-в, різноманіття к-в, різноманітність к-ів, розмаїття к-ів.

dominant wave length n. (a parameter of c.) панівна довжина хвилі, домінантна довжина хвилі (властивість к-у).

dotted, dotty a. крапчастий, краплистий, накраплений, цяткований.

dove n., **dove-color** n. [3] «голубиний» к. (к. оперення голуба) о: темносирій з рожевим а. синявим тоном, [3]; темносирій а. темний синявочервоний [4]; сизий (синюватий) [П]; темносирій з синюватим полиском; сіроголубий [С, для «сизий»].

drab n. а. «драповий» к. (зах.); хаки (прибл.) о: тьмянний яснобрунатний [2, 3]; ясний оливковобрунатний [1, 2]; жовтавобрунатний (сірявий, ясний) [2], „тьмянокоричневий” [П].

dull a. тьмянний, тьмавий, похмурий, мутний, каламутний.

dullness n. тьмяність, похмурість, мутнота, каламутність.

dun n. а. мишастий к.; буланний о: I. (в сер.) темносирій, дрібку брунатуватий [1]; тьмянний сірявобрунатний [2, 3]; сіруватоколичневий, мишастий [П]. II. (масть коня) ясножовтий [3], буланний [С, П].

dusky a. I. темний [3], темнуватий [1, 2]. Cf. **dark, swarthy**. II. темношкірий, смуглявий [1, 2]. III. (of twilight dimness) сугінний, сутінковий.

dusty a. (of a color) припорошений, сірявий, тьмянний.

dutch blue n. а. «голландська синь», «голландський синій». о: синій (сірявий, помірний а. блідий) а. червоновосиній (блідий а. ясний) [4].

dye, n., **dyestuff** n. барвник, „краситель” (рос.) Cf. **colorant**.

dye v. фарбувати, зафарбовувати (розчином барвника), красити.

dyer n. фарбар, фарбувальник; фарбарка, фарбувальниця.

Е

ebon (poetic), **ebony** n. а. гебановий, «ебеновий» (з рос.) о: I. чорний [1, 2, 3]. II. темнооливковий а. оливковосирій до темносірого [2, 4].

ecru n. а. к. сирового (небіленого) полотна [3] о: сірявий ясний жовтавобрунатний, бежовий [1, 2]; сіряво- а. блідожовтий [4].

eggplant n. а. «баклажаний» к. (к. плоду баклажана) о: чорнуватий червонофіялковий [1, 2]; темні відтінки червонофіялкового [1, 4].

eggshell n. а. к. яєчної шкаралупи о: блідожовтий а. жовтавобілий [1, 4]

eggshell blue n. а. see **robin's egg**.

electric, electric blue n.а. к. електрик о: яскравий ясносиній [3];

помірний блакитний а. сір'явоблакитний [4]; голубий а. синій з сірим полиском [С].

emblazon v. t. вкривати а. прикрашати яскравими, пишнobarвними кольорами.

emerald, emerald green n. а. смарагд(овий), ізмарагд(овий), ізумруд (-ний) к. (к. самоцвіту) о: зелений (ярий а. сильний, чистий) [1, 4]; сильний жовтавозелений [1, 2]; яскравозелений [С].

emission spectrum n. спектр випромінювання.

empurple v. i. ста(ва)ти червонофіялковим, пурпуровим, багровим, багряним, (о)багріти, (по)багровіти, (по)багряніти.

empurple v. t. (з)робити червонофіялковим, пурпуровим, багровим, багряним, (о)багряти, (о)багріти, (о)багряніти.

eye n. око.

eyeball n. очне яблуко.

F

fade v. i. линя́ти, блякнути, половіти, тьмяніти.

faded а. злинялий, збляклий, споловілий, побляклий, пополовілий, полинялий.

faint а. I. дуже блідий, ледве помітний. II. (про світло) тьмянний.

fallow а. половий к., (к. хутра лані), о: ясний жовтавобрунатний [1, 4], блідий брунатнувато- а. червоनावожовтий [3]; „коричнюватожовтий” [П], світлорудий [С].

false color image зображення в несправжніх кольорах.

false colors (X-ray and other imaging) n. pl. несправжні к-и (у рентгенограмах тощо).

family of colors n. pl. родина кольорів.

fashion colors n. pl. модні кольори, фешенебельні кольори.

fawn n. а. «оленячий» к. (к. хутра молодого оленяти) о: (в сер.) ясний сір'явобрунатний [1]; жовтавобрунатний до червоनावрунатного (сірявий а. ясний) а. жовтаворожівий [2]; ясний жовтавобрунатний [3]; „жовтуватокоричневий” [П].

fern green n. а. «папоротнозелений» к. (к. папороті) о: жовтозелений (помірний, сильний а. брудний) [4].

ferruginous а. іржавий о: червоनावрунатний [4]; червоनावооранжовий (помірний до темного), червоनावрунатний а. сильнобрунатний [4].

firecracker n. к. «упакування фасерверків» о: червоनावооранжовий (сильний а. ярий) [4].

fire-engine red n., а. «пожежничочервоний» к. (к. машин пожежників) о: ярий жовтавочервоний.

fire red п. а. «вогняна червіль», вогняночервоний, вогненний о: ярочервоний [4], яскравочервоний [С].

flag blue п. а. синій к. у прапорі о: темносиний а. темний сір'явосиний [4]. Cf. **national flag blue, Old Glory blue.**

flamboyant а. пишнобарвний; крикливий.

flame п. полум'яний, полум'янистий, вогнений, вогнистий, вогняний к. о: червоний (ярий а. сильний) а. ярий червоновооранжовий [4].

flame red п. а. «полум'яна червіль», полум'яночервоний, полум'янисточервоний о: сильно червоновооранжовий [4].

flaming а. I. див. **flame** п. II. яскравобарв(н)ий, дуже яскравий.

flamingo п. «флямінго» (к. оперення птаха флямінго) о: червоновооранжовий [4].

flashy а. see **garish**

flat а. I. (not glossy) матовий, не(б)лискучий. II. (dull) тьмянний, брудний.

flavescent а. жовкнучий; жовтавий; жовклий, пожовтілий [2, 3.].

flax п., **flaxen** а. «лляний» к. (к. волокна льону) о: сір'явожовтий [2, 4] а. блідожовтий [2]; м'який блідий солон'яний [1].

flea-beaten а. (of horses) «скусаний блохами», крапчастий, гнідоцяткований; рябий (про коней) о: з червоновобрунатними цяточками на білому, ясному а. сірому тлі [1, 2, 3]; „чубарий” (з рос., неточно) [П], у яблуках (неточно) [П]. Cf. **mottled, brindled.**

flemish blue п. а. «флямандська синь», «флямандський синій» о: сір'явосиний (помірний а. темний) [4].

flesh п., **flesh-color(ed)** а., **flesh pink, flesh tint** тілесний к. о: жовтаворожевий (блідий до помірного) [3, 4], рожевий а. блідий оранжевожовтий а. жовтавосірий [4]. Cf. **nude.**

flint gray п., а. «крем'яносірий» к. , «кремінносірий» к.

florid а. рум'яний; червоно а. рожево забарвлений.

fluorescent а. люмінісцентний, флюоресцентний (про світло, кольорі).

flush п. I. зачервоніння, зашаріння обличчя (як з гарячки). II. also **blush** п. краска, зашаріння, зачервоніння.

flush v. i. see **blush** v. i.

flushed а. I. зачервонілий; горіючий (від гарячки). II. also **blushed** зашарілий, зашарений, вкритий рум'янцем (від емоцій).

forest green п. а. «лісова (лісна) зелень», «ліснозелений» о: олівковозелений (помірний а. темний) а. темний жовтозелений а. жовтозелений а. темнозелений [4].

forget-me-not, forget-me-not blue п., а. «незабудьківосиний» к., «не-

забудькòвоблакíтний» к. (к. квітів незабудьки) о: синій (дуже блідий; блідий ясний; сіривий) [4].

fovea n. (a part of retina, fovea centralis) центральна ямка (сітківки).

foxy a. I. «лісячий» к., рудий (к. шерсти лиса) о: (теплий) черво-на̀вобруна́тний [1, 2] черво̀на̀вобруна́тний а. жовтий [3], (в малярстві) пересичений червоними відтінками [3], рудий, черво̀но-бу́рий [П]. II. **discolored; spotted; stained**; знебарвлений пліснявою або від старости; поплямлений [1, 2, 3, П].

freckled a. веснянкуватий, вкритий ластовинням, рябій, (на брунатному тлі) му́рий.

frequency n. частота́.

fresh a. свіжий.

fuchsia n. к. квітів фуксії, (прибл.) яснобурячкòвий о: ярий черво̀на̀вофія́лковий а. ярий сíнявочерво́ний [1, 2, 4].

fugitive a. нестійкий к. (через нестійкість барвника).

full a. (of degree of coloration) повний.

fulvous a. бруна́тнува́тожòвтий а. бруна́тнува́тоора́нжовий а. жо̀в-та̀вобруна́тний [2, 3]; черво̀на̀вожòвтий, бурий [П].

G

gamut n. (of colors) гама к-ів, діяпазон к-ів.

ganglion n. (in the eye) ганглі́й, нервовий ву́зол.

garish, flashy, gaudy a. надмірно яскравий, крикливий, крикучий, без смаку.

garnet n. «грана́товий» (к. самоцвіту гранату) о: темний а. дуже темний червоний [1, 2, 3, 4]; темний черво̀на̀вобруна́тний а. сíнявочерво́ний [4]; червоний а. бурий [С]. Cf. **navy**.

gaudy a. see **garish** a.

gay a. веселий, я́сний, яскравий.

geranium n. «геранієвий» (к. квітів пеляргонії, що має народні назви «герань», «геранія») о: сильно а. ярочервоний [1, 2]; яскра̀во-черво́ний з ора́нжовим відтінком [3]; яскра̀вочерво́ний [П, для scarlet].

ginger n. **gingery** a. «імба́рний» к. (к. прянощів — імба́ру) о: I. сильний бруна́тний [1, 2, 4]. II. ясний черво̀на̀вожòвтий [3].

glaucous a. сизий, сизуватий (частково) о: бруднозелений а. сíняво-зелéний [2]; а) блідий жовтозелений б) ясний сíнявосі́рий а. сíнявобі́лий [1, 4]; (С, сизий =) темносі́рий з сíнюватим по-лиском; сіроголубій.

glossy a. блискучий, лискучий, лисню́чий.

gold n., **golden** a., **golden yellow** n. а. золотий; золотистий (схожий

- на золото) о: жовтий а. ора́нжовожов́тий (різні відтінки) [1, 2, 3, 4]; блискучо́жов́тий, ора́нжовий [С].
- golden orange** п. а. золотистоора́нжовий (к.) о: си́льний ора́нжовий [4].
- goldenrod** п. «золотушнико́вий» к. (к. квітів золотушника р. *Solidago*) о: жовтий (си́льний, яскравий а. ярий) [4].
- golden yellow** п., а. золотисто́жов́тий (к.) о: жовтий (ярий; ясний; си́льний) а. ора́нжовожов́тий (по́мірний; те́мний; си́льний).
- grass green** п. а. «трав'яна зелень», «трав'яниста зелень», трав'яно-зе́лений, трав'яни́й, трав'яни́стий (к.) о: жовта́возе́лений (по́мірний, си́льний а. те́мний) а. жовтозе́лений [1, 2, 4].
- gratings** see **diffraction gratings**.
- grave** а. те́мний, похму́рий, похму́рний.
- gray, grey** (Brit.) п., а. сіри́на, сіри́зна; сірий; (к. шерсти а. пір'я тварин, к. волосся) сивина́; сивий; **to turn gray** сівіти.
- grayish, greyish** а. I. сіря́вий, сірува́тий. II. (про волосся) сивий, сивува́тий, сива́стий, шпакува́тий.
- grayness, greyness** п. I. сіря́ва, сіря́вість; сіри́на, сіри́зна, сірість. II. сивина́, сиві́зна, сідина́.
- Grecian rose** а. к. «грецької троянди» о: жовта́вороже́вий (те́мний; си́льний; по́мірний) а. ясний сіря́вочерво́ний [4].
- green** п. а. зе́лень; зе́лений.
- green** v. i. (по)зе́ленити(ся); (за)зе́ленитися, (по)зе́ленішати.
- green** v. t. (по)зе́ленити, зазе́ленити.
- green colorant** п. зе́лень, зе́лінка.
- greenish** а., зе́лена́вий, зе́леня́вий, зе́лена́стий, зе́леня́стий, зе́ленис-тий, зе́ленкува́тий, зе́ленува́тий.
- greenishness** п. зе́лена́вість, зе́леня́вість.
- greenness** п. зе́лень, зе́лена́, зе́леність.
- greige** а. сирови́й (небілений і нефарбований — про тканину) [1].
- griseous** а. I. ясноба́рвний. II. білий в чо́рних а. бруна́тних ця́тках чи пля́мках [1].
- grizzle** п. а. I. (заст.) сиве волосся, сивина́, сиві́зна, сідина́. II. сірий а. сивий. III. (про тварину) ча́лий (гніди́й а. кашта́новий з сірими вкра́пленнями). Cf. **roan**.
- grizzle** v. i. (по)сивіти, (по)сіріти.
- grizzle** v. t. (з)робити сивим, сірим; вкривати сивиною.
- grizzled, grizzly** а. ча́лий; посиві́лий, про́сивий, сивува́тий, шпакува́тий.
- gull** п., **gull gray** п., а. «мартинносі́рий» к. (к. оперення птахів підродина мартінових, *Larinae*) о: сірий (роже́вуватий, блі́дий по́мірний).

gunmetal п. а. «гарматня бронза», «спиж»; брónзовий, спиже́вий (к.)
о: брунатнува́тосірий а. темносірий [4].

Н

harlequin а. I. (particolored) [2, 3] у різнобарвних латках. II. (span-
gled) [2, 3] у лелітках, у блищиках, у блискітках. III. (variegated)
[1] строкатий, рябій.

harmonious а. гармонійний, гармонічний, взаємопідхожий.

harsh а. різкий, неприємний (для ока).

Harvard crimson п. «га́рвардська че́рвінь» о: густий сіннявочерво́-
ний а. темночервоний [4].

harvest gold п., а. «жнив'янозолотій» к. о: ясножовтий [4].

hazel п. а. к. «ліщиновий горіх» (к. ліщинового, чи лісового
горіха), карий (про очі) (прибл.) о: брунатний а. жовта́вобруна́т-
ний (ясний а. сильний) [1, 2, 4]; черво́на́вобруна́тний [3]; „світло-
коричневий” [П]. Cf. **nut brown**.

heather п. а. «ве́ресовий» к. (к. квітів вересу) о: сірjвий черво́нофія́л-
ковий до сіннявочерво́ного [2, 4]; звич. сінявороже́вий [1]; чер-
во́нофія́лковий [3].

heat tint see **temper color**.

heliotrope п., а. «геліотро́повий» к. (к. квітів геліотропа) о: (в
сер.) помірний черво́нофія́лковий а. черво́на́вофія́лковий [1]; фія́л-
ко́вий (помірний, ясний а. яскравий) а. черво́на́вофія́лковий
(помірний а. густий) [2, 4]; ліло́вий [С].

henna п. а. к. «хна» (к. рослинної фарби) о: черво́на́вобруна́тний
(помірний а. сильний) [1, 2, 4]; сильний брунатний [4]; жовто-
червоний [У]; жовтогарячий [Б].

high color п. I. свіжий ко́лір лиця́. II. see **flush**.

high-fashion colors високостильні к-ри, фешенебельні к-и, модні
к-и.

hint п. see **suggestion**.

hoary а. I. сивий, сідий (зі старости). II. вкритий сірjвим а. біляс-
тим пушком.

homage blue п., а. о: темний черво́на́восі́нний а. чорнува́тосі́нний [4].

honey п. а. медо́вий, ме́дяний (к.) о: жовтий (помірний а. сильний,
сірjвий) [4]; золотаво́жовтий [С].

honeydew п. к. «ме́дяна́ роса» о: ора́нжовий а. сильний жовта́во-
роже́вий [4].

hot pink п. а. ярий сінявороже́вий.

houndstooth check, hound's-tooth check п. лама́нокарта́тний к. (проп.).

hue п. (the attribute of colors) I. різновидність к-у, тональність к-у,

(одна з трьох властивостей к-у, а саме його місце в колі кольорів; див. Додаток І). II. різновид к-у, тон, відтінок. Cf. **lightness, saturation**.

hue circle, color circle, color rosette, color wheel коло (різновидів) кольорів, колесо кольорів, розета кольорів.

hunter green п. а. «мисливськозелений» к. о: жовтавозелений (темний а. дуже темний) а. зелений (помірний до темного) [4].

hyacinth п. **hyacinthine** а. «гіяцінтовий» (один з кольорів квітів гіяцинта) о: фіялковий а. помірний червонофіялковий [1, 4]; густий червоносіній до ярофіялкового [2].

hydrangea blue п., а. к. синьої гортенсії о: синій (помірний а. сірйвий) а. блідий рожевосіній [4].

I

illuminant п. (a light source) освітлювач, джерело освітлення.

illumination п. освітлення.

imperial purple п., а. імператорський пурпур, імператорський багрець; імператорськопурпуровий (к.), імператорський багровий о: густий червонофіялковий а. сірвофіялковий [4]. Cf. **purple**.

incandescent lamp п. (вольфрамова) жарова лампа, лампа розжарення.

incarnadine а. (poetic) I. тілесного к-ру. II. червоний, зокр. криваочервоний, багровий, багрянний [1, 2, 3].

incarnadine v. t. (poetic) I. рожевити. II. багрити, багрянити.

inclusion п. (of one c. in another) вкраплення, укралення (к-у).

indefinite а., **indeterminate** а. невизначений, невизначений, неозначений, неозначений; нерозбірливий.

Indian red «індіанська червіль», «індіанськочервоний» (к. пігменту із сполук заліза) о: червонобрунатний (помірний а. сильний) [1, 4]; брудночервоний а. темний червонооранжовий [4].

indigo, indigo blue п. а. індіго, індіговий о: (в сер.) сірйвий темносіній [1]; темносіній до сірвого червоносінього [2]; к-и спектру між синім і фіялковим [3], темносіній [С].

infrared а. (physics) інфрачервоний.

inky а. чорний [С], дуже темний чорний [5].

intensity п. (of a color) інтенсивність, насиченість к-у. Cf. **chroma, saturation**.

intensive а. інтенсивний, насичений.

interference colors (physics) інтерференційні к-и, к-и мінливості [У].

iridescence п. іризація, іридесценція; перелівчастість, мінливість.

iridescent а. іридесцентний, перелівчастий, мінливий; райдужний, веселковий; мерехтливий (про фарбу).

iris n. I. (of an eye) весёлкова оболонка (ока), райдужна облонка (ока). II веселка, райдуга, „радуга” (з рос.).

Irish green n., а. «ірляндська зелень» Cf. **kelly green, shamrock.**

ivory n., а. к. слóвнової кости о: (в сер.) блідожовтий [1], блідо- а. брудножовтий до жовтавоблідого [2], жовтуватий [С].

J

jade, jade green n. а. «нефрїт(овий)» (один із к-ів мінералу нефриту) о: яснозелений [3]; зелений, блакїтнувато-, жовтаво- а. олівковозелений (ясні до темних та сіряві відтінки) [4].

jasmine n. «гельсémієвий» к. (к. квітів амер. рослини р. *Gelsemium*, що різна від садового жасміну, р. *Philadelphus*) о: ясний а. яскравий жовтий [1, 2, 3].

jet n., **jet black, jetty** а. н. «гагатовий» к., (к. мінералу гагату), о: глибокий блискучий чорний [1, 2, 3, 4, П].

jumble of colors накопичення кольорів, безладна мішанина кольорів.

K

kelly, kelly green n. «зелень Келлі», «ірляндська зелень» о: жовтавозелений (сильний, густий а. ярий) а. зелений (сильний а. яскравий) [4], сїльний жовтозелений [5]. Cf. **shamrock green.**

khaki n. а. «хакі» (захисний к.) о: ясний жовтавобрунатний [1]; ясний олівковобрунатний а. жовтовобрунатний (ясний а. помірний) [2, 4]; брудний брунатнуватожовтий [3]; темножовтий [О]; брунатнозеленуватий [М].

L

lacquer n., **lacquer red** n., а. (к. китайського а. японського ляку) о: червоनावооранжовий (темний; густий; помірний) [4].

lavander n. а. «лавандовий» к. (к. квітів лаванди) о: (в сер.) блідий червонофіялковий [1]; червонофіялковий (блідий до помірнього) а. фіялковий (дуже блідий до ясного) [2]; блідий синій з дрібкою червоного [3]; блідоліловий [П].

leaden а. олов'яний, олив'яний, „свинцевий” [С, з рос.] (к. олова, олива, „свинцю”) о: тьмяний сірий [1], тьмяний темносірий [2], темносірий [С], сірий [П].

lemon, lemon yellow n. а. цитріновий (к.), „лимонний” [С, з рос.] о: (в сер.) яскравий зеленавожовтий [1], жовтий а. зеленавожовтий

- (яскравий, ярий, я́сний до сильного і густого) [2, 4]; блідожовтий [3].
- lens** п. сочка, лінза.
- lettuce green** п. а. «салатова зелень», салатовозелений, «салатнозелений», салатний а. салатовий [С] о: жовтозелений (ясний, помірний, сильний а. яскравий) [4]; світлозелений [С].
- level** а. (of quality of coloration) рівномірний, одностійний (про забарвлення).
- lichen green** п. а. «обрісникава зелень», „лишайникава” зелень», «обрісниковозелений» к. , «лишайниковозелений» к.
- light** а. я́сний, світлий.
- light-colored** а. яснобарв(н)ий, ясноколірний.
- light filter** п. світлофільтр.
- lightness** п. (an attribute of color) я́снота́, світлота́, (одна з трьох властивостей кольорів; див. Додаток І). Cf. **brightness**, **value**; **hue**, **saturation**.
- light primary colors** see **primary color**.
- lilac** п. а. бузковий, ліловий (к.), ліля [Б, О] (з франц.) о: (в сер.) червонофіялковий (помірний) [1], червонофіялковий (блідий до помірнього) [2, 4]; відтінки червоного, рожевого і фіялкового к-ів [4]; блідий рожевофіялковий [3].
- lily-white** а. лілейнобілий, лілейний [С].
- lime peel** п. к. «лаймова шкірка» (к. плоду лайма, *Citrus aurantiifolia*), о: жовтозелений (помірний до сильного і густого) а. оливковозелений (помірний) [4].
- limpid** а. кристалево прозорий.
- lively** а. жвавий, живий; я́сний, яскравий, веселий [3].
- liver** п., **liver-colored** а. «печінковий» (к. свіжої печінки) о: темний червонобрунатний [3, П.].
- livid** а. І. посинілий (про тіло, від потовчення) [1, 2, 3]. ІІ. мертвотно блідий, побілілий (від емоцій) [1, 2, 3]. ІІІ. синявоолив'яний [3].
- loden** п. тьмяний сірозелений (к.) [1].
- loud** а. крикливий, крикучий.
- luminance** п. (a c. parameter in the Oswald system) люмінантність (проп.), я́снота́ (двозн. з **brightness**, з Munsell's **value**, та з UCL's **lightness**).
- lurid** а. І. (про обличчя) мертвотно блідий, мертвно блідий; жовтуватий, хворобливо жовтий [1, 2, 3]. ІІ. брудний жовтий а. оранжевий [1]; брудний жовтобрунатний [3]. ІІІ. в разючих к-ах а. комбінаціях к-ів [5].
- lustre** п. полиск, відблиск, „відлів” (з рос.).

lustrous a. (б)лискучий, з полиском.

luteous a. I. жовтий, місцями злегка забарвлений зеленим а. брунатним [1]; зеленавожовтий (ясний а. помірний) [2]. II. густий оранжовожовтий [3].

М

maculate(d) a. плямистий а. цяткований.

madder n. «мареновий» к. (к., в який фарбує барвник добуваний з кореня фарбувальної марени) о: червоний а. червонавооранжовий (помірний а. сильний) [1, 2, 4].

magenta n. k. «маджента» (к., в який фарбує барвник маджента, або фуксин) о: густий синявочервоний [1, 4]; яскравий густий синявочервоний [3]; відтінки червонофіялкового к-у (помірні до темних) [2, 4], пурпурний [У]. Cf. **primary colors, subtractive.**

mahogany n., mahogany red, mahogany brown n. a. «магоганієвий» (к.) (к. магоганієвого дерева), червонодеревний о: червонавобрунатний (помірний) [1, 2, 3, 4].

maize, maize yellow n. a. «кукурудзяний» (к.) (к. зерна кукурудзи) о: жовтий (ясний до сильного а. яскравий а. ярий) а. оранжовожовтий (блідий до сильного) [4]; золотистожовтий [С].

majolica n., majolica blue n., a. «майолікова синь»; майоліковосиній (к.) о: синій (темний а. помірний) [4].

major color n. основний к., один з 6-х найважливіших к-ів.

malachite green. a. «малахітова зелень»; малахітовий (к. мінералу малахіту) о: зеленавожовтий (ясний а. помірний) [4]; яскравозелений [С]. Cf. **bice green.**

maple sugar n. k. «кленового цукру» (к. цукру з кленового соку) о: жовтавобрунатний (помірний а. ясний) [4].

markings n. pl. (in coloration of animals) відмітини.

marmoreal a. мармуровий.

maroon n., a. каштановий [П] (к. плоду каштана) о: (в сер.) темночервоний [1]; червонавобрунатний (темний, густий а. брудний) а. червоний (темні та брудний відтінки) а. темний синявочервоний [2, 4]; брунатнуватий синявочервоний [3]; брунатний [С, для «каштановий»].

mastic n. «мастиковий» (к. смоли мастикового дерева) о: блідожовтий [4].

mat a., matte a. (of finish) матовий; тьмянний, неблискучий.

match v. t. (colors) добирати кольори, дібрати кольори, допаса(ов)увати кольори.

mauve n., a. «малвовий» к., (к. квітів мальви, або рожі, р. Malva)

о: помірний червонофіялковий, фіялковий а. бузковий [1]; блідий [3] а. сильний [1] червонофіялковий; рожевобузковий [II].

Maxwell disk n. (for color mixing) максвелівський диск, максвелівський кружок.

mazarine, mazarine blue n., а. «мазарінова синь» о: багатий густосиній [3], густий червонавосіній а. синій (яскравий а. ясний) [4], темносиній [II].

melanous а. (про людину) з чорним волоссям і чорним а. смуглим обличчям [1, 2].

mellow а. м'який і багатий (к.) [1, 2].

metallic а. металічний.

metamerism n. (change of object's color with change of illumination) метамеризм (змінливість кольору залежно від освітлення).

midnight n., **midnight blue** n., а. «північносиній» о: чорнуватосиній а. темні відтінки синього, сірого і червонофіялкового [4].

milky а. молочнобілий, молочний.

mint n., **mint green, mint leaf** n., а. «м'ятна зелень»; «м'ятний», «м'ятнозелений» о: зелений (ясний до темного а. сильного а. яскравий) а. жовтавозелений (темний, густий а. сильний) а. темний блакитнуватозелений. [4].

mocha n. к. «мокка» (к. сорту арабської кави) о: темний оливково-брунатний [2, 4]; темний тьмянобрунатний [5].

moire effect n. ефект муар (візерунок з хвилястими переливами к-у).

monochromatic а. монохроматичний (про проміння).

monochromatism n. повна колірна сліпота.

monochromator n. (a part of a spectrophotometer) монохроматор.

monochrome n., а., **monochromic** а. (in painting) одноколірність, однобарвність; одноколірний, однобарвний.

moss green n. а., **mosstone** n. «мохова зелень», «моховозелений» (к. моху) о: темний жовтавозелений а. помірний жовтозелений а. оливковий (ясний; помірний; сірявий) [2, 4].

motley а. різнобарвний, різнокольоровий, строкатий.

mottled а. цяткований, крапчастий, рябий.

mouse n., **mouse gray** n. а. мишастий о: сірий (ясний до темного) а. ясний брунатнуватосірий а. оливковосірий [4]; сірий [С].

muddy а. каламутний, мутний, брудний.

mulberry, murrey n., **mulberry purple**, n. а. «шовкочичний» к., «морвовий» к. (зах.) (к. плодів шовковиці чорної, або морви) о: темний а. сірявий червонофіялковий а. фіялковочорний [1-4].

multicolored а. багатобарвний; багатоколірний, різнобарвний, різноколірний, різнокольоровий; барвистий, кольористий.

Munsell Color System Манселлова система визначування к-ів (творець — Альберт Манселл, 1858-1918 рр.).

murky а. темний, тьмянний; похмурий, похмурний; каламутний, мутний.

murrey п. see **mulberry** п.

mushroom п. «печеричнобілий» к. (к. грибів, зокрема печериці, *Agaricus campestris*) о: блідожовтий а. жовтавобілий а. бурувато-сірий [4].

mustard п. «гірчичний» к. (к. гірчиці) о: жовтий (помірний до темного) а. ясний олівковобрунатний [2, 4], темножовтий [С].

muted п. пригашений, притемнений, приглушений.

myrtle п., **myrtle green** п., а. «барвінкова зелень», «барвінковозелений» к. (к. листків барвінку) о: зелений (темний, помірний, сірявий) а. синявозелений (темний а. помірний) а. темний жовтавозелений [4].

N

nasturtium п., **nasturtium yellow** п., а. «красольний» к. (звичайний к. красолі, а. настурції) о: яскравий оранжовожовтий [2], оранжовожовтий (помірний а. сильний) а. оранжовий (помірний а. сильний) [4].

national flag blue п. «синь національного прапора» (один з трьох к-ів прапора ЗСА [США]) о: темний червоновосіний [4]. Cf. **flag blue**, **Old Glory blue**.

natural п. «природний» к. о: жовтавосірий а. блідий оранжовожовтий [2, 4].

navy blue, **navy** п. а. «моряцька синь», «моряцькосіний», гранатовий (зах.), (к. уніформи британської фльоти) о: (в сер.) сірявий червоновосіний [1]; темний сірявосіний [2]; темносіний [3, П]; синій (темний; темний сірявий; чорнуватий) а. червоновосіний (темний; сірий; помірний) а. червоновофіялковий (чорнуватий; темний сірявий) [4].

navy gray п. а. «моряцька сірина», «моряцькосірий» о: темносірий [2, 4].

neutral gray п. а. «неутральна сірина», неутральний сірий о: помірний сірий [4].

nigger п. к. «негр» о: темнобрунатний [3].

night vision п. нічний зір (здійснюваний паличками сітківки).

nigrescence п. (по)чорніння; чорнота.

nigrescent а. чорніючий; чорнуватий.

nigritude п. чорнота; глибока темність, темнота.

Nile blue п. а. ясний синьвозелений [2, 3].
Nile green, eau-de-Nile п. а. (к. води Нілу) блідозелений [1, 4], помірний жовтозелений до блідого ярозеленого [2], жовтозелений (помірний, а. сір'явий) а. ясний жовтозелений [3].
nondescript а. непевний, невизначений, невиразний.
non-spectral colors п. pl. неспектральні к-и (к-и проміжні між червоним і синім та ахроматичні к-и).
notation п. (of colors) система визначування к-ів.
nuance п. нюанс, тонкий а. ніжний відтінок чи різновид к-у.
nude п. к. «наготі», тілесний к. о: ясний сір'явий жовтавобрунатний [4]. Cf. **flesh, natural**.
nut-brown а. «горіховобрунатний» (к.) (к. ліщинового чи волоського горіха а. каштана) [1]. Cf. **hazel**.

О

oakwood п. к. дубини (дубової деревини) о: помірний, брунатний.
oatmeal п. (к. вівсяного борошна) о: сір'явожовтий [4].
ocean gray п. а. «океанська сірина»; «океанськосірий» к. о: помірний сірий, а. сір'явосіний [4].
ocher, ochre п. вохра, охра; вохристий, вохряний (к. пігменту вохри, або охри) о: жовтий, оранжовожовтий, оранжовий, жовтавобрунатний (відтінки ясноти і насичення) а. яснобрунатний [1-4]; жовтий а. червонобрунатний [С]; блідий „коричнюватожовтий” [П].
off-black а. не зовсім чорний [П].
off-color(ed) а. неточного, нестандартного к-у; незвичайного к-у.
off-white п. а. неповна біль, не зовсім білий [П].
Old Glory blue п. синій к. (як у американському [ЗСА] прапорі) о: помірний червоनावосіний [4]. Cf. **flag blue, national flag blue**.
Old Glory red п. червоний к. (як у американському [ЗСА] прапорі) о: ярочервоний [4].
old gold п. а. старе золото о: (в сер.) темножовтий [1]; жовтий а. оранжовожовтий, (помірні а. темніші а. насиченіші відтінки) а. яснооливковий а. ясний оливковобрунатний [2, 4]; тьмяний брунатнуватозолотістожовтий [3]. Cf. **antique gold**.
old rose, п. а. к. «стара троянда» о: (в сер.) сір'явочервоний [1]; темнорожевий а. червоний (сір'явий а. помірний) [2, 4].
olivaceous а. оливковий к. о: оливковозелений [1, 2]; тьмяний жовтавозелений.
olive п. а. оливковий (к.) (к. незрілого плоду оливки, оливи, або маслини) о: тьмяний жовтозелений [2, 3]; (про к. обличчя) бру-

- натнува̀тожов́тий [3]; (про к. листя оливки) тьмяний попелясто-зелений із сріблястим блиском [3]; „світлокоричневий” з жовтуватим а. зеленуватим відтінком [С].
- olive drab** п. а. «оливковосірячинний» (4.) (сірячина — нефарбоване сукно, С) о: (в сер.) бруднооливковий [1]; бруднооливковий а. темний оливковобрунатний а. оливковосірий [2, 4].
- olive gray** п. а. оливковосірий (к.) о: (в сер.) брудний жовтозелений [1].
- olive green** п. а. оливковозелений (к.) о: оливковий (помірний до темного) а. оливковозелений [2, 4].
- opalescence** п. опалесценція, перелівчастість (властивість напівпрозорого мінералу опалу).
- opalescent** а. опалесцентний, перелівчастий.
- opaque** а. непрозорий, світлонепроникливий; тьмяний, неблискучий.
- ophelia** п. к. «офелія» (правдоп. від імени) о: червонофіялковий (помірний а. сірявий) [4, В18]; ліловий а. фіолетовий [П].
- opponent-colors theory** теорія протилежних кольорів.
- optical bleach** п. see **colorless dye**.
- optical nerve** п. зоровий нерв.
- orange** п. а. оранжовий (к. шкірки з помаранчі), помаранчовий, жовтогарячий. о: к. посередній між жовтим і червоним [1, 2]; черво̀навожов́тий [3]; жовтий з червонуватим відтінком [С, для «жовтогарячий»], оранжовочервоний [С, для «помаранчовий»].
- orchid** п. «орхідейний» к. (найч. к. квіток орхідеї) о: (в сер.) ясний червонофіялковий [1]; синяворожевий (помірний; густий; сірявий) а. черво̀навофіялковий (ясний; помірний; сильний) а. червонофіялковий (блідий а. ясний).
- oriental blue** п. а. «орієнтальна синь», «орієнтальносиній» о: синій (сильний а. ярий) а. черво̀навосі́ній (сильний а. сірявий) [4].
- Ostwald color system** п. Оствальдова система визначування к-ів (творець — Вільгельм Оствальд, 1852-1932 рр.).
- oxblood** п. **oxblood red** п. а. к. «волова кров» о: червоний (темний а. густий) [2, 4]; черво̀нобруна́тний (помірний) [1, 2, 4].
- oxford blue** п. а. «оксфордська синь», «оксфордський синій» о: синявосірий [3]; чорнуватий червонофіялковий [4].
- oxford gray** п. а. «оксфордська сірина», «оксфордський сірий» о: темносірий [2, 4], сірий, сталевий [П].
- oxidation tint** see **temper color**.
- oyster white** п. а. «устрична біль», «устричнобілий» (к. скойки устриці) о: блідий зеленавожовтий а. ясносірий [2, 4].

Р

pale а. блідий; (про світло) тьмяний.

palette п. палітра; (переносно) сукупність кольорів (одного мистця, твору тощо).

pallid а. блідий.

pallor п. блідість (надзвичайна або неприродна).

palmetto п. к. «пальмето» (к. листя роду пальми) о: сірозелений а. сірий жовтозелений [4].

palomino п. (of horses) золотистий а. ясний жовтавобрунатний з яснішою гривною і хвостом (масть коня) [1, 2].

pansy п. «братки», «братковий» к. (один з к-ів цих квітів) о: фіялковий (густий а. сильний) [2, 4].

paprika п. «паприковий» к. (к. стручків паприки, або червоного перцю) о: червоновооранжовий (ярий; темний; густий; помірний) [2, 4].

Paris green п. а. «паризька синь», «паризький синій», (к. пігменту цієї ж назви) о: (в сер.) яскравий жовтавозелений [1], жовтавозелений (ясний а. помірний до ярого) [2, 4] а. яскравозелений [4].

parrot green п. а. «папужа зелень», «папужий зелений» к. о: жовтозелений (помірний а. сильний) [4].

particolored а. частково одного кольору, частково іншого; неоднорідно забарвлений, пістрявий; (про тварин) перістий, красий, тарканістий.

pastel а. пастельний (м'який, ніжний к.; блідий а. ясний к.).

peach п. «бросквяний», а. «персиковий» к. (к. плоду броскви, або персика) о: (в сер.) помірний жовтаворожевий [1], жовтаворожевий (ясний; помірний; сильний) а. яснооранжовий [2, 4], блідий оранжевожовтий [4], м'який жовтаворожевий [3], жовтуваточервоний [С]. (За [3] це також к. квітів броскви: ніжно синяворожевий).

peacock п. «павінний», «павичевий» о: зеленавосіній, блакитний (помірний а. темний) [4].

peacock blue а. а. «павіна синь», «павінний синій», (к. оперення шиї павича чи пави) о: (в сер.) помірний блакитний [1], блакитний (помірний; темний сильний) [2, 4]; блискучий синій [3], переливчастий синій [П].

pea green п. а. «горохова зелень», «гороховозелений», гороховий (к.), (к. плоду гороху) о: (в сер.) помірно жовтозелений [1]; жовтозелений (помірний, сильний, яскравий) а. жовтавозелений (помірний) [2, 4]; сірожовтий з зеленавим відтінком [С].

pearl n., а. перл'овий (к.), (к. перлини) о: злегка синявий помірний сірий [1]; жовтавобілий [2]; яносірий а. жовтавобілий [4]; сріблястосірий [С].

pearl gray n., а. «перлова сірина», перл'овосірий о: жовтавосірий а. яносірий [1, 2, 4]; брудножовтий а. (дуже) блідосиній а. ясний синявосірий [1, 2, 4].

pellucid а. прозорий, кристалєво прозорий. Cf. **limpid**.

pepper-and-salt а. к. «сіль з перцем» (к. суміші зеренець), семенас-тий (прибл.) (С. = з темними дрібними цяточками); крапчастий.

perception n. (of color) сприймання к-у.

perceptual attributes of color n., а. стриймальні властивості к-ів.

periwinkle n., **periwinkle blue** n., а. «барвінка синь»; барвінковий (к.), (к. квітів барвінку) о: яносиній [3]; червонавосиній (ясний; блідий; сірявий) а. яснофіялковий [4]; голубуватий [С].

petunia n. «петунієвий» к. (один з к-ів квітів петунії) о: червонаво-фіялковий (помірний а. сильний) [2], темнофіялковий а. червоно-фіялковий [3].

photometer n. (a part of spectrophotometer) фотометр.

physiological primary colors see **primary colors**.

piebold а. (spotted or patched, esp. in black and white) (к. тварин) перістий, пістрявий, красий, сорокати́й (як чорно-біле оперення сороки), тарканістий, строкати́й, риб'ий.

pied а. (particolored) see **particolored, piebold**.

pigeon blood к. «голубі́на кров» о: темночервоний к. [4].

pigment n. (an insoluble colorant) пігмент. Cf. **colorant, dye**.

pine green n., а. «сосно́ва зеле́нь»; «сосно́возе́лений» к. о: зелений (помірний; темний; сірявий).

pine needle n. «зеле́нь соснових шпильок» о: зелений (темний а. темний сірявий).

pink n. а. рожевий (к.) о: блідочервоний з синім нюансом [3].

pink carnation see **carnation**.

pinkish а. рожевува́тий, блідорожевий [П] о: з рожевим відтінком, світлорожевий [С].

pinto а. (of horses) see **mottled, pied, piebold, calico**.

pistachio green, pistache n. а. «фіста́шкова зеле́нь», «фіста́шково-зеле́ний» (к. ядра фіста́шка, горішків з фіста́шкового дерева) о: зеленавий [3], ясний жовтавозе́лений а. помірний жовтавозе-лений [2, 4]

pitch-black а. (дуже) чорний (як смола).

plaid n. а. **tartan** n. (a checked pattern) шотляндський картати́й узір (зокр. з багатобарвних перехресних смуг).

platinum n., **platina** a. «п'ятинівий» к. (к. металу) о: помірний сірий [1, 4], ясносірий [2], сіруватобілий [С].

platinum blond(e) «п'ятинувобілявий», «п'ятинорусявий» (к. волося «п'ятинової блондинки») о: сріблестобілявий (темний; дуже темний; темний сірявий) [4], дуже темний сіннявочервоний [4], темнофіолетовий [П].

plum n., **plumlike** a. сливовий (к.) (к. стиглої сливи) о: (в сер.) темний червонавофіялковий [1, 2], червонофіялковий (темний; дуже темний; темний сірявий) [4], дуже темний сіннявочервоний [4], темнофіолетовий [П].

plumbeous a. олив'яносірий о: темний сірий а. фіялкуватосірий [4].

polka dot n. а. **polka-dotted** a. (узір) в горошок о: узір з однорідних крапок чи кружечків.

polychromatic a. багатобарвний, багатоколірний, багатокольоровий [1, 2, 3, П]; переливчасто різнобарвний [1, 2].

Pompeian red n. «помпейська червіль», «помпейськочервоний», о: червоний (помірний а. сірявий) [2]; сірий червонооранжовий а. ясний червонавобрунатний [4].

popcorn n. к. кукурудзяних баранців о: жовтий (ясний а. помірний) [4].

Pope Color System n. система визначування кольорів А. Повпа.

poppy n., **poppy red** n. а. «макова червіль», «маковий» к. (к. квітів маку дикого а. польового) о: ярочервоний [2, 4] а. червонавооранжовий (ярий а. сильний) [1, 4], яскравочервоний з oranжовим нюансом [3].

powder blue n. а. «порошкова синь»; порошковосиній (к. смальти, спорошкованого кобальтового скла) о: (в сер.) блідосиній [1], блідий синій а. червонавосиній [2, 4], синій (помірний а. густий) а. сіннявосірий [4], глибокий синій [3].

primary color n. первинний к.; „основний” к. [П, С; неточно, бо в С вживається також для терміну **prismatic color**].

additive primary colors, physiological primary colors, light primary colors (red, green, and [reddish] blue) додавальні первинні к-ри, адитивні п-і к-ри, фізіологічні п-і к-ри, світлові п-і к-ри, к-ри додавального а. адитивного змішування [У]. о: червоний, зелений, і (червонаво)синій.

psychological primary colors (red, yellow, green, blue, black, and white) [2] психологічні первинні к-ри о: червоний, жовтий, зелений, синій, чорний і білий.

subtractive primary colors, colorant primary colors (magenta, yellow and cyan) відіймальні первинні к-ри, субтрактивні п-і к-ри, кольорантні п-і к-ри, к-ри відіймального а. субтрактивного змішу-

- вання. о: сінявочервоний («маджента», пурпурний), жовтий і блакитний. Cf. **magenta, cyan**.
- primrose yellow** n. а. «первоцвітна жовтина»; «первоцвітножовтий» (к. квітів первоцвіту) о: жовтий (ясний а. помірний) а. зеленаво-жовтий (ясний; яскравий; ярий) [1, 2, 4]; блідожовтий [3, П].
- prism** n. призма.
- prismatic** а. I. призматичний. II. see **multicolored** [2]. III. see **iridescent** [2]. IV. see **brilliant** [1, 3].
- prismatic colors** n. pl. призматичні к-и (к-и, що їх дає призма або їм подібні: фіялковий, синій, блакитний, зелений, жовтий, оранжевий і червоний) [3]; основні к-и [У; двозн.]. Cf. **primary colors**.
- protective colors** захисні кольори. Cf. **camouflage colors**.
- prune** n. «чорносливовий» к. (к. сушених слив) о: червонофіялковий (темний; дуже темний; темносірявий а. темний червоनावофіялковий) [4]. Cf. **plum**.
- Prussian blue** n. а. «пруська синь», к. «пруськосиній», берлінський лазур [П, С] (к. пігменту) о: синій (помірний а. сильний) а. блакитний (темний а. густий) [2, 3, 4]; яскравосиній а. блакитний [С].
- psychedelic** а. психоактивний (проп.), психоделічний, (що викривляє сприймання); галюциногенний.
- psychological primary colors** see **primary color**.
- psychological variables** (of c-s in the Munsell system) n. pl. психологічні змінні величини.
- psychophysical variables** (of c-s in the Oswald system) n. pl. психофізичні змінні величини.
- puce** n. а. «блошиний» к. (к. блохи) о: темночервоний [1, 4], густий червоний до темносірявого червонофіялкового [2], фіялкуюватобрунатний [3]; червонуvато „коричневий” [П].
- pumpkin** n. «гарбузовий» к. (к. плоду гарбуза) о: оранжевий (помірний а. сильний) [2, 4].
- pure** а. чистий.
- purity, chromatic purity** n. хроматична чистота (к-у), інтенсивність, насиченість.
- purple** n. а. пурпур, багрянець, багрець, багра, «фіялкова червінь»; пурпуровий, пурпурний, багряний, багровий (початково к. тирійського пурпуру з Фінікії) о: к. посередній між червоним і синім [1, 3]; к. посередній між червоним і фіялковим [2, 4], червонофіялковий (у цьому словнику); сінявочервоний а. кардинальський яскравочервоний [3]; темночервоний а. яскравочервоний з фіолетовим відтінком [С, для «пурпурний»].

purplish а. червонофіялкуватий; сінявий а. червоनावий; фіялкуватий, лілуватий.

purplish black п. а. фіялкуваточорний (к.).

purplish blue п. а. червоनावосіній (к.), рожевуватосіній (к.).

purplish brown п. а. фіялкуватобрунатний (к.).

purplish gray п. а. фіялкуватосірий (к.).

purplish pink п. а. сіняворожівий (к.).

purplish red п. а. сінявочервоний (к.).

putty п. к. киту (з'амазки) о: ясний брунатнув'атосірий а. ясний сір'явобрунатний [1, 4]; жовтосірий а. жовтий (блідий а. сір'явий) [2, 4]; жовтозелений (блідий а. сір'явий) [4], жовтавосірий [5].

Q

quiet а. спокійний.

R

radiant а. променістий; ос'яйний, сяючий.

radiant flux п. променистий потік.

rainbow colors п. рl. веселкові к-и, райдужні к-и, веселчані к-и.

raspberry п. малиновий к. (к. плоду малини) о: темночервоний а. сінявочервоний (помірний; темний; густий; сір'явий) [2, 4], темночервоний [С].

raven а. вороний (к.) (к. птаха) о: чорний і блискучий [1, 2, 3], чорний з синюватим полиском [С], чорний, як в'оронове крило [П].

raw sienna, sienna п. к. «сирова сіена», сіена (к. землі околиць Сієни в Італії) о: брунатнув'атооранжовий до яснобрунатного [2, 4], брунатнув'атожовтий [3], темний ор'анжовожовтий а. сильний жовтавобрунатний [4]; темножовтий [С]. Cf. **burnt sienna**.

raw umber п. «сирова умбра» (к. пігменту) о: брунатний [3], жовтобрунатний (помірний а. темний) а. брунатний (помірний) [4], рудий [Б], темнокаштановий [О], „темнокоричневий” [П].

recording instrument п. самописний інструмент, реєстрівний і-т [ЗД].

red п. а. I. червінь; (прибл.) багранець, багрець, багра; червоний; багровий [П]. II. (к. волосся), рудий, рижий. III. (к. обличчя), рум'яний, зашарілий, почервонілий.

red colorant п. червінь, червінька, черв'єць, червоне красило (місц.).

redde v. i. (по)червоніти(ся), (за)рум'яніти(ся), (за)шаріти(ся). Cf. **blush**.

redde v. t. (по)червонити, (за)рум'янити.

reddish a., rufescent a. червоनावий, червонявий, червонува́тий, червонастий, червонястий; рудий, рижий, рудуватий, рижуватий.

reddishness n., rufescence n. червоनावість, червонявість, червонува́тість, червонастість, червонястість; рудуватість, рижуватість.

reddish purple n. a. червоनावофіялковий (к.).

redness n. червінь, (по)червоніння, (за)червоніння.

refined a., sophisticated a. вишуканий, витончений.

reflectance n. (in c. measurement) рефлектáнтність (проп.), відбивальна здатність [B 9]. Cf. **absorbance, transmittance.**

refraction n. рефракція, заломлення.

relative luminance n. (a variable in the CIE Color System) відносна люмінантність (проп.).

reseda n. «резедо́вий» к. (к. квітів резеди) о: (в сер.) сірявозелі́ний [1], зелений (сірявий а. темносірявий) а. яснооли́вковий [2, 4].

resolution n. (in optics) розді́льна здатність.

restrained a. стриманий.

resultant color n. виниклий к., результа́тний к., результа́тний к.

reticulated a. сітча́стий.

retina n. (of an eye) сіткі́вка, сітчаста оболонка (ока); „сітчатка” (з рос.).

rich a. (про к.) «бага́тий» к. о: живий, ярий і гу́стий [1, II], м'який, гу́стий, повний [3]; яскра́вий [II].

rifle green a. «стрілецький зелений» (к. мундира англ. стрільців) о: темнозелений [II].

roan a. (of animals) ча́лий, дерешува́тий (з білими а. сірими вкрапленнями в основний, звич. гні́дий а. кашта́новий, к. шерсті). Cf. **grizzly.**

robin's egg, robin's-egg blue синь «дроздо́вого яйця» (к. шкаралупи яйця амер. дрозда) о: сірявосі́ний а. блідозелений а. ясний блакитнува́тозелений а. ясноблакитний [2, 4].

rod n. (in the retina of an eye) пали́чка (в сіткі́вці ока).

rod vision n. бачення пали́чками (сіткі́вки ока).

rose n. a., roseate a., rose-colored a. «троя́ндовий» (к. рожевої а. червоної) троя́нди) о: (в сер.) синявочерво́ний [1], рожевий а. синявороже́вий а. черво́навороже́вий а. черво́ний (помі́рні а. темні відтінки) [2, 4]; темнороже́вий [3]; (рідко) жовта́вороже́вий а. черво́навоора́нжовий [4]. Cf. **pink.**

rose pink n. «троя́ндовороже́вий» к. (к. рожевої троя́нди) о: (в сер.) помі́рний рожевий [1], рожевий (помі́рний а. си́льний) а. синявороже́вий (ясний а. помі́рний) [2, 4].

rose red n. a. «троя́ндовочерво́ний» к. (к. червоної троя́нди) о:

- червоний (ярий; помірний; густий) а. синяворожівий (помірний) [4].
- rosewood n., rosewood brown n.** а. «палісандровий» к. (к. палісандрового дерева) о: черво́на́вобруна́тний (помірний а. сір'явий) [4]. Cf. **bois de rose.**
- rosiness n.** рожевість.
- rosy a.** рожевий; рожевува́тий; рум'яний (про обличчя). Cf. **rose.**
- royal blue n.** а. «королівська синь»; «царська синь»; о: (в сер.) ярий черво́на́восі́ний [1], синій (густий до сі́льного) [2, 4], синій (ярий густий) [3], синій (помірний до ярого; темний до густого) а. черво́на́восі́ний (помірний до ярого; густий) [4], ярий (= чистий і яскравий) синій [Мю].
- royal purple n.** а. «королівський пурпур», «царський пурпур» о: темний черво́на́вофія́лковий [1], червоно- а. черво́на́вофія́лковий а. фія́лковий (помірний, темний і глибокий відтінки) [2, 4].
- rubescent a.** червоніючий.
- rubicund a.** (про обличчя) рум'яний; рожевошо́кий; червоний.
- rubiginous, rubiginose a.** іржавий, ржавий о: черво́на́вобруна́тний [2], черво́нобу́рий [С].
- rubious a.** рубіновий. Cf. **ruby.**
- rubric a.** червоний а. черво́навий [2], киноварний, цинобровий (к. заго́лівних літер в давніх книгах).
- ruby n.** а. рубіновий (к.) (к. самоцвіту, від рожевого до червоного) о: темночервоний [1], червоний (помірний; темний; глибокий) а. глибокий синявочервоний [2, 4], яскравий сяючий червоний з синявим нюансом [3], червоний [С], яскравочервоний [П], темнорожевий [Б, О].
- ruddiness n.** I. (про обличчя) рум'янець, рум'яність; краска (з емоцій). II. see **redness; reddishness.**
- ruddle v. t.** червоніти (вохрою); червоніти [1]. Cf. **ocher.**
- ruddy a.** I. (к. обличчя) рум'яний, рожевошо́кий. II. червоний; черво́навий; яскравочервоний [П].
- rufescence n.** see **reddishness.**
- rufescent a.** see **reddish.**
- rufous a.** I. see **reddish** [1]. II. сі́льний жовта́вороже́вий а. черво́на́воора́нжовий (помірний) а. ора́нжовий (помірний) [2, 4]; (особл. у природознавстві) черво́на́вобруна́тний [3], „черво́нува́токорі́чневий”, рудий [П].
- russet n.** а. «суконноіржавий» к. (к. нефарбованого сирового сукна) о: (в сер.) сі́льний бруна́тний [1, 2, 4], помірний бруна́тний [2, 4]; черво́на́вобруна́тний [3], „черво́нува́токорі́чневий” [П].

rust п. а. іржавий, ржавий (к.), (к. іржі) о: сільний брунатний [1, 2, 4], жовтавобрунатний [3].

S

sable п. а. «соболівий», «соболіний» к. (к. хутра соболя). о: I. (в геральдиці і поезії) чорний [1, 2, 3, П]. II. (справжній колір хутра) темnobрунатний [3]. III. сірjвий жовтавобрунатний [1, 2, 4], помірний брунатний [4].

saffron, saffron yellow п. а. шафрановий (к.) (к. приймочок квітів шафрану) о: (помірний) оранжовий а. оранжовожовтий (помірний а. сільний) [1-4]

sage green, sage-green а. «шавлієвий» к. (к. листя шавлії) о: олівковозелений а. жовтозелений (помірний а. сірjвий) [2, 4]; сірjвозелений [3, 4, П].

salloy а. (про к. обличчя) хворобливо жовтий [2, 3], жовтавобрунатний [3], сірjвий зеленажовтий [1, 4]; блідий, жовтуватий [П].

salmon, salmon pink п. а. к. сомон [С], „лососівий” к. (к. м'яса лосося) о: сільний жовтаворожівий [1], жовтаворожівий (ясний; помірний; сільний) а. червоновооранжовий (помірний) а. оранжовий (ясний а. помірний) [2, 4], оранжоворожівий [3, П], рожевожовтий; „палівий” [С, з рос.].

sand п. пісковий, пісочний, піщаний к. (к. піску) о: (в сер.) жовтавосірий [1], жовтавосірий а. жовтий (сірjвий а. темносірjвий) а. ясний сірjвобрунатний [2, 4]; ясний олівковосірий а. ясний сірjвоолівковий [4], сіруватожовтий [С]. Cf. **sandy**.

sandalwood п. «сандаловий», «санталовий» к. (к. деревини сандалового дерева) о: (помірний) червоний а. червоновобрунатний (ясносірjвий) а. брунатний (ясносірjвий; сірjвий; помірний) [4]; червоний а. жовтий [С, про к. барвника з деревини].

sandy а. (про к. волосся) рудуватий [П]; пісковий, пісочний, піщаний [П] о: жовтавочервоний [2, 3].

sanguine а. кривавий к., кривавочервоний (к. крові) о: червоний (помірний до сільного); (про обличчя) червонощокий; рум'яний [1, 2, 3].

sapphire, sapphire blue п. а. сапфіровий, сапфірний, шафіровий [Б] (к.) (к. самоцвіту) о: (в сер.) густий червоновосиній [1], синій [2], яносиній, лазуровий [3, Б], синій (темний; сільний; ярий) а. червоновосиній (помірний; сільний; густий; ярий) [4]; прозоросиній а. волошківосиній [С].

satın gloss attr., satiny а. атласистий (з атласовим полиском).

saturated а. насичений, інтенсивний; глибокий.

- saturation, intensity, chroma, purity** n. (an attribute of colors) насиченість, насичення, інтенсивність, (хроматична) чистота к-у (одна з трьох властивостей к-ів; див. Додаток I) Cf. **hue, lightness**.
- scarlet** n. а. шарлат; шарлатовий [Б], шарлаховий [М] (з нім.) о: яскравочервоний [1, Б, П, М], червоний а. червоновооранжовий (сильні а. ярі відтінки) [2, 4], яскравочервоний схильний до оранжевого [3].
- seal** n. «кóтиковий»; «тюленевий» к. (к. хутра морського котика) [анг. fur seal] а. тюленя [анг. seal] о: темносірявий жовтобрунатний [1], брунатний (помірний а. темносірявий) [4].
- secondary color** n. вторинний кольор (одержуваний змішуванням первинних к-ів). Cf. **primary color**.
- semigloss** а. напів(б)лискучий.
- sepia** n. а. сепія (к. фарби з виділень залози тварини сепії, а. каракатиці) о: брунатнуватосірий (ясний) а. олівковобрунатний (помірний а. темний) [1, 4], жовтавобрунатний (темносірявий) [2, 4], «багатий» брунатний [3], сіробрунатний [У].
- serene** а. спокійний, безтурботний, мирний.
- shade** n. відтінок к-у, зокр. темний. Cf. **tint, tinge**.
- shamrock, shamrock green** n. а. «конюшинна зелень»; «ірляндська зелень»; «конюшиннозелений» к., «ірляндськозелений» к. (к. конюшинного листка, що є національною емблемою Ірландії) о: сильний а. помірний жовтавозелений [4]. Cf. **kelly, kelly green**.
- shell pink** n. а. к. «рожевої мушлі» о: (в сер.) ясний жовтаворожевий [1], жовтаворожевий (сильний; ясний; блідий; сірявий) а. рожевуватобілий [2, 4], делікатний блідорожевий [3].
- shocking** а. приголомшливий; разючий, неприємно різкий; дуже яскравий а. інтенсивний.
- shot** а. переливчастий, мінливий, іридесцентний (найч. про тканини).
- shrimp pink** n. а. «креветковорожевий» к. (к. рачків — креветок) о: (в сер.) густорожевий [1], рожевий (сильний а. густий) а. жовтаворожевий (ясний; помірний; сильний; густий) [4].
- sienna** n. see **raw sienna, burnt sienna**.
- silver** n. а., **silvery** а. срібло, срібний (к.), сріблястий, сріблистий (к. металу); (про волосся) срібноволосий, сріблїстосірий, сивий.
- silver** v. і. (по)сріблитися; (по)сріблити; (про волосся) (по)сівіти [П].
- silver** v. t. (по)сріблити; вкри(ва)ти сивиною.
- skewbold** а. (звич. про масть коня) (прибл.) строкатий, пістрявий, рябий, перістий, таркатий, тарканистий, в яблуках о: з цятками а. плямами білого а. іншого к-у [1], з цятками а. плямами

- білого к-у на іншому, не-чорному к-і [2], з нерегулярними плямами білого та ще іншого к-у [3]. Cf. **brindled, mottled, piebold, pied.**
- sky blue, sky-blue** n. а. небесна блакить, небесноблакитний, небесноногубий, небесний [С] о: (в сер.) блідий а. ясний синій [1], синій (блідий, ясний до темного) а. ясноблакитний а. ясний рожевуватосіній [2, 4], блакитний [П]. Cf. **blueness.**
- slate** n. а. «шиферний», «лупаківий» к. (к. мінералу шиферу, що є різновидом мінералу лупаку) о: темний фіялкуватосірий [1], темносірий, синявосірий а. фіялкуватосірий [2, 4]; блідосірий [4], сіроблакитний [П].
- slate black** n. а. «шиферночорний», «лупаківчорний» о: злегка фіялкуватий сірий [1], чорний [4].
- slate blue** n. а. «шиферносіній», «лупаківосіній», сізій о: сір'явосіній до темного синявосірого [1, 2, 4], сір'явий фіялкуватосіній [4]; темносірий з синюватим полиском [С, для «сизій»].
- slate gray** n. а. «шиферносірий», «лупакуватосірий» о: темносірий, часто синявий а. зеленавий [3], темносірий [4].
- slit** n. (of an instrument) щілина.
- sloe-eyed** а. «терноокий» (що має очі к-у терну, «тернові») о: синяво-чорний а. фіялкуваточорний [1, 3].
- smoke** n., **smoky** а. димчастий, димний (к. диму) о: темносірий а. синявосірий а. синій (блідий а. сір'явий) [1, 2, 4], попелястосірий [С].
- snow-white, snowy** а. сніжнобілий, білосніжний; сніжний о: яскравобілий.
- snuff brown** n. а. «табачнобрунатний» к., табачковий, (к. табаки) о: жовтавобрунатний (помірний а. сір'явий) [4].
- sober** а. спокійний, неяскравий.
- soft** а. м'який, неяскравий.
- softness** n. м'якість, неяскравість.
- solferino** n. к. «сольферіно» (від назви барвника) о: (помірний) синявочервоний [1, 4].
- solid** а. суцільний, однотонний; одностайний; рівний [П]. Cf. **level.**
- somber, sombre** а. темний; похмурий, похмурний.
- sooty** а. чорний (як сажа); чорнуватий, темний.
- sophisticated** а. see **refined.**
- sorrel, sorel** n. (про масть коня) гнідий о: брунатнуваатооранжовий до яснобрунатного [1, 2]; яснокаштановий а. червоनावобрунатний [3]; „темнокоричневий” [С].
- speckled** а. крапчастий, цяткований, (про птахів) зозулястий. Cf. **bay.**
- spectral band** n. спектральна смуга, спектральна смужка.

spectrophotometer п. спектрофотометр.
spectrophotometry п. спектрофотометрія.
spectrum colors see **prismatic colors**.
spice п., **spice brown** п., а. к. спеціів а. прянощів о: брунатний (помірний а. ясний) а. брунатнуватòоранжовий [4].
spotted, blotched а. вкритий плямами, плямистий.
spotted, spotty а. крапчастий, цяткований.
spray green п. а. к. водяних бризків о: блідозелений [4].
stain п. I. прозора, прониклива фарба до дерева; II. розчин барвника забарвлювати мікроскопні препарати; III. пляма. Cf. **colorant, dye**.
stained а. I. прозоро забарвлений (про скло, дерево, мікроскопний препарат). II. поплямлений.
stained glass п. прозоре кольорове скло, вітраж.
standard observer (in с. measuring) стандартний спостерігач.
steel п. а. «сталевий» к. (к. сталі) о: темносірий а. фіялкуватòосірий [2, 4], світлосірий із сріблястим полиском [С].
steel blue п. а. «сталевосірий» к. о: (в сер.) сірјавосіний [1, 4], ясно-блакитний [4], сінюватосталевий [II].
stimulus п. стімул, збўдник. Cf. **tristimulus values**.
stone blue п. а. «кам'яна синь», «камінна синь» о: синій сірјавий а. помірний [4].
straw п., **straw-colored** а., **straw yellow** п. а. солóm'яний к. о: блідожовтий [1, 4], жовтавий [2, II], жовтий (блідий до помірнього) [1, 2, 4]; блідожовтий, половий [С, про к. спілого жита, пшениці].
strawberry-blond а. (про волосся) червоनावорусий [2].
strawberry roan п. рудий чáлий, рудий дерешувáтий.
streaked, streaky а. (що має вузькі смуги нерегулярної форми, 3) (прибл.) смугастий, пасманістий, вкритий стягами.
striate, striated а. I. жолобкуватий; II. тонкосмугастий, лініюваний.
striped а. смугастий, смугнастий, смужкуватий, смуганістий.
strong а. сільний, міцний. Cf. **deep**.
subdued а. пом'якчений, притемнений, пригашений.
subtle а. ніжний, делікатний, тонкий.
suggestion, hint (of a color) п. «натяк» (на к.), слід (к-у).
sulfur, sulphur п., **sulphur yellow** п. а. «сірковий», «сірчаний» к. (к. сірки) о: (в сер.) яскравий зеленáвожóвтий [1], яскравий блідожовтий [3], ярозовтий а. зеленáвожóвтий (ясний; ярий; яскравий; блідий) [4].
sunset п. к. «захід сонця» о: блідий оранжовожóвтий [4].
surface color п. поверхнєвий к.
swarthy а. смўглий, смáглий, смуглявий, смаглявий; засмаглий.

T

- tabby** а. (про котá: з темними пáсмугами на яснішому тлі), муру́гий, мору́гий, тигровий (прибл.) смугастий, пасманістий.
- tan** п. а. «засма́га», «засма́глий» (к. засмаглої від сонця або чиненої тваринної шкіри) о: (в сер.) я́сний жовта́вобруна́тний [1], жовта́вобруна́тний (я́сний а. помірний) а. брунатнува́тоора́нжовий [2, 4] „рудувáтокорі́чневий” [П].
- tangerine** п. а. «манда́ріновий» к. (к. плоду мандарини) о: черво́навоора́нжовий (помі́рний а. си́льний) а. ора́нжовий (си́льний а. ярий) [2, 4].
- tanned** а. засмаглий, загорілий.
- tarragon** п. к. «остро́гін» а. «естраго́н» (к. роду полину, *Artemisia dracunculus*) о: помі́рний жовта́возелéний а. жовтозелений (по́мірний а. сі́рвий) [4].
- tattletale gray** п. «викрива́льна сірина», к. білі́зни, посі́рілої від поганого прання [1].
- taupe** п. а. «кротя́чий», «кротóвий» к. (к. хутра крота) о: бру́натнува́тосі́рий [1, 2, 4], темний жовта́вобруна́тний [4].
- tawdry** а. крикливий і позбавлений смаку.
- tawny** а. полови́й (про шерсть тварин, С) о: бру́натнува́тоора́нжовий [1, 2, 4], яснобруна́тний [2, 4], бруна́тний з перевагою жовтого а. ора́нжового [3], „рудувáтокорі́чневий” [П].
- teak, teakwood** п. а. «ті́ковий» к. (к. деревини дерева тик, *Tectona grandis*) о: жовта́вобруна́тний [1, 2 про деревину], бруна́тний (помі́рний а. сі́рвий) а. темносі́рий а. олі́вковосі́рий а. темноо́лівковий [2, 4], сі́рвий жовта́вобруна́тний [4].
- teal, teal blue** а., п. «чі́ркова синь», «чі́рковосі́нній» (к. оперення качки-чирки р. *Anas*) о: (в сер.) темноблакитний [1], блакитний а. синявозелéний (темний а. помі́рний) [2, 4].
- tea rose** п. а. «чайна троянда» о: жовта́вороже́вий (блі́дий; я́сний; помі́рний; си́льний) [2, 4].
- temper color, heat tint, oxidation tint** (in metallurgy) ко́льори мінливості. Cf. **interference colors**.
- terra cotta, terracotta** п. а. терако́товий (к.) (к. теракоти) о: бру́натнува́тоора́нжовий [1], ора́нжовий (гу́стий) а. черво́навоора́нжовий (темний а. сі́рвий) а. бру́натнува́тоора́нжовий а. черво́наво́бруна́тний (я́сний; помі́рний; си́льний) а. бруна́тний (си́льний) [2, 4], черво́нува́тобруна́тний [С].
- tertiary colors** п. pl. третинні к-и (сі́рі а. сі́рві, одержувані змішуванням вторинних к-ів).
- thin** а. сла́бкий, водяни́стий, розмитий. Cf. **washed-out, weak**.

tinct n. a. (archaic) I. колір, забарвлення; відтінок; II. забарвлений, зокр. злегка.

tinctorial a. кольорувальний, забарвлювальний; фарбувальний.

tincture n. I. колір, забарвлення, зокр. легке; II. колір а. метал (в геральдиці) [3].

tinge n. прослідок (слід к-у в іншому, основному); легкий відтінок, нюанс, тон. Cf. **touch**.

tinge v. t. (з)нюансувати, підбарвлювати, підбарвити, підтон(ов)увати.

tint n. відтінок, зокр. легкий, ясний (із вмістом білого); нюанс, тон.

tint v. t. злегка забарвлювати, забарвляти, підфарб(ов)увати.

tint base, tinctable base n. (in paint tinting) (біла) фарба-основа (для тонування).

titian, titian red [3], **titian gold** [4] n. a. «тіціянівський» к. (про волосся) (найч. к. волосся в Тіціянових образах) о: брунатну-ватооранжовий [1, 2, 4], ярий золотистобрунатний [3], золотістокаштановий [П].

tobacco, tobacco brown n. a. «тютюновий» к. (к. сухого тютюну) о: жовтавобрунатний (помірний а. густий) а. брунатний (помірний) а. сірявий червоновобрунатний [4]. Cf. **snuff brown**.

tomato red n. a. помідоровий к. (к. стиглого помідора) о: червоний (помірний; густий; сильний; ярий) а. червоновооранжовий (темний; густий; сильний; ярий) [4].

tonality n. тональність, у значенні: I. місце к-у в колі к-ів чи тонів, різновидність к-у [У] (= англ. **hue** в системі УНК); II. схема або співвідношення к-ів чи тонів у малюнку тощо, кольорит [1, 2]; III. забарвлення щодо ясноти чи темноти к-у [3] (= англ. **value** в системі УНК).

tone n. тон (к-у), у значенні: I. різновид к-у, відтінок, нюанс; II. (в малярстві) основний, переважаючий к. у вжитому діапазоні к-ів.

tone v. i. гармоніювати, бути в тоні (з чимось).

tone v. t. змінювати, змінити, модифікувати, гармоніювати (к.).

tone-down v. t. пом'якшувати к.

topaz n., topazine a. [3] «топазовий» к. (жовтий к. декількох самоцвітів) о: темний оранжевожовтий а. жовтавобрунатний (ясний а. сильний) а. яснобрунатний [4].

tortoiseshell a. (of a mottled color) черепаховий, черепашачороговий (к. рогового панцира деяких черепах) о: у жовті та брунатні плями чи латки [1], у чорні, брунатні й жовті плями чи латки (про kota) [3].

touch n. (of color) дрібна домішка, крихта (одного к-у в іншому).
Cf. **tinge**.

towheaded a. (of a person) з конопляним волоссям (к-у прядива з конопель), білявець, білявка, блондін, блондинка, білявий, русий, русявий, ясноволосий, русоголовий, русоволосий. Cf. **blond**.

transformation of color solids (by H. Fisher) (Фішерові) перетворення брил кольорів [В 6].

translucent a. просвітчастий, просвічуючий; напівпрозорий, частково прозорий.

transmittance n. (in color measurement) трансмітантність (проп.) [В 9]
Cf. **absorbance, reflectance**.

transparent n. прозорий.

trichromatic vision, tricolor vision триколірний зір, трикольоровий зір.

tricolor n. триколірний пра́пор, трикольоро́вий пра́пор, трибарвний пра́пор.

tricolor a. триколірний, трикольоровий, трибарвний.

tristimulus values n. pl. (in color measurement) вартості трьох збудників к-у.

tungsten light n. жарове світло, вольфра́мове світло.

turbid a. мутний, каламу́тний.

turquoise n. a. туркус(о́вий) к., „бірюзо́вий” (за рос.) (к. самоцвіту ту́ркусу або „бірюзі”) о: (в сер.) ясноблакитний [1], блакитнува́тозелений (ясний а. яскравий) [2, 4], яскра́воблакитний [3], блакитнува́тозелений (ясний до сильного; яскравий) а. блакитний (ясний а. помірний) [4], зеленáвоблакитний [Б], блакитний а. зелений [М], ніжноглубі́й, голубува́тозелений [С].

turquoise blue n., a. «туркусова синь», «туркусовосі́ній о: (в сер.) ясноблакитний, блідіший і синіший, як пересічний туркусо́вий [1], блакитний (ясний до сильного; яскравий) а. блакитнува́тозелений (ясний а. сильний) [4].

turquoise green n., a. «туркусова зелень», туркусовозелений о: (в сер.) ясний блакитнува́тозелений [1], блакитнува́тозелений (ясний до сильного; ярий; яскравий).

twilight vision n. присмерко́вий зір.

U

ultramarine, ultramarine blue n. a. «ультрамари́новий синій» (к. пігменту) о: синій (ярий; яскравий; густий; сильний) а. черво́наво-сі́ній (ярий; яскравий; густий; сильний) [1-4], яскравоси́ній [С].

ultraviolet a. ультрафія́лковий, ультрафіо́летовий.

umber, burnt umber п. а. к. ўмбри (к. пігменту) о: жовтавобрунатний (помірний а. темний) а. помірний брунатний [1], брунатний [3], брунатний а. сірявий червонобрунатний [4], „темнокоричневий” [П].

undertone п. I. блідий а. зм'якшений к. [1-3]; II. к. видний з-під другого (що пробиває крізь шар другого) [1-3]; III. підпорядкований тон [3].

V

value п. (Munsell color system) (= **lightness** in the UCL system) яснота, світлота. Cf. **lightness, Munsell Color System, darkness**.

vandyke brown п. а. «Ван-Дайковий брунатний» к. (к. фарби, вживаної Ван Дайком) о: помірний а. сірявий брунатний [2, 4], густобрунатний [3], „темнокоричневий” [П].

variable а. мінливий, змінний; непостійний, несталий; неусталений; (із змінною ясністю) перемінний.

varicolored, versicolored, variegated, varied а. різноколірний, різнокольоровий, різнобарвний, різноманітно забарвлений, строкатий.

variegate v. t. (у)різноманітні у вигляді, зокр. в кольорі.

variegated а. I. see **varicolored**. II. пістрявий, рябій (вкритий плямами, цятками, стягами чи смужками іншого к-у). Cf. **dappled**.

venetian blue п. а. «венецька синь», «венецькосиній» о: сильний синій а. сильний блакитний [2, 4]

venetian red п. а. «венецька червіль», «венецький червоний» о: червонобрунатний (густий а. сильний) [2, 4].

verdant a., verdant green п. а. зелень; зелений (к-у листя і трави).

verdigris п. «мідянковий» к. (к. мідянки — зеленого нальоту на міді) о: яснозелений а. жовтавозелений (помірний) [4], зелений а. зеленаволакитний [3] про к. нальоту).

verdure, viridity п. соковита зелень (к. свіжої рослинної зелені).

veried а. I. розмаїтий, різноманітний; II. see **varicolored**; III see **variable**.

vermillion, vermilion, vermeil (poetic), **Chinese red, cinnabar** п. кіновар, цинобра; цинобровий [Б, О], «киноварний» (к. сульфиду ртуті, вживаного як фарба) о: (в сер.) ярий червоновооранжовий [1, 4], ярочервоний а. червоновооранжовий (ярий а. сильний) [2, 4], яскравий шарплатовий [3], червоний, кармазіновий [Б], яскравочервоний [П]. Cf. **rubric**.

versicolor, versicolored а. I. see **varicolored**, II. see **iridescent**.

vexillology п. прапорознавство, вексилологія (наука про прапори, зокр. про їхні к-и).

vibrant а. вібуючий, тремтючий, тремтячий; тремтливий, хвилюючий.

vinaceous а. see **wine**.

violet п. а., **violaceous** а. фіялковий, фіолёт(овий), ліловий [П], темнобузковий [П] (к.).

virid а. ярозелений, соковито зелений, буйнозелений (к. свіжої з'елені).

viridescent а. I. see **greenish** [1, 2, 3]; II. see **green** [2].

viridity п. see **verdure** п.

visible light п. відне світло, відіме світло.

vision п. зір, бачення.

visual impulse п. зоровий імпульс.

visual purple, rhodopsin п. зоровий пурпур, родопсін.

vitelline a. yolk yellow п. а. «жовтківий» к. (к. яйцевого жовтка)
о: жовтий [1, 2, 4], тьмянний жовтий [2].

vivid а. ярий (яскравий та сильний, інтенсивний), буйний, живий.

vividness п. ярість, буйність, живість, яскравість, інтенсивність.

W

wan а. I. блідий; II. тьмянний; слабкий.

wan v. i. I. (з)блідніти, (з)бліднути, по—; II. (по)тьмяніти, слабнути.

warm а. теплий, зігрітий, зогрітий.

washed-out а. розмитий; слабкий, блідий.

water-white а. безбарвний (як вода).

wave length п. довжина хвилі.

weak а. слабкий, слабий, кволий.

West Point а. «вестпойнтський» к. (к. уніформи військової академії у Вест-Пойнті). о: сірјавосіній а. темний сінјавосірий [4].

wheat а. пшеничний к. (к. стиглого колосу пшениці) о: жовтий (блідий до помірного) а. оранжовожовтий (блідий а. сильний) [4], золотистий [С].

white п. а. I. білість, білий; побілілий, блідий (про обличчя, уста); сивина, сивий (про волосся); III. see **water-white**. Cf. **gray**.

white colorant п. біль (род. білі), білило.

whiten v. t. (по)біліти, (по)білішати, (по)бліднути, (по)полотніти.

whitener п. (a substance) (хемічний) вибілювач (проп.). Cf. **colorless dye**.

whiteness п. білість, білизна, білина, біль (род. білі).

whitish а. білястий, біластий, білуватий.

wild а. дикий.

willow, willow green п. а. «вербова зелень», «вербовий» к. (к. листя

верби) о: сільний жовтавозелений (помірний а. сірий) а. (помірний) олівковий [4].

wine, wine red п. а., **wine colored, vinaceous** а. «вінний» к. (к. червоного вина) о: (в сер.) темночервоний [1, II], червоний (темний; дуже темний; густий; сірявий) а. сінявочервоний (темний а. сірявий) а. червонавобрунатний (темний а. густий) [4], звич. сінявочервоний [3], вишневий [II].

wood-grain attr. (of finish) з текстурою деревини, із прожилками деревини.

X

xanthous а. (of faces) жовтий, жовтошкірий о: жовтий [2]; з жовтавою а. яснобрунатною шкірою [2, 3], з жовтим а. жовтавим а. рудим волоссям [3].

Y

yellow п. а. жовтізна, жовтий; пожовклий, пожовтілий.

yellow v. і. (по)жовтіти(ся); (по)жовкнути; (по)жовтішати.

yellow colorant п. жовтило, жовтка.

yellowish, yellowy а. жовтавий, жовтявий, жовтуватий, жовтастий [Bo].

yellowishness п. жовтавість, жовтявість, жовтуватість.

yellowness п. жовтізна́, жовтина́, жовтість.

yellow ocher, yellow ochre п. «жовтовохристий» к. (к. пігменту вохри) о: оранжовожовтий (помірний) [1, 4], оранжовожовтий (темний а. сільний) [2]. Cf. **ocher**.

yellow spot (in a retina) жовта пляма (сітківки ока).

yolk yellow п. а. «жовткова жовтізна»; «жовтковий» к. о: сільний жовтий [4], яскравожовтий. Cf. **vitelline**.

ДОДАТОК І

Система Universal Color Language та її пристосування до української мови

Життєва практика показує, що опис кольорів за їхнім забарвленням, ступенем ясности та інтенсивности є справою дуже суб'єктивною, що й пояснює розбіжності в описах деяких кольорів у різних словниках. Тому, коли американські науковці опрацювали нескладну та практичну систему опису кольорів та виготовили до неї комплект еталонних зразків, укладачі американських словників радо прийняли цю систему до вжитку.* А що цієї системи назвництва кольорів, названої the Universal Color Language тримаються два авторитетні пояснювальні словники — джерела оцього словника,** бажано було цю систему та її термінологію пристосувати до української мови. Це ми й зробили, назвавши її «**Універсальне назвництво кольорів**», скорочено **УНК**.

Розглядаючи побудову цієї системи, треба взяти до уваги, що в науковій і технічній практиці кожний колір має три основні характеристики (властивості, ознаки, прикмети), які, взяті разом, точно його визначають і відрізняють від усіх інших кольорів. Перша властивість кольору каже який він — жовтий, червоний, зелений чи ще інакший. Друга ознака визначає ступінь ясности чи темноти кольору. Третя ознака дає нам уявлення про силу, інтенсивність, або чистоту кольору. У системі UCL ці три характеристики називаються — hue, lightness, saturation. Статейка про кольори в *Українській радянській енциклопедії* перекладає ці терміни як: тональність, світлота та насиченість.

«Тональність», термін широко вживаний у музиці й малярстві, не дуже тут підходить тому, що впроваджує двозначність. Він відповідає англійському термінові tonality, який, у відношенні до кольорів, означає за британським словником (B-13) «Colouring in respect of its lightness and darkness...», тобто стосується характеристики «lightness», а не «hue». Тому в системі УНК ми вжили для «hue» терміна **різновидність** (кольору).

Далі, тому що академічні термінологічні словники 20-их років,

* Ця система, якої початкова назва була ISCC-NBS Method of Designating Color, була опрацьована в 1932-1949 роках Національним Бюром Стандартів ЗСА, а комплект стандартних зразків кольорів видано 1965 р.

** Це університетського типу словник видавництва Merriam-Webster (B-17) та великий словник видавництва American Heritage (B-1).

такі, як напр. загальнотехнічний (А-30) та природничий (А-26), рекомендують термін **ясний**, а не «світлий», в УНК вжито для англійського «lightness» терміна **яснота**, а не «світлота». Для терміна **насиченість**, який, як найближчий еквівалент «saturation», вжито в УНК, більше загальнозрозумілими синонімами є **інтенсивність** кольору, або його **чистота** (вільність від сірости).

Взаємовідношення трьох характеристик кольорів графічно показано в Діаграмі I (див. стор. 69). Вона відображає уявну **брилу кольорів**, що має форму двох конусів з'єднаних днами. Кожний пункт брили чи то на її поверхні, чи в середині репрезентує один відтінок якогось кольору. Центральна вісь брили містить кольори від білого на верхшкү брили, почерез щоразу то темніші відтінки сірого, до чорного на нижньому кінці брили. Ця **скала ясноти кольорів**. Коло, де обидва конуси сходяться, містить усі кольори веселки, а теж кольори посередні між червоним і фіялковим, яких у веселці немає. Це «коло барв» або, в термінології УНК, **скала різновидности кольорів**. Окремі точки на цьому колі — жовта, оранжова, червона тощо — це **різновиди кольору**.

Провівши пряму лінію від будь-якого пункту (різновиду кольору) на колі барв до чорно-білої осі (тобто до скали ясноти) дістаємо третю скалю, **скалю насичености (інтенсивности, чистоти) кольорів**. Відтінки на цій скалі йдуть від максимально насичених (інтенсивних, чистих) на самому колі, почерез щораз то сіріші, до помірного сірого на чорно-білій осі. Так, отже, усі відтінки, що містяться в горішньому конусі брили, мають меншу чи більшу домішку білого кольору, вони ясні чи бліді. Аналогічно відтінки долішнього конуса маєть домішку чорного, — вони густі чи темні.

Хоч на брилі кольорів можна визначити тисячі відтінків, з практичних причин система УНК ділить цю брилу на всього 267 частин, які в тривимірному зображенні виглядають як клинуваті сегменти, або бльоки. Кожний такий сегмент, що репрезентує один колір, а точніше групу наближених відтінків, має свою **назву** і є заступлений одним кольоровим зразком у збірці еталйонних кольорів, які ілюструють УНК (В-8). Ці репрезентативні кольори звано **осередніми кольорами** (centroid colors). Хоч, таким чином, система УНК має відносно невелику кількість визначених кольорів, вона, як показує практика, для лексикографії вповні вистачає.

Українські назви головних кольорів

У системі UCL вжито 12 основних чи головних кольорів. Інші її кольори — це поєднання цих основних у різних пропорціях. Для

п'ятьох із цих головних кольорів українська мова має по декілька назв. Тому укладачеві треба вирішити котрі із синонімічних назв узяти до УНК. Можливості є такі:

orange	— жовтогарячий, помаранчевий, оранжовий
purple	— пурпуровий, багряний, багровий, буря(ч)ковий
violet	— фіялковий, фіолетовий, фіолетний, бузковий
brown	— брунатний, бурий, бронзовий, коричневий
blue	— синій, блакитний, голубий.

Для англійського orange вибрано за відповідник слово — **оранжовий**, як назву недвозначну та найпрактичнішу. Народна назва **жовтогарячий** колір, хоч і вжита в деяких термінологічних словниках (А-9, А-26), дуже невігідна для творення складених назв кольорів. Такі переклади, як «жовтогарячожовтий» для англійського orange yellow чи «жовтожовтогарячий» для англійського yellow orange, неясні та незграбні. Прикметник **помаранчевий**, який у значенні кольору вживається головню на західноукраїнських землях, має теж неусталене значення. *Словник української мови* (А-5) описує його як **оранжово-червоний**, а не **оранжовий**. Назва **оранжовий**, загальновідома в Україні, засвідчена також в не-підсоветських джерелах (напр. А-22). Окрім англійської, також німецька, французька та еспанська мови утворили назву цього кольору від цього самого слова.

Англійська назва кольору purple стосується широкого засягу барв. Давніше ця назва означала інтенсивний або яскравий червоний колір, згодом — деякі його відтінки, а тепер це слово має в пояснювальних словниках два різні значення. У ширшому, більше популярному сенсі «purple» — це будь-який колір у колі барв між синім і червоним, включаючи і фіялковий (В-13, В-16). У другому, вужчому значенні «purple» — це проміжний колір між фіялковим і червоним (В-1). Цього вужчого значення вживає саме система UCL. Із вищенаведених українських відповідників для purple ні одна назва не має засягу цього вужчого сенсу англійського терміна. Усі ті п'ять слів пояснено в *Словнику української мови* (А-5) як темно — чи густочервоний з синявим чи фіолетовавим відтінком. Тому ми були змушені перекласти назву purple українською назвою **червонофіялковий**, яка точно дає обсяг цього кольору в УНК.

Для англійського violet вибрано за відповідник назву — **фіялковий**, рекомендовану в термінологічних словниках київської Академії Наук у 20-их і 30-их років (А-26, А-29, А-30). Тепер в Україні вживають як назви цього кольору майже виключно слова **фіоле-**

товий, яке використовується також у багатьох інших мовах (включно з російською). *Словник фізичної термінології* з 1932 р. (А-29) подає **фіялковий** і **фіолетовий** як рівноцінні терміни.

Хоч для перекладу англійського *brown* маємо аж чотири можливості, три з цих слів мають поважні хиби. Слово **коричневий** — це росіянізм, що походить від російського слова «корица» — цинамон. Щоправда це слово трапляється і в українських словниках (напр. А-7), але українські термінологи рекомендують тільки назву «цинамон» (А-26, А-30). Як назва кольору, слово **цинамоновий** стосується скоріше кольору *yellowish brown*. Назва **бронзовий**, широко вживана в Західній Україні, правильна насправді тільки для одного виду кольору *brown*, а саме для металічного кольору бронзи. Врешті значення назви **бурий** досить наусталене. За даними словників (А-5, А-24) це *dark reddish* або *greyish brown*. Тому в нашому словнику прийнято за термін для УНК назву **брунатний**, засвідчену як довнішими, так і новими словниками.

В українській мовознавчій літературі висловлено думку, що англійці і західні українці не розрізняють кольорів блакитного і синього (Б-13, Г-14). На думку проф. Чапленка колір **блакитний** відповідає англійському *light blue*, а **синій** англійського *dark blue*. Таке пояснення цих назв незгідне з даними сучасної української науки. За інформаціями статті про кольори в *Українській радянській енциклопедії* (Б-11), (також див. /Г-5/) синій колір — це світло з довжиною хвилі 450–480 мілімікронів (нанометрів), а блакитний — світло з довжиною 480–500 мілімікронів. Отже, синій і блакитний — це два різні суміжні кольори сонячного спектру, тобто «різновиди кольору» в термінології УНК, а не два «ступені ясноти» одного кольору. Тим самим існують чотири різні відтінки: **темносиній**, **ясносиній**, **темноблакитний** і **ясноблакитний**. Цих назв ми й уживаємо в словнику. Українське **блакитний** відповідає в системі УНК англійському *greenish blue*, або також назві *cyan*. Назва **голубий** є однозначна із словом **блакитний**.

Назви головних кольорів системи UCL використовуються в ній також для творення назв тих різновидів кольору, які в колі барв лежать поміж головними. Для таких кольорів система UCL вживає складених назв, що можуть бути двоякі: а) Якщо обидва кольори у посередньому кольорі виступають в однаковій кількості, то застосовуються назви типу *blue gray*. б) Якщо ж в посередньому кольорі одного із складників є більше як другого, то вживають назв типу *bluish gray*, *greenish yellow*.

У назвах другого типу українська літературна мова має на означення меншого складника декілька можливостей. Для англ.

reddish маємо до вибору три прикметники: **червоनावий, червонастий і червонуватий**, для greenish аж чотири: **зеленавий, зеленастий, зеленуватий і зеленкуватий**. Крім того, ці синоніми мають ще й морфологічні варіанти, напр.: **червоनावий і червоनावий, біластий і біластий** тощо. У словнику вжито у всіх випадках тільки одного (більше поширеного) варіанта.

Визначування ступенів ясноти і насичености в УНК

Крім назв різновидів кольору, система УНК вживає прикметників, що визначають ступінь ясноти (чи темноти) кольору, а також прикметників для визначення його насичености (інтенсивности, чистоти). Наявність синонімів в українській мові знову ж створила потребу вибору найвлучніших відповідників для англійських термінів. Вибрано такі відповідники:

	Зріст насичености →		
	Помірно насичений колір	Більше насичений колір	Максимально насичений колір
Зріст ясноти ↑	pale — блідий	brilliant — яскравий	vivid — ярий
	light — ясний	strong — сильний	
	moderate — помірний	deep — густий	
	dark — темний		
	blackish — чорнуватий		

Переклад прикметників у першій колоні досить очевидний. (Про термін **ясний** вже згадано вище). Вибір інших термінів був нелегкий. Важко вирішити чи українське **яскравий** відповідає більше англійському brilliant, чи vivid або чи **густий** (колір) ближче до англійського deep, чи strong. Укладач умовно прийняв термін **яскравий** для brilliant (що означає «ясний» і одночасно «інтенсивний») і термін **густий** для deep. Для англійського strong узято слово **сильний**, що підходить тут ліпше як «міцний». Врешті, для vivid прийнято мало вживане, але підхоже слово **ярий**. (Звичайний у словниках переклад vivid = яскравий тут, очевидно, неприйнятний, а прикметники «живий» чи «жвавий» як ознака кольору словниками незасвідчені).

Правопис складених назв кольорів

У проблемі писання складених слів (сукупно чи з розділкою) «Харківський правопис» радив «оглядатися на наголос», а саме в словах з одним наголосом писати складники разом (напр. жовто-

гарячий), а з розділкою писати слова з двома наголосами (напр. сільсько-господарський) (Б-12, стор. 85). Цей критерій, одначе, недостатній, бо є численні випадки, де кількість наголосів неясна чи непевна.

Тому в словнику ми застосували **семантичний критерій** писання складених назв, як більше надійний. Згідно з ним таку назву пишемо з розділкою (дефісом), якщо обидва складники рівнорядні, але пишемо її вкупі, якщо один член назви тільки модифікує другий, тобто він йому підпорядкований, а тим самим він з ним нерівнорядний. (Пропозиція редактора словника).

До складених назв кольорів з рівнорядними складниками належать ті, що стосуються двох або більше незмішаних, суміжних кольорів (назви, що відносяться до двобарвності або різнобарвності), напр., **чорно-білий, синьо-жовтий, червоно-біло-синій**.

До нерівнорядних, підпорядкованих складників у назвах кольорів зараховуємо ті, що походять від слів, які визначають ясноту кольору: **блідий, ясний, помірний, темний** або його інтенсивність (насиченість): **сірjavий, брудний, помірний, густий, яскравий, ярий**.

Також нерівнорядно складеними вважаємо назви одностайних, проміжних між головними, кольорів таких, як **жовтозелений** (к. середній між жовтим і зеленим) та **жовтавозелений** (зелений к. з домішкою жовтого). Тому, що це правило веде до деяких довгих назв, для допомоги в читанні даємо при таких словах головний (´) та допоміжний (`) наголоси, напр., **брунатнува́тооли́вковий, черво́навофі́ялковий**.

Врешті нерівнорядно складеними є слова, в яких наявне порівняння (метафора), напр. **сніжнобілий** (білий, як сніг), **небесноблакитний** (блакитний, як небеса) та **полум'яночервоний** (червоний неначе полум'я).

Тому, що в правописі складених назв кольорів наявні різниці в правописних словниках (А-11, А-13, А-27) і в правописних довідниках (Б-6, Б-12), а знову ж у термінологічних словниках «Золотої доби» української термінології (1923-1932 рр.) знаходимо численні правописні непослідовності, наша система є спробою цю ділянку правопису усистематизувати. У менше повній формі ця система вжита також в *Українському правописі* П. Ковалева (Б-6).

**Терміни для опису кольорів, ужиті в системі UCL (УНК),
та їхні українські відповідники**

A. Hue Різновидність (кольору)

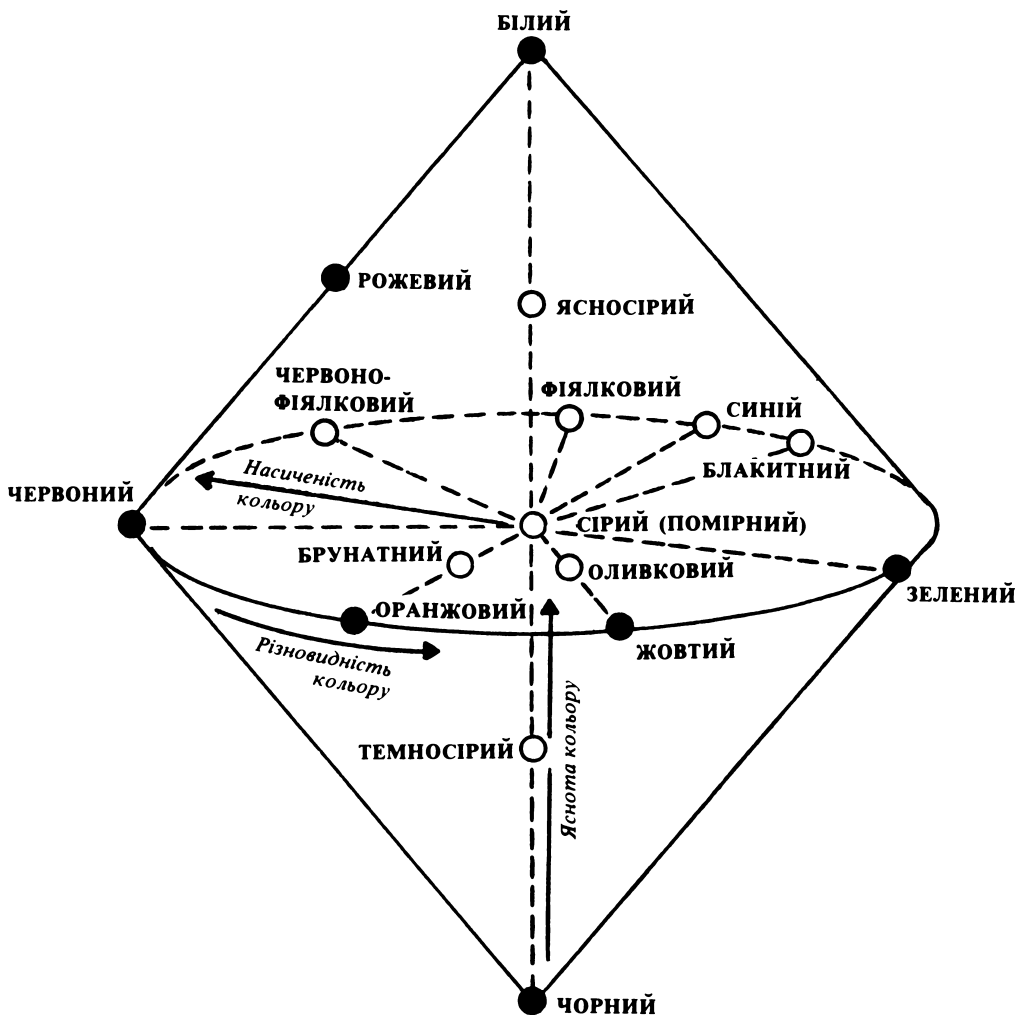
red — червоний
reddish orange — червонооранжовий
orange — оранжовий
orange yellow — оранжовожовтий
yellow — жовтий
greenish yellow — зеленожовтий
yellow green — жовтозелений
yellowish green — жовтавозелений
green — зелений
bluish green — блакитнуватозелений
greenish blue — блакитний (теж: зеленавосіний)
blue — синій
purplish blue — червоनावосіний, (для ясних відтінків —) рожеву-
ватосіний
violet — фіялковий
purple — червонофіялковий
reddish purple — червонофіялковий
purplish red — синявочервоний
purplish pink — синяворожевий
pink — рожевий
yellowish pink — жовтаворожевий
brownish pink — буруваторожевий, брунатнуваторожевий
brownish orange — буруватооранжовий, брунатнуватооранжовий
reddish brown — червонобрунатний
brown — брунатний
yellowish brown — жовтаобрунатний
olive brown — олівковобрунатний
olive — олівковий
olive green — олівковозелений
purplish gray — фіялкуватосірий
purplish black — фіялкуваточорний
purplish brown — фіялкуватобрунатний.

B. Lightness and saturation Яснота і насиченість (кольору)

blackish — чорнуватий
brilliant — яскравий
dark — темний

deep — густий
grayish — сірявий, брудний
light — я́сний
moderate — помірний
pale — блідий
strong — сільний
vivid — я́рий
whitish — біля́стий.

Заувага: Взаємовідношення відтінків ясноти та насичености в сторчовому розрізі брили кольорів показано в Діаграмі II, на прикладі зеленого кольору.

ДІЯГРАМА І

Брила кольорів (схематично)

(Брила кольорів системи УНК має сильно сплющені і заокруглені кінці обох конусів.)

Д І Я Г Р А М А

**всмовідношення відтінків яснот
в системі Універсального назови
(на прикладі зеленого ко**

GREENISH WHITE	VERY PALE GREEN	VERY LIGHT GREEN
Зеленаво- білий	Дуже блідий зелений	Дуже ясний зелений
LIGHT GREENISH	PALE GREEN	LIGHT GREEN
Ясний зеленаво- сірий	Блідо- зелений	Ясно- зелений
GREENISH GRAY	GRAYISH GREEN	MODERATE GREEN
Зеленаво- сірий	Сіряво- зелений	Помірний зелений
DARK GREENISH GRAY	DARK GRAYISH GREEN	DARK GREEN
Темний зеленаво- сірий	Темний сіряво- зелений	Темно- зелений
GREENISH BLACK	BLACKISH GREEN	VERY DARK GREEN
Зеленаво- чорний	Чорнувато- зелений	Дуже темний зелений

Яснота відтінків зростає з
Насиченість відтінків зростає

обкладинки цієї книжки відповідає
Й ЗЕЛЕНИЙ.

ДОДАТОК II

ПОКАЗНИК УКРАЇНСЬКИХ НАЗВ КОЛЬОРІВ

Цей показник це, в основному, українсько-англійський словничок назв кольорів та їхніх відтінків. Тому, що в багатьох випадках через розпливчастість і невизначеність як англійських, так і українських назв кольорів неможливо подати точні англомовні відповідники для українських слів, пропонується в словничку еквівалентність буває часом тільки приблизна. Приблизність перекладу зазначена в таких випадках знаком :: ужитим замість знака рівняння, який ужито для усіх інших перекладів.

Щоб дати читачеві якнайбільше інформацій, після реєстрових слів наведено, де це було можливе й доцільне, описи кольорів, узяті із *Словника української мови* (А-5), Грінченкового словника (А-14) та рідше з інших джерел. Коди джерел, використаних у ДОДАТКУ II, пояснено на стор. 16.

Якщо в якомусь гаслі синоніми подані не за абеткою, то перший синонім поширеніший.

Особливістю словничка є те, що в ньому назви зібрані в певні кольористичні та вжиткові групи, із практичних міркувань. Перші шість кольористичних груп подано в порядку кольорів веселки:

Червоні та рожеві — Оранжеві — Жовті — Зелені та оливкові
— Блакитні та сині — Фіалкові та червонофіалкові кольори.

Дальші групи такі:

Брунатні та споріднені кольори
Білі, сірі та чорні (ахроматичні) кольори
Назви кольорів волосся, тіла, обличчя та очей
Назви мастей та забарвлень тварин
Назви дво- та більшеколірних забарвлень.

У словничку не тільки показано багатство українського словництва кольорів (напр. для англ. назви *greenish* наведено шість українських відповідників — синонімів та морфологічних варіантів), але також закріплено давні назви мастей тварин, що сьогодні йдуть у забуття.

Наприкінці ДОДАТКУ II, в окремій статейці, обговорено назви

українських національних кольорів та зроблено спробу їх уточнити, вживаючи номенклатури УНК.

Пояснення умовних знаків, ужитих у цьому Додатку.

- :: — показує приблизність англійського перекладу. (Визначення обсягу значення англійського слова читач може знайти в головному реєстрі.),
- « » — назви, взяті в такі лапки, досі не засвідчені в словниках, але пропонувані або вжиті в перекладах у головному реєстрі,
- ‘ ’ — назви в таких лапках **не рекомендовані** до вжитку, як місцеві слова чи зайві росіянізми,
- + — перед реєстровим словом означає, що дане реєстрове слово вміщене також в інших кольористичних групах показника.

ЧЕРВОНІ, РОЖЕВІ ТА СПОРІДНЕНІ КОЛЬОРИ

- амарáнтовий** (ПУ) = amaranth, amaranthine.
багрóвий (С: густочервоний) :: crimson, blood red, purple.
багрянець, багрéць, чéрвінь (С: густочервоний, пурпуровий к.) :: crimson, blood red, purple.
багря́ний (С: густочервоний, пурпуровий) :: crimson, blood red, purple.
бакáновий, бакáн (С: яскравочервоний) :: brilliant red, carmine, crimson.
бордо́вий, бордо́ (С: темночервоний) :: bordeaux, wine, claret; burgundy.
+ **«бро́сквяний», «пе́рсииковий»** = peach.
буряко́вий, бурячо́вий (С: темночервоний з синюватим відт.) = beetroot purple.
вишне́вий (С: темночервоний) :: cherry, cerise.
вогняночерво́ний = fire red.
+ **во́христий, о́христий, о́хровий, охря́ний** (С: жовтий а. червоно-брунатний) = ochre.
«гранáтовий» (С: /про самоцвіт «гранат»/ найч. червоний а. бурий) = gganate. (Див. теж **гранато́вий** у групі БЛАКИТНІ, СИНІ... К-И.) [Визначення в С: **гранáтовий** (діял.) = темночервоний — помилкове. Треба: дуже темний синій а. дуже темний черволавосиній.]
калі́новий (С: червоний) cranberry ruby, cranberry red.
кармазі́новий, кармазі́нний (С: темночервоний) :: dark red; kermes.
кармі́новий, кармі́нний (С: яскравочервоний) = carmine.
кинова́рний, цинóбровий (С: червоний) :: vermilion.
+ **корáльовий, корале́вий** (С: яскравочервоний) :: coral.
кривáвий, кривáвочерво́ний = blood red, sanguine.
кумаче́вий, кумáчний (А-18) (С: яскравочервоний) :: carmine, scarlet.
+ **лососе́вий, сомо́н** (А-4) (С: рожевожовтий) :: salmon, salmon pink.
«маджéнта» (проп. назва для первинного к-у) = magenta.
ма́ковий (С: червоний) = poppy, poppy red.
малино́вий (С: червоний) :: raspbergy.
мі́днoчерво́ний (С: червоний з жовтуватим відт.) = sorrel.
+ **мі́дяний, мі́дяністий** (С: червоножовтий) = sorrel.
охристий, охровий, охря́ний див. **вохристий**.

- + **пáлевий** (з рос.) (С: блідожовтий з рожевим відт.) :: pinkish pale yellow, shell pink.
- + «пáприка» = paprika.
- + **полум'яний, полум'яночервоний, полум'янисточервоний** = flame red.
- + **помідоровий** (С: /про плід/, червоний а. жовтий) :: tomato red.
- 'понсóвий' (*зах.*), 'пúnцевий', 'пúnцовий' (*рос.*) (А-4: червоногарячий, яскравочервоний, червоний) :: carmine.
- + **порфіровий, порфірний** (С: темночервоний, пурпуровий) :: crimson, blood red, purple.
- + **пурпурóвий, пурпúрний** (С: темночервоний, а. яскравочервоний з фіолетовим відт.) :: crimson, blood red, purple.
- + **рiжий** (С: червоножовтий а. жовточервоний) :: red (of hair); tawny, rust, foxy, fulvous, rufous.
- рожевий** (С: світлочервоний) = pink, rose, roseate.
- рожевувáтий** = pinkish.
- рубiновий** (С: червоний) = ruby, rubious.
- + **рудiй** (С: червоножовтий) :: red (of hair); tawny, rusty, foxy, fulvous, rufous.
- + **рум'яний** (С: червоний а. рожевий) = rosy, ruddy, rubious.
- сомо** (А-4), **сомон** див. лососевий.
- цинобровий** див. **киноварний**.
- червiнь** 1. **багрянець** (*що див.*) 2. **рум'янець** на обличчі = rudeness.
- червiнькóвий** (С: густочервоний з 'коричневим' відт.) :: terra cotta, red brown, burnt sienna.
- червлéний, черлéний** (С: (*поетичне*) темночервоний) = crimson, dark red.
- червона́вий, червона́стий, червонувáтий, червоня́вий** = reddish.
- червóний** = red.
- червоногаря́чий** = brilliant red, vivid red.
- шарла́товий** (С: пурпуровий) :: light red; deep red; purple; scarlet.
- шарла́ховий** (С: яскравочервоний) :: brilliant red, vivid red; scarlet.

ОРАНЖОВІ ТА СПОРІДНЕНІ КОЛЬОРИ

- 'абрикóсовий', 'абрикóсний' (з рос.) див. **морельовий**
- 'бросквяний', 'пéрсиковий' (С: жовтуваточервоний) :: peach.
- + **бурштiновий, янтарéвий, янтáрний** (С: прозорожовтий; золотистожовтий) :: amber.
- + **вóхристий, óхристий, óхровий, охря́ний** (С: жовтий а. червонобрунатний) :: ocher.

- «гарбузовий»** = pumpkin.
жовтогарячий див. **оранжовий**.
- + **корáльовий, коралевий** (С: яскравочервоний) :: coral, coralline.
 - + **курурудзяний** (золотистожовтий) :: maize, corn.
 - + **мідяний, мідяністий** (С: червоножовтий) = sorreg.
 - + **морéльовий, морелéвий** (ПУ) (С: жовтогарячий / про 'абрикоса'/) :: argicot.
- «морквя́ний»** (С: оранжовий / під «морква»/) = caroty.
ора́нжовий, ора́нжевий (С: жовтогарячий), жовтогарячий, по-ма́ра́нчовий = orange.
- охри́стий, охровий, охря́ний** див. **вохри́стий**.
- + **«па́прика»** = paprika.
 - + **«персиковий»** див. «бросквя́ний».
 - + **полу́м'яний, полу́м'яночерво́ний, полу́м'яни́сточерво́ний** = flame, flame red.
- пома́ра́нчовий** див. **оранжовий**.
- + **помідо́ровий** = tomato red.
 - + **рижий** (С: червоножовтий а. жовточервоний) :: red (of hair), tawny (of animal coat), fulvous.
 - + **руді́й** (С: червоножовтий) :: red (of hair), tawny (of animal coat), fulvous.
- ста́ре зо́лото** = old gold, antique gold.
- + **терако́товий** (С: червонуватобрунатний) :: terra cotta.
 - + **шапра́новий, шафра́нний** (С: оранжовожовтий) :: crocus, saffron.
- янта́ревий** див. **буршти́новий**.

ЖОВТІ ТА СПОРІДНЕНІ КОЛЬОРИ

- 'абрикосовий', 'абрикосний'** (з рос.) див. **морельовий**.
- + **буршти́новий, янта́рний, янта́ревий** (С: прозорожовтий; золотистожовтий) :: amber.
- воско́вий, во́щаний** (С: блідожовтий) = (bees)wax-colored.
- + **во́хри́стий, о́хри́стий, о́хровий, охря́ний** (С: жовтий або червонобрунатний) :: ocher.
- «гірчі́чний», «муштардо́вий»** = mustard.
- горо́ховий** (С: сіруватожовтий з зеленим відт.) :: pea green.
- золотий, золоті́стий, золотáстий** = gold, golden, aureate.
- жовта́вий, жовтя́вий, жовтува́тий, жовта́стий** = yellowish.
- жовтий** = yellow.
- «жовтце́вий»** = buttercup.
- «кана́рковий»** = canary.
- кре́мовий** (С: блідожовтий) :: cream.

- + кукурудзяний (С: золотистожовтий) :: maize, corn.
'лимонний' див. цитриновий.
- + лососєвий, сомон, сомо (С: рожевожовтий) :: salmon.
маслувятий (*испор.*, Б-1) butter yellow.
медовий, медяний (С: золотистожовтий) :: honey.
- + морєльовий, морелєвий (ПУ) (С: /про «абрикоса»/ жовтогарячий), 'абрикосовий', 'абрикосний' :: apricot.
'муштардовий' див. гїрчичний.
- + палевий (С: блїдожовтий з рожевим відт.) :: shell pink, pinkish pale yellow.
- + пісочний, пісковий (С: сіруватожовтий з зел. відт.) :: sand.
- + половий (С: блїдожовтий) :: cream, wheat (див. також група МАСТІ ТВАРИН).
- + ріжий (С: червоножовтий а. жовточервоний) = red (of hair), tawny (of animal coat), fulvous.
- + рудий (С: червоножовтий) = red (of hair), tawny (of animal coat), fulvous.
- + русий, русявий див. група КОЛЬОРИ ВОЛОССЯ...
'сметанковий' (*зах.*) див. «вершковий» у групі БІЛІ... КОЛЬОРИ.
солóm'яний, солómковий (*зах.*), солóm'яножовтий (С: світложовтий) = straw.
сомон див. лососєвий.
старє зóлото = old gold, antique gold.
- + тілесний див. група КОЛЬОРИ ВОЛОССЯ, ТІЛА...
топáзовий (С: /про «топаз»/ солóm'яножовтий та інші к-и) :: topaz.
цитриновий, 'лимонний' (С: світложовтий) :: lemon.
- + шартрєз = chartreuse.

ЗЕЛЕНІ, ОЛИВКОВІ ТА СПОРІДНЕНІ КОЛЬОРИ

- + аквамаріновий, аквамарінний (С: блакитнуватозелений) = aquamarine.
'бірюзовий' див. туркусовий.
- + брónзовий, 'брóндзовий' (А-13) (С: 'золотистокоричневий') = bronze.
- + «водяний» = aqua.
гнилозелєний (*зах.*) :: moss green.
горóховий, горóховозелєний (С: сіруватожовтий з зеленим відт.)
:: pea green.
зеленáвий, зеленáстий, зеленїстий, зеленкувятий, зеленявий, зеленястий = greenish.

- зелений = green.
ізмарагдовий див. **смарагдовий**.
ізмурдний див. **смарагдовий**.
кропів'яний (істор. Б-1) green (of nettle leaves).
«мідянковий» (прон.) = verdigris.
«нефритовий» (прон.) = jade.
- + **олівковий** (С: 'світлокоришневий' з жовтуватим а. зеленуватим відт.) :: olive.
«резедовий» = reseda.
 - салатний, салатовий** (С: світлозелений) = lettuce green.
 - + **селєдиновий** (зах.) = celadon green, celadon.
 - смарагдовий, ізмарагдовий, ізмурдний** (С: яскравозелений) :: emerald, emerald green.
 - трав'янозелений** = grass green.
 - туркусóвий, 'бірюзовий'** (С: голубуватозелений) = turquoise.
 - + **хакі** (С: сіруватозелений з 'коричневим' відт.) = khaki.
 - + **шартрєз** = chartreuse.
 - ярий** (С: яскравозелений /в одному з багатьох значень/) = vivid green.

БЛАКИТНІ, СИНІ ТА СПОРІДНЕНІ КОЛЬОРИ

- + **аквамариновий, аквамаринний** (С: блакитнуватозелений) = aquamarine.
- барвінковий** (С: голубуватий) = periwinkle.
- берлінська блакить, берлінська синь, берлінська лазур** = Prussian blue.
- 'бірюзовий'** див. **туркусóвий**.
- 'благатковий'** див. **волошковий**.
- блакитний** (С: небесноголубий; голубий) :: cyan; sky blue.
- блакитнуватий** = (light) bluish, (light) blueish.
- 'васильковий'** див. **волошковий**.
- «водяний»** = aqua.
- волошковий, 'благатковий', 'васильковий'** = cornflower blue.
- «гіяцинтовий»** = hyacinth.
- голубий** (С: світлосиній, блакитний; к. ясного неба; к. середній між зеленим і синім, один з основних к-ів спектру) :: cyan; sky blue.
- голубуватий** = (light) bluish, (light) blueish.
- гранатовий, гранатовий** (зах.) (С: /діял./ темночервоний [помилкове тлумачення, А. В.]; Г: темносиній, темнофіалковий;

О: темносиній = navy blue, navy. [«гранатовий» (від назви самоцвіту — гранату) див. ЧЕРВОНІ К-И].

електрик (С: голубий а. синій з сірим полиском) = electric, electric blue.

індіговий (С: темносиній) :: indigo; royal blue.

кубовий (С: яскравосиній / про тканину/; індиговий) :: indigo.

лазуровий, лазурний (С: яскравосиній; блакитний) = azure, azure blue.

небесний (С: к-у неба; блакитний, голубий) = sky blue.

небесноблакитний, небесноголубий див. небесний.

сапфіровий, шафіровий (С: / про самоцвіт/ прозоросиній а. волошковосиній) = sapphire.

+ селєдіновий (зах.) = celadon, celadon blue.

+ сізний (С: темносирій з синюватим полиском; сіроголубий) :: slate blue.

синій = blue.

синявий, синюватий = bluish, blueish.

терновий (С: темносиній) = sloe-colored.

туркусовий, 'бірюзовий' (С: ніжноглубий; голубуватозелений) = turquoise.

ультрамаріновий (С: яскравосиній) = ultramarine.

«ціян» (проп. назва первинного к-ру) = cyan.

шафіровий див. сапфіровий.

ФІЯЛКОВІ, ЧЕРВОНОФІЯЛКОВІ ТА СПОРІДНЕНІ КОЛЬОРИ

аметістовий (С: блакитнуватофіялковий) = amethyst, amethystine.

+ багрянець, багрєць (С: густочервоний пурпуровий к.)

+ багряний (С: густочервоний, пурпуровий) :: purple.

«баклажановий», «баклажанний» = eggplant.

'бозовий' див. бузковий.

бразолійний (забарвлення, яке дає екстракт з деревини дерев р. Caesalpinia /анг. brazilwood/, що, залежно від вжитої про-трави, може бути від червоного до темносинього; див. Г, Б, С) = brazilwood red or purple.

бузковий, 'бозовий' (зах.) (С: ясноліловий) = lilac.

«геліотроповий» (С: / про квіти/ ліловий) = heliotrope.

«гіяцінтовий» = hyacinth.

«лавандовий» (П: блідоліловий) = lavender.

'лілійовий' див. ліловий.

ліловий (С: к. бузку а. фіялки; світлофіолетовий), ліля (Б, О) = lilac.

- + «маджента» (проп. назва первинного к-ру) = magenta.
- + порфіровий, порфірний (С: темночервоний, пурпуровий) :: purple.
- + пурпуровий, пурпурний (С: темночервоний а. яскравочервоний з фіолетовим відт.; багрянний) :: purple.
 слиwkовий, слиwkовий (С: к. стиглої сливи) = plum.
 фіолетовий див. фіялквий.
 фіялквий, фіолетовий = violet.
 фіялкватий = violetish; purplish.
 червонофіялквий = purple (in narrower sense of its meaning).

БРУНАТНІ ТА СПОРІДНЕНІ КОЛЬОРИ

- бежовий, бежевий (С), беж (С: 'світлокориwневий' з кремовим відт.) :: beige, ecru.
- бронзовий, 'брондзовий' (А-13) (С: 'золотистокориwневий') = bronze.
 'бронзовий' (зах. у значенні брунатний) див. брунатний.
 брунатний, 'кориwневий', 'бронзовий' (С: 'кориwневий', темножовтий) :: brown.
- брунатнуватий, 'кориwнуватий', 'бронзовавий' = brownish.
- буланний (С: світлорудий) див. група МАСТІ ТВАРИН.
- бурій (С: 'темнокориwневий' з сіруватим а. червонуватим відт.) :: brown; chestnut, russet.
- + вохристий, охристий, охровий, охряній (С: жовтий а. червонобрунатний) :: ochre.
- + гірчичний, 'муштардвий' (С: темножовтий) = mustard.
 гнідий (С: 'темнокориwневий') див. група МАСТІ ТВАРИН.
 драповий (зах.) (к. нефарбованого сукна) :: beige; drab.
 іржавий, ржавий = rust.
 кавовий, 'кофейний' = coffee, cafe-au-lait.
 «какао́вий» = cocoa.
- + карий, 'півний' (зах.) (С: темnobрунатний; гнідий) :: hazel.
 каштановий (С: брунатний) :: chestnut.
 'кориwневий' (з рос.) (С: к. 'кориці' а. смаженої кави) див. брунатний; циннамоновий.
 'кофейний' (з рос.) див. кавовий.
 'муштардовий' (з поль.) див. гірчичний.
- + оліwkвий (С: 'світлокориwневий' з жовтуватим а. зеленуватим відт.) :: olive.
 «печіwковий» (П: 'червонуватокориwневий') = liver.
 'півний' (зах.) див. карий.

- + **пісковий, пісочний** (С: сіруватожовтий) = sandy, sand.
- половий** (С: світлорудий) див. група МАСТІ ТВАРИН.
- ржавий** див. іржавий.
- рум'яний** (про печиво) (С: червонуватий, 'золотистокоричневий') = browned.
- сіпія** (С: 'коричневий') = seria.
- сісна** (С: темножовтий) :: raw sienna; burnt sienna.
- смаглий, смаглявий, смуглий, смуглявий** див. група КОЛЬОРИ ВОЛОССЯ, ТІЛА...
- табачковий** = snuff brown.
- + **терако́товий** (С: червонуватобрунатний) = terra cotta.
- + **ха́кі** (С: сіруватозелений з 'коричневим' відт.) :: khaki.
- цинамо́новий, 'кори́чневий'** (С: брунатний) = cinnamon.
- шоколя́довий, шоколя́дний, чоколя́довий, чоколя́дний** (С: 'коричневий') :: chocolate.

БІЛІ, СІРІ ТА ЧОРНІ КОЛЬОРИ (АХРОМАТИЧНІ КОЛЬОРИ)

- алья́стровий, 'алебастровий'** (A-11) alabaster.
- біла́стий, біля́стий, білува́тий** = whitish.
- білий** = white.
- білосні́жний, сніжнобі́лий** (С: яскравобілий) = snow-white.
- «вершковий, 'сметанко́вий'** = pale cream, off-white.
- вороний** див. група МАСТІ ТВАРИН.
- вугля́ний** = coal black.
- «гага́товий»** = jet, jet black.
- «геба́новий», «ебе́новий»** (A-11) :: ebony.
- глиня́стий** = clay-colored.
- глиня́стосі́рий** = clay-gray.
- димча́стий** (С: попелястосірий) = smoke.
- ебе́новий** див. геба́новий.
- земли́стий** див. група КОЛЬОРИ ВОЛОССЯ, ТІЛА...
- кисломоло́чний** = off-white.
- «кістянобі́лий»** = bone.
- конопля́ний** див. група КОЛЬОРИ ВОЛОССЯ...
- крейда́ний** (білий і матовий) (С: білий) = chalk-white.
- лілей́ний, лілейнобі́лий** = lily-white.
- ля́ний** див. група КОЛЬОРИ ВОЛОССЯ...
- марму́ровий** (С: білий) = marble-white.
- миша́стий** (С: сірий) = mouse, mouse-gray.
- моло́чний** (С: білий і непрозорий), **молочнобі́лий** = milky.

- невтра́льний сі́рий = neutral gray.
 олив'я́ний, олов'я́ний, 'свинце́вий' = leaden.
 перламу́тровий (С: сріблястосі́рий) = mother-of-pearl, nacre.
 перло́вий (С: сріблястосі́рий) = pearl, pearl gray.
 «плати́новий» (С: /про метал/ сі́руватобі́лий) = platinum.
 попе́лястий, попе́ластий, попе́льнастий = ashen, ash-gray, cinereus.
 'свинце́вий' див. олив'я́ний.
 сивий див. КОЛЬОРИ ВОЛОССЯ...
- + сі́зний (С: темносі́рий з синюватим полиском) :: slate gray.
 сі́дий див. КОЛЬОРИ ВОЛОССЯ...
 сі́рий = gray.
 сі́р'явий, сі́рува́тий = grayish.
 'сметанко́вий' (зах.) див. «вершко́вий».
 сніжнобі́лий див. білосні́жний.
 срі́берний (С: поет.) = silvery.
 срі́блістий, срі́блястий, срі́бля́вий = silvery.
 срі́бний = silver, silvery.
 ста́ле́вий (С: світлосі́рий з сріблястим полиском) = steel.
 чо́рний = black.
 чо́рнува́тий = blackish.
 ша́кува́тий див. групи КОЛЬОРИ ВОЛОССЯ... та МАСТІ
 ТВАРИН.

НАЗВИ КОЛЬОРІВ ВОЛОССЯ, ТІЛА ТА ОЧЕЙ

А. Кольори волосся

- бі́ля́вий, бі́ля́вець; бі́ля́вка, бі́ля́нка = blond; blonde.
 бльо́нді́н, бльо́нді́нка = blond; blonde.
- + зо́лотий, зо́лоті́стий = golden, gold.
 зо́лоті́стокашта́новий = auburn, titian.
 кашта́новий (С: брунатний) :: chestnut.
 коно́пля́ний (С: к-у прядива з конопель) = towheaded, towhead.
 ля́ний = flaxen.
- + пісо́чний, піско́вий (С: сі́руватожовтий) = sandy, sand.
 про́сивий = grizzled.
- + рі́жий (С: червоножовтий а. жовточервоний) = red-headed, red-head.
 ри́жува́тий (С: трохи рижий) = reddish-blond, strawberry blond.
- + руди́й (С: червоножовтий) = red-headed, redhead.
 рудува́тий (С: трохи рудий) = reddish-blond, strawberry blond.

- ру́сий** (С: 'світлокоричневий' з жовтуватим а. сіруватим відт.) = blond, fair-headed.
- русявий** (С: світлорусий) = blond, fairheaded.
- сівий** (С: що став білий, срібний) = gray-haired, gray-headed.
- сивува́тий, сива́вий, сива́стий** = graying, grizzly.
- сідий** (С: рідко) = gray.
- смоляний** (С: дуже чорний і блискучий) = jet-black.
- + **сріблістий, сріблястий** (С: сіруватобілий з блискучим 'відливом'), **сріблявий** (С: рідко) = silvery.

Б. Кольори тіла та обличчя

- альяба́стровий** (білий і частково прозорий) = alabaster-like.
- альбіно́с; альбіно́ска** (людина без нормальної пігментації) = albino.
- блідий** = pale, wan, pallid.
- воско́вий, воша́ний** (С: блідожовтий) = waxen, beeswax-like.
- в синця́х, в синя́ках, посиня́чений** = black-and-blue.
- глиня́стий, глиня́стосі́рий** = clay-gray.
- заго́рілий, засма́глий, засма́лений** = tanned, sunburnt, bronzed.
- заша́рений, заша́рілий** = blushed, flushed.
- землі́стий** (С: сіруватоблідий) = ashen, pallid, wan, pale.
- кра́ска** (обличчя) = blush, flush.
- марму́ровий** = marmoreal, marble.
- мертве́цькибі́лий, мертво́тнобі́лий, мертво́внобі́лий** = cadaverous, ashen.
- му́рий** (С: брунатний, з ластовинням /про обличчя/) = browned and freckled.
- «на́гий» = nude.
- раше́ль** (к. пудри до обличчя) = natural, flesh-tone.
- + **рум'я́ний** = rosy, ruddy, rubicund; sanguine.
- синю́шний** (С: синюватий, синій від зменшення кількості кисню в крові) = cyanotic.
- сма́глий, сма́глявий, сму́глий, смугля́вий** = swarthy, black-a-vised, melanous.
- тіле́сний** = flash; carnation, natural, nude.
- хворобли́вожов́тий** = sallow.

В. Кольори очей

- ага́тові** = sparkling, glossy.
- безба́рвні** = colorless.

- + **блакітні** = azure, sky-blue.
- + **брунатні** = brown.
- + **бу́ри** = chestnut, brown.
- + **буршти́нові, янтаре́ві, янта́рні** = amber.
- вогне́нні** (С: з яскравим полум'яним блиском) = fiery, burning.
- во́дяві, водяни́сті** (С: який не має певного кольору; безбарвний) = colorless; of nondescript color.
- во́дянозелені** = aqua green.
- + **воло́шкові** (С: сині) = cornflower blue.
- вугля́ні** = coal-black.
- + **голубі́** (С: світлосині, блакитні) = azure, sky-blue.
- + **зелена́ві, зеленя́сті, зелені́сті, зелен/к/ува́ті, зеленя́ві, зеленя́сті** = greenish.
- + **зелені́** = green.
- зірка́ті** (С: променисті, сяючі) = radiant.
- + **ка́рі** (С: темнобрунатні) = hazel; dark brown.
- 'коричневі', брунатні** = brown.
- + **лазу́рні** (С: *поет.*), **лазурові** (С: яскравосині; бликитні) = azure.
- 'півні'** (*зах.*), **ка́рі** (ПУ) = hazel; dark brown.
- посолові́лі** (С: сонні, безтямні; невиразні, притьмарені) = bleary, fishy.
- + **сапфі́рові, шафі́рові** = sapphire.
- + **сі́рі** = gray.
- сірува́ті, сіря́ві** = grayish.
- склі́сті, скля́ні** = glassy.
- + **стале́ві, стальо́ві, ста́льні** = steely.
- + **терно́ві** (С: темносині) = sloe-colored.
- + **фія́лкові, фіоле́тові** = violet.
- шафі́рові** див. сапфі́рові.

МАСТІ (КОЛЬОРИ) ТА ЗАБАРВЛЕННЯ ТВАРИН

Масть — це сукупність забарвлення тварин. Масть може бути проста (напр. білий, рудий, бурий) або складна (напр. строкатий, рябий). Плями іншого кольору на голові, тулубі або ногах тварини зуться **відмі́тини**.

«агу́ті (забарвлення шерсті, в якій кожний волосок має ясні і темні смужки напереміну) = agouti.

- + **альбіно́с** (тварина з ненормально білою шерстю) = albino.
- + **білий** = white.
- + **брунатний, 'бронзовий'** = brown.

- була́ний** (С: /про коня/ світлорудий), 'солівий' = light bay, fawn, cream, tawny, dun (2.).
- + **бу́рий** (С: 'темнокоричневий' з сіруватим а. червонуватим відт.) = chestnut.
- вороні́й** (С: /про коня/ чорний з синюватим полиском), (іменник) **воро́нько** = raven.
- глі́вий** (С: сірожовтий; Г: сірожовтий а. чорно-жовтий) = grayish yellow; patched in black and yellow.
- гні́дий** (С: /про коня/ 'темнокоричневий') = bay.
- гречаний** (Г: /про коня/ з брунатними цятками на білій шерсті) = dappled (with brown spots on white background).
- + **жо́втий** = yellow.
- жо́вторя́бий** = spotted on yellow background.
- дерешува́тий, ча́лий** (С: сірий, 'сірокоричневий'; Г: сірjавобрунатний), (іменник) **де́реш** = goat.
- + **зозуля́стий** (С: рябий; Г: пістрявий, в чорні й білі плямки) = speckled, dotted, having white and black spots.
- ка́рий** (С: /про коня/ = гнідий) = bay.
- кашта́новий** (С: брунатний), (іменник) **кашта́н** = chestnut.
- крапча́стий** = spotted, speckled.
- кра́сий** (С: строкатий, барвистий /діял./) = particolored, piebold.
- лі́сий** (С: про деякі тварини з білою плямою на лобі) = bald.
- + **миша́стий** (С: сірий) = mouse, mouse gray; dun (1.).
- моло́чнобі́лий** = milky white.
- му́рий** (С: темносірий а. сіробурий з плямами) = dapple gray.
- муру́гий, мору́гий** (С: темносірий із темними смугами = мурий) (Г: рудий а. темносірий з темними смугами), (іменник) **муру́га** (= муругий віл) = brindled.
- + **пері́стий** (С: /про масть/ з плямами іншого к-у; Г: /про масть/ на чорному полі білі поперечні смуги; /про колір/ у смужках) = spotted or barred, esp. black and white, piebald.
- 'пестрий' (рос.) див. строкатий.
- + **пі́стря́вий** (С: з різнокольоровими плямами а. смугами) = mottled, calico, brindled.
- + **плямі́стий** = spotted, blotched, splotched, maculate(d).
- + **поло́вий** (С: /про масть/ світлорудий) = tawny, fawn.
- + **попеля́стий, попелі́стий** (С: сірий) = ash-gray.
- + **руді́й** (С: червоножовтий) :: rufous; tawny.
- рудувáтий** :: reddish, rufescent.
- ря́бий, ря́канийстий** (С: покритий плямами іншого к-у), (іменник) **ря́кко** (про коня), **ря́чник** (про собаку а. kota), **ря́буха** (про курку тощо) = spotted, speckled, calico.

- рябомі́зий** (Г: з чорними плямами на храпі чи морді) = marked in black (on the muzzle or snout).
- + **семена́стий, семені́стий, сіменя́стий** (С, Г: з темними дрібними цяточками; пістрявий) = fine speckled, pepper-and-salt.
- + **сі́вий** = gray.
- сивострока́тий** (Г: сірий з плямами іншого к-у) = dapple gray.
- + **сі́зий** (С: темносірий з синюватим полиском; сіроголубий) :: slate blue.
- + **сі́рий** = gray.
- смуга́стий, смугна́стий, смуга́р'ястий, смуга́нистий** = stripped, barred.
- смужкува́тий** = narrowly stripped, narrowly barred.
- '**солóвий**' (з *рос.*) = бу́ланій з білим хвостом і гривою.
- сорока́тий** (*зах.*) див. **строкатий**.
- + **срібл'я́стий, срібля́стий** = silvery, silver.
- + **строкáтий, сорока́тий** (*зах.*) '**пéстрий**' (*рос.*) (С: укритий різнобарвними смужками, плямами і т. ін., забарвлений в різні к-и; пістрявий) = motley, mottled, pied, variegated, multicolored, particolored; piebold, skewbold, pinto, calico.
- тарка́тий, таркани́стий** (Г: неоднobarвний, строкатий, /іменник/ тарка́ч — білий з чорними а. рудими плямами /про коня/, /іменник/ тарко́ — пістрявий /про собаку/) = piebald, pied, pinto, calico.
- тігровий** (С: жовтий з чорними смугами) = tiger-colored, (of a cat) tabby.
- у латка́х = blotched, piebald, dappled.
- у яблúках, у яблúка, яблукáтий = dappled, piebald.
- ціса́вий** (Г: червоनावожовтий /за Верх./; каштановий, бурий) = reddish yellow; chestnut.
- ча́лий** див. **дерешуватий**.
- + **черво́ний** = red.
- черво́норябі́й** = spotted on the red base-color.
- + **чо́рний** = black.
- чо́рнорябі́й** = spotted on the black base-color.
- яблукáтий** див. у яблука.

НАЗВИ ДВО- ТА БІЛЬШЕКОЛІРНИХ ЗАБАРВЛЕНЬ

- горошкóвий** (С: з круглими цяточками а. кружальцями), у горо́шок = polka dot.
- + **зозуля́стий** див. **МАСТІ ТВАРИН**.
- карта́тий, клітча́стий, у крати, у крáтки** (С: про тканину з

- чотирикутними візерунками), **краткований** (*зах.*) = checkered, chequered, plaid, tartan.
- клітчастий** див. **картатий**.
- краплистий** (С: /у значенні 2./ крапчастий) див. **краплистий**.
- крапчастий, краплистий** (С: укритий крапками, цяточками) = spotted, dotted, dotty, speckled; polka dot.
- 'краткований'** див. **картатий**.
- мурий** див. **МАСТІ ТВАРИН**.
- муругий** див. **МАСТІ ТВАРИН**.
- накрáплений** (С: покритий крапками) = dotted, speckled.
- пасістий** (Г), **пасманістий** (С), **пасемістий** (Г), **пасмістий** (Г) = stripped, barred (див. також **смуґастий**).
- + **перістий** (С: /знач. 2/ з неоднотайним забарвленням; **смуґастий, строкатий**) = stripped, barred, varicolored.
- 'пестрий'** (*рос.*) див. **строкатий**.
- пістрявий** (С: з різнокольоровими плямами а. смугами) = mottled, variegated, multicolored.
- + **плямістий, 'пятнистий'** = spotted, blotched, splotched, maculate, maculated, veriegated.
- 'пятнистий'** (*рос.*) див. **плямістий**.
- різнобарвний, різноколірний** = multicolored, varicolored, versicolored.
- + **рябий, рябканистий** (Г) (С: покритий плямами іншого к-у) = spotted, speckled; rock-marked.
- рябу́ха** (Г: строкатий предмет) = speckled object.
- + **семенáстий, семеністий, сіменя́стий** (С, Г: з темними дрібними цяточками; **пістрявий**) = fine speckled, pepper-and-salt.
- сітча́стий** = reticulated.
- + **смуґа́стий, смугна́стий, смугани́стий** (Г), **смуґаря́стий** (Г) = stripped, barred.
- смуґжува́тий** = narrowly striped, streaked.
- сорока́тий** (*зах.*) див. **строкатий**.
- + **строкáтий, сорока́тий** (*зах.*) **'пестрий'** (*рос.*) (С: укритий різнобарвними смужками, плямами і т. ін., забарвлений в різні к-и; **пістрявий**) = motley, mottled, piebald, variegated, particolored (див. також **МАСТІ ТВАРИН**).
- тарка́тий, таркани́стий** див. **МАСТІ ТВАРИН**.
- у горошок** див. **горошковий**.
- у латка́х** patched, blotched, particolored.
- цятковáний, цятовáний, цята́тий** = dotted, speckled, spotted.

УКРАЇНСЬКІ НАЦІОНАЛЬНІ КОЛЬОРИ

У своїй довгій історії українці мали, в різний час і на різних землях, прапори різних форм і кольорів (Г-4). Тут розглянемо лише кольори відродженої української держави, починаючи від 1918 р. У документах і в літературі цього періоду український прапор визначений як **жовто-блакитний** або **блакитно-жовтий**. Уточнення цих кольорів, їхній кольорознавчий опис трудний з двох причин. Поперше тільки нечисленні примірники автентичних прапорів цієї доби збереглися (а збережені полотнища за приблизно 65 років напевно помітно змінили свою кольористичну характеристику); подруге всі прапори того часу напевно не мали кольорів точно цієї самої ясноти та насичення (не говорячи вже про відтінки різновидности кольорів).

БЛАКИТНИЙ компонент цього прапора створює проблему не лише щодо свого опису, але й щодо самої назви. Йдеться про те, як уже сказали ми раніше (стор. 64), **блакитний** колір це, у популярному розумінні, те саме, що **ясносиній**, але в науково-технічному розумінні це **зеленавосиній** (зеленкуватосиній). Отже, за сучасним розумінням, кольори **блакитний** і **синій** різняться не яснотою, але своїм місцем у спектрі чи веселці, тобто це два різновиди кольору. Таким чином ми можемо говорити про кольори: **ясносиній** і **темносиній**, **ясноблакитний** і **темноблакитний**.

Система УНК для кольору **блакитний** і для кольору **синій** дає такі можливі відтінки ясноти і насиченості:

ясний	яскравий	
помірний	сильний	ярий
темний	густий	

(Відтінки «блідий» та «сірявий» тут не стосуються.) Котрий же з тих можливих двох різновидів і сімох відтінків найкраще описує компонент українського прапора?

Одним з можливих підходів до цієї справи є описати термінами системи УНК **блакитний** (чи **синій**) компонент теперішнього прапора УССР (другий компонент якого — червоний колір), тому що на думку деяких знавців справи він узятий з прапора Української Народної Республіки. Офіційна підсоветська назва цього кольорового компонента є **лазуровий** (Г-5). *Словник української мови* (т. IV, Київ, 1973) визначає цей колір як **яскравосиній**, а як його

синонім дає — **блакитний**. Варто відмітити, що аналогічна англ. назва *azure* у геральдичному вжитку однозначна з **синій** (В-13).

Цей підхід ускладнюється тим, що існують кольористично великі різниці між **блакитним** (чи **синім**) кольором автентичного, випродуваного в ССРСР прапорця і тим же кольором у репродукціях прапора УССР, вміщених у підсоветських енциклопедіях, де він значно блідіший та зеленіший. Різновид кольору в репродукціях прапора відповідає первинному кольорові з англійською назвою *suap*, що з черги відповідає українському **блакитний** і систематичній назві **зеленавосиній**. Колір автентичного прапора зате досить близький до того, до якого ми доходимо, стосуючи інший підхід до справи. Цей інший і певніший підхід до проблеми кольористичного визначення **блакитного** (чи **синього**) компонента українського прапора базується на його вигляді в збережених примірниках дійсних прапорів часів УНР. Дослідник української геральдики Володимир Трембіцький мав можливість порівняти кольори морського прапора, здепонованого Святославом Шрамченком в архіві УВАН у ЗСА, з еталонами (зразками кольорів) системи UCL. Порівняння показує, що в ньому **блакитний** (чи **синій**) компонент найближчий до зразка кольору ч. 178, з систематичною назвою — **СИЛЬНИЙ СИНІЙ** (англ. *strong blue*) з деяким відхиленням в напрямі яснішого зразка ч. 177, з назвою **ЯСКРАВО-СИНІЙ** (англ. *brilliant blue*). Уважаючи цей підхід за більше надійний, ці два зразки кольору можемо пропонувати як стандарт для цього компонента українського прапора, як кольористичні межі, в яких містяться задовільні відтінки цієї **блакитної** (чи **синьої**) половини прапора.

Для **ЖОВТОГО** компонента українського прапора можливий лише другий з описаних підходів. Дослідження цієї справи вже давніше робили В. Січинський і В. Трембіцький. На основі цих досліджень та огляду вищезгаданого морського прапора УНР, другий із дослідників прийшов до висновку, що жовтий компонент українського прапора найближчий в системі UCL до зразка кольору ч. 66, з назвою **ЯРИЙ ОРАНЖОВОЖОВТИЙ** (англ. *vivid orange-yellow*), знову ж з деяким відхиленням в напрямі зразка ч. 82, з назвою **ЯРОЖОВНИЙ** (англ. *vivid yellow*). Це знову пропонувані межі задовільного кольору жовтого компонента українського прапора.

Описані зразки кольорів можна знайти у виданні Бюро Стандартів ЗСА (В-8). Для практичного вжитку у виготовлюванні прапорів чи в зображуванні українського прапора на папері більше доступні є комерційні зразки кольорів. Тому подамо дані про

декілька фарб і кольорових олівців, яких вживають в мистецтві, як «чистому», так і прикладному, комерційному і які ілюструють кольористичні межі обох компонентів прапора.

До кольору системи УНК з кодом 178. **СИЛЬНИЙ СИНІЙ** досить близька олійна фарба з назвою Cerulean Blue (Grumbacher A-039).

До кольору з кодом 177. **ЯСКРАВОСИНИЙ** досить близьке забарвлення кольорового олівця з назвою True Blue (Eagle Prismacolor No. 903).

До кольору з кодом 66. **ЯРИЙ ОРАНЖОВОЖОВТИЙ** найкраще підходить кольоровий олівець з назвою Yellow Orange (Eagle Prismacolor No. 917), також олійна фарба Chromium Yellow, Medium (Grumbacher G-047).

До кольору з кодом 82. **ЯРОЖОВТИЙ** підходить олійна фарба з назвою Golden Yellow (Grumbacher A-081).*

Очевидно, що це лише приклади багатьох можливих комерційних стандартів, які можна використати для визначення меж задовільності двох кольорових компонентів українського національного прапора. (Варто б також прослідити, чому в УРСР наявні такі великі розбіжності між синявою їхнього прапора в текстильному і поліграфічному зображеннях. Можливо, вони лише відбивають неспроможність їхньої техніки відтворити задовільно цей самий колір, уживаючи з одного боку текстильних фарб, а з другого кольорових друкарських фарб).

Щодо самих назв кольорів українського прапора, то вищеподані їхні назви за системою УНК — **сильний синій**** і **ярий оранжевожовтий**, це тільки систематичні, описові назви, тому можна сумніватися чи вони надаються для широкого вжитку. Ще перша із них є досить коротка і зручна для такого вжитку, зате друга не може конкурувати з такими досі вживаними назвами, як **золота-жовтий** чи **золотистожовтий**.

* Ці зразки фарб і олівців запропонував В. Трембіцький; кольористичне їх визначення зробив автор.

** Щодо прапора УРСР, то назва **сильний синій** описує його текстильний варіант, тоді як назва **блакитний** чи, при однаковій інтенсивності, — **сильний блакитний**, описує його поліграфічний варіант.

ДЖЕРЕЛА І ЛІТЕРАТУРА ДО ТЕМИ

А. Загальні і галузеві українські словники

1. Андрусишин, К. і Крет, І. **Українсько-англійський словник**. Саскатун. Саск., 1955.
2. Афанасьєв, Д. Я. та ін. **Російсько-український словник ботанічної термінології і номенклатури**. Київ, АН УРСР, 1962.
3. Бажан, М. П., гол. ред. **Український радянський енциклопедичний словник**, у 3-х томах. АН УРСР. Київ, Гол. редакція УРЕ, 1966-1968.
4. Білодід, І. К., гол. ред. **Російсько-український словник**, у 3-х томах. АН УРСР. Київ, в-во «Наукова думка», 1968.
5. Білодід, І. К., гол. ред. **Словник української мови**, в 11-ти томах. АН УРСР, Київ, в-во «Наукова думка», 1970-1980.
6. Бова, В. І. та Доломіно, М. П. **Короткий російсько-український словник поліграфічних і видавничих термінів**. Київ, в-во «Техніка», 1969.
7. Бойків, І. та ін. **Словник чужомовних слів**. 2-ге виправлене вид. Нью-Йорк, в-во М. Борецького, 1955.
8. Вихованець, І. Р. та ін. **Українська літературна вимова і наголос**. Словник-довідник. АН УРСР, Київ, в-во «Наукова думка», 1973.
9. Вовчанецький, В. і Лепченко, Я. **Словник ботанічної термінології (Проект)**. ВУАН, Харків і Київ, в-во УРЕ, 1932.
10. Гейченко, В. В. та ін. **Російсько-український фізичний словник**. Київ, АН УРСР, 1959.
11. Головащук, С. І. та ін. **Орфографічний словник української мови**. Київ, в-во «Наукова думка», 1975.
12. Головащук, С. І. **Словник-довідник з правопису**. Київ, в-во «Наукова думка», 1979.
13. Голоскевич, Г. **Правописний словник**. 8-ме вид. Нью-Йорк, вид. А. Білоуса, 1952.
14. Грінченко, Б., ред. **Словарь української мови**. 2-ге вид. [фото-мех]. 4 томи. Київ, АН УРСР, 1958. (1-ше вид. 1907-1909).
15. Гумецька, Л. Л., гол. ред. **Польсько-український словник** у 2-х томах. 3 частини. Київ, АН УРСР, 1958-1960.
16. Дейко, М. та ін. **Українсько-англійський та англійсько-український словник широкого вжитку**, у 2-х томах. Австралія-Англія, в-во «Рідна мова», 1979.
17. Деркач, П. М. **Короткий словник синонімів української мови**.

- 2-ге вид. поправлене і доповнене. Нью-Йорк, Науково-досл. Т-во Української Термінології, 1975. (1-ше вид. Держ. Учбово-педагогічне в-во «Радянська школа», Київ, 1960).
18. Кириченко, І. М., гол. ред. **Українсько-російський словник**, у 6-х томах. Київ, АН УРСР, 1953-1963.
 19. Кузеля, В. і Рудницький, Я. **Українсько-німецький словник**. Ляйпціг, в-во Отто Гарасовіц, 1943.
 20. Мельничук, О. С., ред. **Словник іншомовних слів**. Київ, Головна редакція УРЕ, 1974.
 21. Матійко, М. М. та ін. **Російсько-український технічний словник**. Київ, Державне в-во техн. літератури УРСР, 1961.
 22. Орел А. **Словник чужомовних слів**, у 3-х томах. Нью-Йорк, вид. автора, 1963-1966.
 23. Панейко, О., ред. **Правописний словник**. 2-ге допов. вид. [словника О. Ізюмова, Київ, Держ. В-во України, 1931]. Львів, Українське в-во, 1941.
 24. Подвезько, М. Л. **Українсько-англійський словник**. (2-ге вид.). Київ, в-во «Рад. школа», 1957.
 25. Подвезько, М. Л. і Балла, М. І. **Англо-український словник**. [2-ге вид.]. Київ, в-во «Рад. школа», 1974.
 26. Полонський, Х. **Словник природничої термінології (рос.-укр.)** (Проект). УАН, Київ, Держ. В-во України, 1928.
 27. Рудницький, Яр. і Церкевич, К., ред. **Правописний словник української мови**. Нью-Йорк і Монреаль, УММАН і НДТУМ, 1979.
 28. Уманець, М. і Спілка, А. **Словарь російсько-український**. 2-ге вид. (фотомех.), Берлін, в-во «Укр. слово», 1924 (1-ше вид. Львів, друкарня НТШ, 1893).
 29. Фаворський, В. В., ред. **Словник фізичної термінології (рос.-укр. і укр.-рос.)** (Проект). ВУАН, Харків, в-во УРЕ, 1932.
 30. Шелудько, І. та Садовський, Т. **Словник технічної термінології. Загальний (рос.-укр.)** (Проект). УАН, Київ, ДВУ, 1928.

Б. Інші джерела і література українською мовою

1. Горобець, В. Й. «З історій назв кольорів в українській мові». **Культура слова** (збірник). Київ, 1977, вип. 12, стор. 56-65.
2. Грибова, Л. О. «Яскравий сірий колір» [sic]. **Культура слова** (збірник). Київ, 1981, вип. 20, стор. 37-43.
3. Дзівак, О. М. «Про систему назв кольорів в сучасній українській літературній мові». **Українське мовознавство**, випуск 3, Київ, 1975, стор. 25-31.

4. Кириченко, А. П. «Структурно-семантичні типи назв кольорів у східнослов'янських мовах». *Доповіді та повідомлення*, вип. 6, част. 1. Львівський держ. унів. ім. І. Франка. Львів, 1955, стор. 111-115.
5. Кириченко, А. П. «До семантичної характеристики назв кольорів у східнослов'янських мовах». *Питання українського мовознавства*. Львівський держ. унів. ім. І. Франка, кн. 4-та, Львів, 1960.
6. Ковалів, П. *Український правопис*. 2-ге вид. Нью-Йорк, Інст. Укр. Мови, 1977.
7. Коваль-Костинська, О. В. «Іменники — назви кольорів у слов'янських мовах (На матеріалі російської, української і болгарської мов)». *Українське мовознавство*, вип. 2, Київ, 1974, стор. 18-28; «Назви основних кольорів в болгарській, українській і російській мовах» (Порівняльна характеристика). Там же, стор. 28-37.
8. Критенко, А. П. «Колір і барви в поезії Тараса Шевченка». *Мовознавство*, Київ, 1967, стор. 63-74.
9. Критенко, А. П. «Семантична структура назв кольорів в українській мові». *Славістичний збірник*, Київ, в-во АН УРСР, 1963, стор. 97-111.
10. Півторак, Г. П. «Сім барв веселки». *Мовознавство*, Київ, 1967, стор. 77-81.
11. *Українська радянська енциклопедія*, т. 7, Київ, 1962. Статті: «Доповняльні кольори», «Кольори», «Кольорів змішування», «Кольорознавство», «Спектр».
12. *Український правопис*. 1-ше вид. Харків, ДВУ, 1929.
13. Чапленко, В. *Уводина до мовознавства*. Конспект. Торонто, накл. Об'єднання Українських Педагогів Канади, 1963, стор. 12.

В. Джерела для англійської мови

1. *The American Heritage Dictionary of the English Language*, ed. W. Morris. Boston, New York: American Heritage Publishing Co. and Houghton Mifflin Co., 1969.
2. Burnham, Hanes, Bartleson. *Color: A guide to basic facts and concepts*. New York: John Wiley and Sons, 1963.
3. «Color». *Collier's Encyclopedia*. New York, 1979, vol. 7, 1-7.
4. «Color Research and Application», a quarterly, New York: John Wiley and Sons, 1976.

5. «Colour». *Encyclopedia Britannica*. Chicago — London, 1973, vol. 6, 99-107.
6. Fisher, H. T., and J. M. Carpenter. *Color in Art*. Cambridge, Mass.: Harvard University, 1974.
7. «Hue Indication Chart». *Colour Index*. 3rd ed., vol. 5, Bradford and London: Soc. of Dyers and Colourists, 1971.
8. *ISCC-NBS Color-Name Charts with Centroid Colors*. (Supplement to NBS Circular 553) [ISCC-NBS Color Names Dictionary]. Washington: Office of Standard Reference Materials, NBS, 1965.
9. Judd, D. B. and G. Wyszecki. *Color in Business, Science, and Industry*. 3rd ed. New York, London...: John Wiley and Sons, 1975.
10. Kelly, K. L. and D. B. Judd. *Color: Universal Language and Dictionary of Names*. Washington: U.S. Dept. of Commerce, National Bureau of Standards, 1976.
11. Linton, G. E. *The Modern Textile and Apparel Dictionary*. 4th rev. and enlarg. ed. Ann Arbor, Mich.: Textile Book Service, 1973.
12. *McGraw-Hill Dictionary of Scientific and Technical Terms*, D. N. Lapedes chief ed. New York...: McGraw-Hill Book Co., 1974.
13. *Oxford Illustrated Dictionary*, ed. J. Coulson et al. Oxford: Oxford University Press, 1962.
14. Rainwater, C., and R. Perlman. *Light and Color*. New York: Western Publishing Co., 1971.
15. *The Random House Dictionary of the English Language*. New York: Random House, 1971.
16. Verity Enid. *Color observed*. New York...: Van Nostrand Reinhold, 1980.
17. *Webster's New Collegiate Dictionary*. Springfield, Mass.: G&C Merriam Co., 1974. [Also older editions of the «Collegiate», 1953, 1963, and a newer one *Webster's Ninth Collegiate Dictionary*, 1983].
18. *Webster's Third International Dictionary of the English Language*, Unabridged, P. B. Gove chief ed. 2 vol. Springfield, Mass.: G&C Merriam Co., 1971.

Г. Інші допоміжні матеріали

1. Головащук, С. І. *Перекладні словники і принципи їх укладання*. Київ, в-во «Наукова думка», 1976.
2. Ignatiev Callaham, L. *Russian-English Chemical and Polytechnical Dictionary*. 3rd ed. New York...: John Wiley & Sons, 1975.

3. Мюллер, В. К. **Англо-русский словарь**. Изд. 15-е. Москва, Изд. «Советская Энциклопедия», 1970, (1-ше вид., 1930).
4. Ожегов, С. И. **Словарь русского языка**. Изд. 7-е, стереот. Москва, Изд. Советская Энциклопедия», 1968.
5. «Физические свойства красительных веществ» в: Шапошников, В. Г. **Органические красящие вещества**, Киев, Гос. изд. техн. лит-ры УССР, 1955.
6. Чернухин, А. Е., ред. **Англо-русский политехнический словарь**. Изд. 4-е, стереот., с дополн. Москва, Изд-о «Русский язык», 1979.

Г. Вибрана бібліографія українських національних кольорів.

1. Андрусак, М. «Емблеми». **«Енциклопедія українознавства»**, т. 1. Мюнхен — Нью-Йорк, 1949, стор. 30-33.
2. Битинський, М., **Державні інсигнії України**. Етлінген (Німеччина), 1949.
3. Klimkewich, R. O. "National Emblems". *Ukraine: A Concise Encyclopaedia*, vol. 1, Toronto: Univ. of Toronto Press, 1963, pp. 31-37.
4. Климкевич, Р. «Прапор», **Енциклопедія українознавства**, т. 6, Париж — Нью-Йорк, 1970, стор. 2308-2311.
5. **Конституція (Основний закон) Української Радянської Соціалістичної Республіки**. Київ, 1972, стор. 29.
6. Лужницький, Г. «До історії українського національного коліру». *Америка*, ч. 125, Філядельфія, 1979.
7. Січинський, В. **Український тризуб і прапор**. Вінніпег, 1953.
8. Скотинський, В. **Український герб і прапор**. Львів, 1935.
9. Трембіцький, В. «Історичні і правні основи українського державного прапора». **Правничий вісник** кн. 3 (До 50-ліття відновлення української державности 1917-1923). Нью-Йорк, 1972.
10. Trembicky, W. «National coat of arms and flag in Ukraine». *Ukrainian Quarterly*, Vol. XXII, No. 4, New York, 1966, pp. 348-351.
11. Trembicky, W. «The legality of the National Insignia of Ukraine». *The Ukrainian Weekly*, No. 62, New York — Jersey City, March 19, 1978.
12. Trembicky, W. «Legacy of the Ukrainian National Insignia». *The Ukrainian Weekly*, No. 200, New York — Jersey City, Sept. 17, 1978.
13. Трембіцький, В. і Вовк, А. «Питання визначення кольорів українського національного та державного прапора». **Вісті Комбатанта**. ч. 3, Торонто-Нью-Йорк, 1984, стор. 41-50.
14. Чапленко, В. «Про один колір нашого прапора». **Нові дні**. Лютий, 1973, стор. 25-26.

